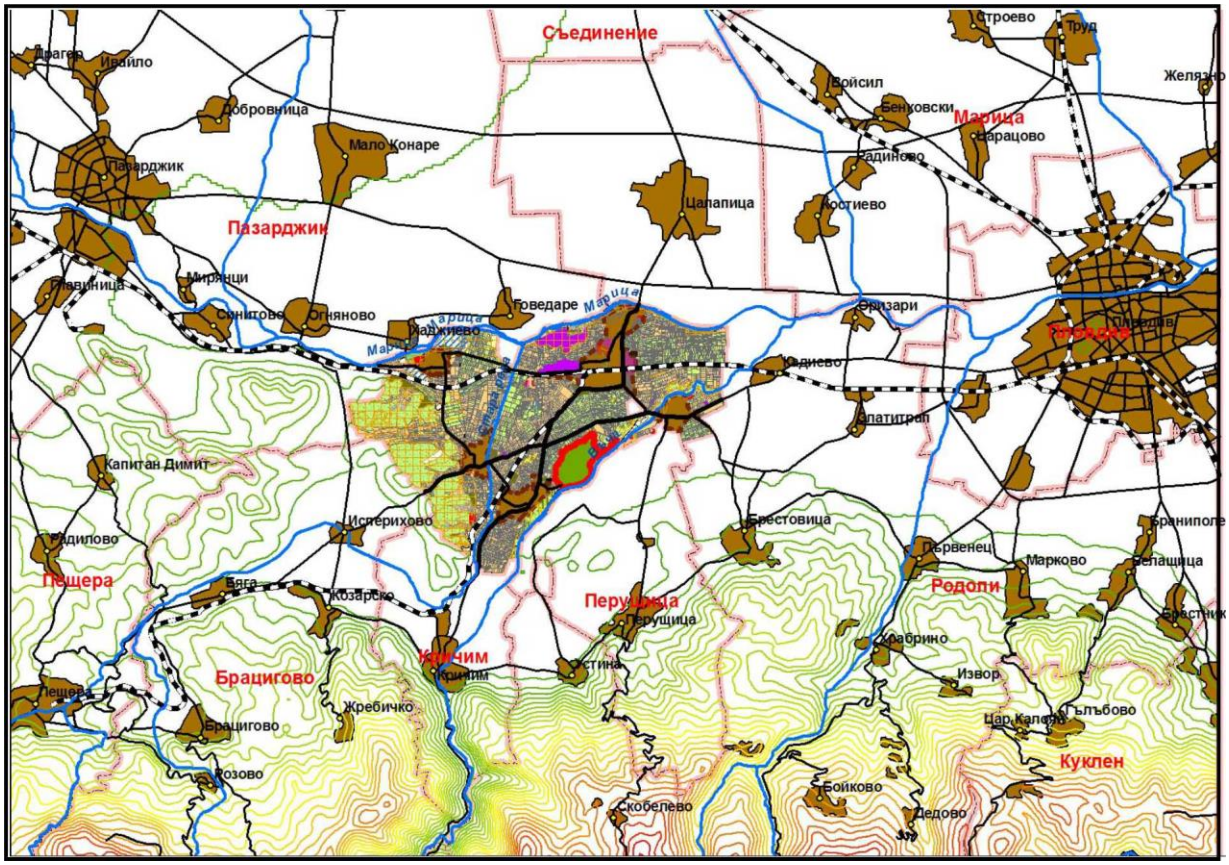
ОБЩИНА СТАМБОЛИЙСКИ

ЗАДАНИЕ ЗА ИЗРАБОТВАНЕ
НА
ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН
НА ОБЩИНА СТАМБОЛИЙСКИ

май 2017 год.

Потребността от изработването на общ устройствен план на община Стамболийски (ОУПО) произлиза от убедеността на общинската администрация, че бъдещите устройствени и строителни процеси трябва да бъдат управлявани чрез цялостно устройствено планиране. Тази потребност е нормативизирана с параграф 123 от преходни и заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за устройство на територията (ЗУТ) от октомври 2012 г. (ДВ. бр.82 от 2012 г.).

Изработването на общ устройствен план на общината и, в последствие - на негова основа, необходимите подробни устройствени планове, е включено в предвижданията на Общинския план за развитие на община Стамболийски 2014-2020 г. (ОПР), като Мярка 1.4. от Приоритет 1 „Стимулиране и привличане на инвестиции в местната икономика“.

I. ПРОУЧВАТЕЛНА ОСНОВА НА ЗАДАНИЕТО

Заданието се базира на анализ на състоянието и проблемите на физическата среда и основните функционално-пространствени системи на територията на общината, действащите режими на особена устройствена защита, предвижданията на стратегическите и планови документи по Закона за регинално развитие (ЗРР) на различни териториални нива, както и структурата и териториалната насоченост на инвестиционните инициативи.

За изработването на настоящото задание са анализирани:

- природо-географските условия и ресурси;
- демографията и трудовият потенциал;
- икономическите активности – като състояние и тенденции;
- териториалната структура и земеползването;
- урбанизираната територии - селищната мрежа и населените места;
- обитаването;
- социалната сфера и социалната инфраструктура;
- културното наследство;
- транспортната инфраструктура;
- енергийните системи, водоснабдяването и канализацията;
- състоянието и опазването на околната среда.

Неразделна част от заданието е актуален опорен план на територията на общината.

II. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ, ЦЕЛИ, ЗАДАЧИ И ПРОГНОЗЕН ПЕРИОД НА ОБЩИЯ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНАТА

Законът за устройство на територията и подзаконовата нормативна уредба регламентират изработването на общи устройствени планове на общини или на части от общини. Предназначението на тези планови документи е дефинирано по-подробно в чл. 106 от закона.

Предвид анализа на състоянието на ресурсите и на отделните функционално-пространствени системи и изведените проблеми може да се обобщи, че бъдещото управление на устройствените процеси на територията на община Стамболийски ще бъде ефективно и целесъобразно само ако се основава на **устройствен план**, **обхващащ цялата територия на общината**, на създадени въз основа на него цялостни подробни устройствени планове за урбанизираните територии и на други подробни устройствени планове, регламентирани със ЗУТ и подзаконовата нормативна уредба.

Оценката на състоянието територията и на обществения интерес дава основание да се счита, че **изработването и приемането на Общ устройствен план на община Стамболийски следва да се счита за приоритетна и неотложна задача на общинската устройствена политика.**

В съответствие с нормативните изисквания и установената практика, свързани с изработването и прилагането на този тип планове, и съобразно спецификата на местните условия, по-долу са формулирани целите и задачите на бъдещия ОУП на община Стамболийски и общите изисквания към проектното решение.

2.1. ЦЕЛИ НА ПЛАНА

Главната цел на общия устройствен план на общината е да създаде териториална планова основа за нейното дългосрочно устойчиво устройствено развитие в съответствие с целите на социално-икономическото й развитие и със специфичните местни природни, културно-исторически, туристически и други ресурси.

Целите, чието изпълнение предпоставя постигането на главната цел, са свързани с провеждането на ефикасна съвременна общинска устройствена политика, съобразена с принципите на устойчивото развитие за баланс между

екологично равновесие, икономически растеж и социален просперитет, при пестеливо използване на природните ресурси. Тези цели са:

- Регулиране в устройствено отношение процесите на по-нататъшната урбанизация на територията на общината в граници и структурни форми, които да не накърняват качествените характеристики, цялостността и стабилността на природната й среда.
- Създаване на необходимите устройствени условия за реализиране в краткосрочен план на стратегическите и програмните документи по Закона за регионално развитие (ЗРР) – Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г. (НКПР), Регионалния план за развитие на Южния централен район 2014-2020 г. (РПР-ЮЦР), Областната стратегия за развитие на област Пловдив 2014-2020 г. (ОСР-Пловдив), Общинския план за развитие на община Стамболийски 2014-2020 г., както и секторни програми, планове и проекти на общинско и по-високо териториално ниво, напр. проекта „Тракия икономическа зона“, в който община Стамболийски присъства сред партниращите общини.
- По-нататъшно изграждане и техническо съоръжаване на жизнената среда в населените места и останалите обитавани територии в съответствие със съвременните европейски критерии и стандарти, при осигуряване на баланс между общностния и частните интереси.
- Съхраняване и едновременно с това пълноценно включване в жизнен оборот на природно и на културното наследство на общината, с оглед устойчивост и взаимно стимулиране при развитието на всички системи.

2.2. ЗАДАЧИ НА ПЛАНА

Задачите на общ устройствен план на община произтичат от разпоредбите на ЗУТ и Наредба № 8/2001 на МРРБ за обема и съдържанието на устройствените планове (по-нататък- Наредба № 8/2001 г. на МРРБ) и включват:

- Определяне на общата структура на територията и преобладаващото предназначение на съставните и структурните й части, местоположението и границите на урбанизираните територии, земеделските територии;

горските територии, защитените територии, защитените зони, санитарно-охранителните зони на водоизточници, нарушените територии за възстановяване, водните течения и площи и териториите със специално, с друго или със смесено предназначение.

- Регламентиране на общия режим на устройство на всяка от териториите по предходната точка, в т.ч. териториите изключителна държавна, публична държавна и публична общинска собственост. Режимът включва най-общи цели, мерки и изисквания за тяхното опазване, използване, изграждане и развитие, като се съблюдават режимите, установени със специални закони.
- Определяне разположението на мрежите и съоръженията на техническата инфраструктура и сервитутните им зони на територията на общината и връзките им с териториите на съседните общини и с инфраструктурни мрежи, съоръжения и обекти от национално значение.
- Усъвършенстване на мрежата на социалната инфраструктура съобразно прогнозите за социално-икономическо и пространствено развитие, при отчитане на съвременните критерии и стандарти.
- Идентифициране на териториите с вероятно разпространение на предвидими природни бедствия и регламентиране на необходимите превантивни мерки и начини на устройство и защита.
- Определяне на територии за активно прилагане на ландшафтноустройствени мероприятия и естетическо оформяне, вкл. мероприятия за възстановяване на нарушени територии.
- Осигуряване на условия за опазване и социализация на обектите на културно-историческото наследство и природните забележителности.

2.3. ОБЩИ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ПРОЕКТНОТО РЕШЕНИЕ

Общият устройствен план на общината следва да бъде изработен при съблюдаване на следните общи изисквания:

- Базиране на проектното решение на анализ на условията, проблемите и тенденциите и на прогнози за социално-икономическото развитие на общината, в т.ч. демография, структура на заетостта, икономическа база.
- Проучване и разработване на диагнозата и прогнозата по отношение социално-икономическите, пространствените, екологическите, транспортните и други аспекти на решението, при съобразяване на условията, проблемите и тенденциите в регионален контекст.
- Доразвиване на положителните идеи и тенденции, заложени в предходни устройствени проекти и планове и други проучвания за територията на общината, както и в регионален контекст. В проекта за ОУПО се съобразяват предвижданията на заварените подробни устройствени планове на основание и при условията на чл. 103а, ал. 1 от ЗУТ.
- Свеждане до минимум отнемането на ценни земеделски земи и земи от горския фонд за нуждите на урбанизацията и друго строително усвояване, респ. прилагане разпоредбите на чл. 45, ал. 2, т.4 и т. 5 от Наредба № 7/2003 г. на МРРБ за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони (по-нататък – Наредба № 7/2003 на МРРБ).
- Създаване на устройствени възможности за използване на природните и културно-историческите ресурси за развитие на отдиха и туризма, при съблюдаване режимите за опазването им.
- В новоурбанизираните територии развитието на социалната инфраструктура в рамките на общинските и държавни задължения и на структурообразуващи обекти да става на терени общинска или държавна собственост, вкл. чрез окрупняване на принципа на комасацията.

- При прогнозирането на социално-икономическото развитие на общината да се съблюдават приложимите постановки на стратегическите документи по Закона за регионално развитие на всички териториални нива.
- При прогнозирането на пространственото развитие да се съобразят и релевантните постановки на Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г., предвижданията на действащи планове на съседни общини с отношение към пространственото развитие на община Стамболийски, в т.ч. ОУПО Перущица в частите му, засягащи пряко територията на общината, както и Концепцията за пространствено развитие на община Пловдив, с оглед взаимодействието на двете общини по отношение индустриалните и транспортните оси на развитие.
- Съобразяване с принципа за равнопоставеност на различните видове собственост.
- Перспективното развитие на населените места се определя не на база демографска прогноза, а на базата на капацитета на териториите, при спазване на оразмерителните параметри за отделните устройствени зони и територии.
- Недопускане на непрекъсната урбанизация по протежение на пътните артерии, с оглед съхраняване на пространствена непрекъснатост на природната среда.
- Създаване на условия за вариантност чрез дублиращи локализации.
- Осигуряване на възможности за етапност в реализацията на устройствените мероприятия - общинско задължение.

Във връзка с горните изисквания, за населените места, за съществуващите и новопредвидени селищни образувания, както и за други части от общинската територия, с ОУПО може да се определят устройствени зони и терени със собствен устройствен режим (съгласно чл. 6, ал. 2 от Наредба № 7/2003 г. на МРРБ), вкл. при необходимост:

- територии (земеделски и горски) без право на промяна на предназначението им;

- територии за превантивна устройствена защита (по чл. 10, ал. 3 на ЗУТ);
- територии с двойно предназначение едновременно като земеделски, горски или урбанизирани територии и като защитени територии, определени със специален закон (съгласно чл. 7, ал. 2 на ЗУТ);
- рискови територии – зони с потенциално наводняеми територии;
- територии за прилагане на ландшафтноустройствени мероприятия.

Разпределението на територията на общината по видове общо (преобладаващо) предназначение и видове устройствени зони да се извърши в съответствие с номенклатурата и възможностите на Наредба № 7/2003 на МРРБ, при съобразяване с режимите, установени по реда на други закони и на фактическото ползване.

2.4. ПРОГНОЗЕН ПЕРИОД

Съгласно разпоредбата на чл. 17, ал. 3 на Наредба № 8/2001 г. на МРРБ, общите устройствени планове на общини се създават за прогнозен период – 15-20 години. На това основание, Общият устройствен план на община Стамболийски следва да бъде разработен за **прогнозен период до 2035 г.**

III. ОСНОВНИ ДАННИ И ИЗВОДИ ОТ ПРОУЧВАНИЯТА И ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ОБЩИЯ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА СТАМБОЛИЙСКИ

3.1. ГЕОГРАФСКО РАЗПОЛОЖЕНИЕ И ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНАТА

Община Стамболийски се намира в Южна България, в централната част на Пазарджишко-Пловдивското поле на Горнотракийската низина и крайните северни части на Западните Родопи. В преобладаващата си част релефът е равнинно-низинен, със средна надборска височина ок. 206 м, най-ниска точка - 172 м (коритото на р. Марица в източната част на общината) и най-висока - 442,5 м (вр. Широки връх в югозападната част, на границата с общините Брацигово и Кричим).

Общината попада в административните граници на област Пловдив. Разположена е западната граница на областта и граничи с общините Родопи, Перущица и Кричим, както и с общините Брацигово и Пазарджик от област Пазарджик. Площта й е 61,27 кв. км (1,02% от площта на областта), който показател я поставя на 15-то място от осемнадесетте общини в областта.

Общинският център град Стамболийски отстои на 117 км от столицата, на 17 км от областния център Пловдив и на 18 км от гр. Пазарджик. От съществено значение за общината е близостта до автомагистрала „Тракия“ (на разстояние 8 км), преминаващите пътища от републиканската пътна мрежа, както и ж.п. линините София-Пловдив-Свиленград и Пловдив-Пещера. Общината е разположена на трансевропейски транспортни коридори – в участъка, в който съвпадат коридори № № 4, 8 и 10, което я прави част от южната главна паралелна ос на урбанистично развитие, определена в Националната концепция за пространствено развитие (НКПР) 2013-2025 г. По отношение обслужването с въздушен трандспорт - най-близко разположено е летище „Пловдив“ край с. Крумово, на около 30 км от гр. Стамболийски.

Селищната структура на общината включва един град и четири села. Категоризацията по Закона за административно-териториалното устройство е следната: община Стамболийски е от трета категория; гр. Стамболийски - трета категория, с. Йоаким Груево - четвърта категория, а останалите села Куртово Конаре, Ново село и Триводици - пета категория. По отношение на административния им статут, всички села са самостоятелни кметства.

Според текущата демографска статистика на Националния статистически институт (НСИ), към 31.12.2015 г. населението на община Стамболийски възлиза на 20087 ч. Средната му гъстота е почти 328 души на кв. км, близо 5 пъти по-висока от средната за страната и втората най-висока в областта след тази в община Пловдив. Около половината от населението е съсредоточено в общинския център – 11080 ч., или 55,2 % от населението на общината, която стойност е по-ниска от средната за страната - вж. и по-долу, т. 3.6.2., където е представена и категоризацията на населените места по смисъла на §1 от Допълнителни разпоредби на Наредба №7/2003 на МРРБ за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и естройствени зони (по-нататък - Наредба №7/2003 на МРРБ).

Град Стамболийски попада сред градовете от четвърто ниво в йерархичната система на градовете-центрове, съгласно модела за урбанистично развитие „умерен полицентризъм“, избран в НКПР за перспективния срок 2013-2025 г. Това йерархично ниво включва група малки градове с микрорегионално значение за териториите на съответни групи общини. В концепцията е посочено, че Стамболийски и още няколко града, включени сред тези от четвърто ниво, се ситуират реално между четвърто и пето ниво. В зависимост от развитието си в перспективния срок те могат да се утвърдят сред градовете-центрове от четвърто ниво или да загубят своето значение и да слязат на пето ниво.

ИСТОРИЧЕСКА СПРАВКА

Като самостоятелна административно-териториална единица **община Стамболийски** съществува от 1998 г. С Указ № 111 (обн. 30.03.1998 г.) – гр. Стамболийски и селата Йоаким Груево, Куртово Конаре, Ново село и Триводици, заедно с техните землища, са отделени от община Родопи, като е създадена самостоятелна община.

Основният фактор, допринесъл за основаването и развитието на днешния **град Стамболийски,** е прокарването на железопътна линия от Цариград за Белово през 1873-1875 г. Съществуващото на това място село Полатово се разраства, като в него се заселват работници по ж.п. линията от Пещера. През 1892 г. започва да работи гарата. На територия северно от ж.п. линията постепенно се образува нов квартал, в който се заселват и селяни от Перущица и Брестовица, търговци на

зърнени храни, плодове и зеленчуци, комисионери, кръчмари, ханджии. Селището е наречено Гара Кричим, тъй като най-голямото населено място в близост до гарата (на 14 км южно-югозападно) е село, а след 1969 г. - град Кричим. Към 1926 г. Гара Кричим има 224 жители. В периода 1926-1928 г. тук се настаняват и преселници от Беломорска Тракия и Македония и към 1934 г. населението вече е нарастнало на 554 души.

Благоприятните транспортни връзки и земеделският хинтерланд предопределят последващото интензивно развитие на преработвателната промишленост и занаятите. Изграждат се фабрики и работилници, като предимствено развитие получава консервната промишленост. Първото по-значимо производствено предприятие - консервена фабрика на площ 15 дка земя, дарена от общината, е изградено през 1933-1934 от братя Тевекелиеви от гр. Елена. След тях в околностите на селището са построени фабриката си „Алка“ на братя Алкалай от Пловдив, Вакуумна фабрика на братя Маринови. Към края на 30-те и началото на 40-те години производството се разраства; през 1939 г. с италиански капитали е изградена фабриката хладилник „Родина“. През 1943 г. консервните фабрики достигат 13 бр. Голяма част от произведеното е предназначено за износ, предимно за Германия. Това развитие е една от причините за изграждането и на ж.п. линията Гара Кричим-Пещера.

През 1942 г. с. Полатово е е присъединено като квартал към с. Гара Кричим.

През 1947 г. предприятията са национализирани и се създава държавен консервен комбинат със занчителна продукция – преработка над 90 хил. т. плодове и зеленчуци годишно и асортимент от 106 артикула. През 1995 г. предприятието е приватизирано и понастоящем не осъществява дейност. През 1952 г. тук е открит и Държавен целулозен комбинат "Стефан Кираджиев", едно от най-големите предприятия на Балканския полуостров. Приватизиран е през 1997 г., продължава да функционира. Разрастването на промишлеността, особено до 1990 г. предопределя значителен демографски раст. През 1946 г. населението на Гара Кричим нараства до 3224 д., през 1956 г. – 7866 д., а към 1967 г. достига максимума от 13467 жители.

През 1964 г. селото става град Гара Кричим, като на много места е споменавано за краткост като гр. Кричим. Поради това, обявяването на през 1969 г.

на с. Кричим за град, налага преименуването на град Гара Кричим в град Нови Кричим.

С Указ № 256 на Държавния съвет на НРБ (обн. 27.02.1979 г.), градът е отново преименуван, като е наречен гр. Стамболийски.

Данни за съществуването на **Йоаким Груево** има още от османския период, като до 1934 г. селото се е наричало Кара таир. Основен поминък е земеделието, което запазва своето значение и до днес. Традиционно, населението в селото е християнско, като освен българи, тук живеят и румъноговорещи семейства (копанари), както и роми, също християни. В първата половина на XX век в селото е построена църква „Св. Георги“. Местното читалище „Просвета“ е основано през 1927 г.

Настоящото село **Куртово Конаре** е създадено със сливането през 1760 г. на селата Куртово и Конаре, но в османски извори името „Курт“ се споменава още през 1576 г. През цялата история на съществуването си е сред важните центрове на земеделието в региона, което предопределя и неговия просперитет. В края на XIX век тук за първи път в България започва производството на земеделски продукти, като смлян червен пипер, ранни домати, местен сорт ябълки и др. В исторически план селото е сред най-големите в региона (към 1946 г. достига 2952 жит., след което постепенно намалява). Населението е основно християнско. Църквата „Св. Атанасий“ е построена още през 1848 г., а през 1851 г. е открито и килийно училище. През 1880 г. е основано училище ”Св. Св. Кирил и Методий”, със собствена сграда в църковния двор; нова сграда на училището е построена през 1928/29 г. По инициатива на местни общественици, през 1897 г. е основано читалище „Любен Каравелов“, което през 1959 г. е настанено в самостоятелна сграда. През 1939/41 г. в Куртово Конаре е посроена първата селска детска градина, след дарение от царица Йоанна Българска.

В землището на Куртово Конаре, североизточно от селото, е разположен обект, свързан с българската история - царската ловна резиденция, известна като „Двореца Кричим“. Изграждането ѝ е започнало през 1905 г. от цар Фердинанд (главен проектант арх. Г. Фингов) и е завършено през 1936 от цар Борис III (арх. Й. Севов). Комплексът е с обща площ ок. 2000 дка, в т.ч. автентични сгради, дворцов парк,

лонгозна гора и др., поставени под режим на природозащита. След 1946 г. дворецът е национализиран и комплексът става партийно-правителствена резиденция. Понастоящем комплексът е държавна собственост, като желанието на общинското ръководство е да бъде отворен за посещения, като обект на културното и историческото наследство.

Първоначално **Ново село** се нарича Еникьой. Около Освобождението населението му е частично българомохамеданско (445 д. при преброяването от 1910 г.). Основен поминък – земеделие. Стопанския подем в следосвобожданския период и благоприятните условия допринасят за бързото му разрастване, за да достигне население от 1598 жит. към 1946 г. – процес, който продължава и до днес. Църквата Св. Георги е построена през 1882 г.

Старото име на село **Триводици** е Текира (до 1934 г.). Възникнало е край карстови извори с мощен дебит, едни от най-големите в България. В миналото са ползвани за задвижване на воденици. Една от версиите за произхода на първоначалното име на селото го свързва с „*текире*“ - от турски - „свято място“, поради това, че до изворите е имало останки от тракийски нимфеум - едно от свидетелствата за населяването на тези места от най-древни времена.

Основен поминък – земеделие. Населението е предимно християнско. Край селото е разположен малък манастир „Възнесение Господне“, зад който се намират и „чудотворните" три извора, дали настоящото име на селото. Данни за съществуването на основно училище в селото има от 1900 г., но се предполага и съществуването на килийно училище преди това. През 1906 г. в селото е основано читалище, което през 1961 г. е настанено в самостоятелна сграда.

Благоприятното разположение, природогеографски условия и пътни връзки са предопределили заселването на територията на общината хилядолетия преди възникването на представените до тук съвременни населени места. Значението на територията през Античността е обусловено от непосредственото съседство с тракийската *Бесапара* – главно селище на племето беси, което през римския период придобива функцията и на пътна станция на отклонението от *Виа Милитарис* към *Никополис ад Нестум* и *Виа Игнация,* както и от близостта до *Филипопол*. Крепостта и селището, чието

славянско име *Драговец* е достигнало до наши дни, също са имали значение за развитието на региона до османското нашествие пред XIV век. Разположени са на около 3,5 км южно от настоящата граница на общината, в района на днешния гр. Кричим. Счита се, че освен военна твърдина, за известен период Драговец е бил епископско седалище, което по-късно, при окрупняването на църковните епархии, е преминало под ведомството на митрополита във Филипопол.

Археологическите свидетелства за ранните периоди от историята на общинската територия са идентифицираните антични надгробни могили; селище и пътна станция от римския период, както и селище от Средновековието. Археологическите обекти са представени по-подробно в р-л „Културно наследство“ на настоящото задание.

3.2. ПРИРОДО-ГЕОГРАФСКИ УСЛОВИЯ И РЕСУРСИ

3.2.1. Релеф

Община Стамболийски е разположена в югозападната част на Пазарджишко-Пловдивското поле, заемащо западната част на Горнотракийската низина, представляваща обширна алувиална низина, образувана в неогена и кватернера. Надморската височина в общината варира от 176,4 м по поречието на р. Марица в землището на гр. Стамболийски до 442,5 м - в. Широки връх в землището на с. Ново село.

Релефът е предимно равнинно-низинен с незначителен наклон към р. Марица, а в западната част от общинската територия - хълмист. Обусловен е от вдадените в Горнотракийската низина остатъчни подножни височини от стъпаловидния профил на северния Родопски склон – Бесапарските ридове. Те представляват заоблени мраморни хълмове с характерни за повърхностния карст релефни форми – карни полета. Разделени са от система от ували, валози, сухи долини и от общият пролом на реките Въча и Стара река между гр. Стамболийски и с. Куртово Конаре.

За разнообразието на релефа допринасят долините на протичащите през общинската територия реки - р. Марица, тангираща северната граница на общината, долните течения на реките Стара река и Въча с притоците си, както и множеството напоителни канали и рибарници.

3.2.2. Климат

Климатът в община Стамболийски е с характеристиките на преходно-континенталната климатична област, характеризираща се със значително мека зима и сравнително сухо лято. Снежната покривка е тънка - от 4 см до 10 см, образува се най-рано през втората половина на месец ноември и се задържа най-късно до втората половина на месец март. Средногодишната температура е 12ºС, средногодишната минимална е 6,5ºС, а максималната е 18ºС. Вътрешногодишният ход на валежите е с два максимума (юли и ноември) и два минимума (август и февруари). Средногодишната сума на валежите е малка - около 540 мм, поради попадането на общинската територия във валежна сянка.

Доминиращите ветрове са западни, като преобладават слаби ветрове със скорост до 1 м/с. Температурните инверсии, основно по поречието на р. Марица, са с изключително висока честота - около 80% през зимния период. Средно около 30 дни годишно са с мъгли. Тези две специфики на микроклимата в съчетание с преобладаващите слаби ветрове ограничават естествената вентилация на територията.

В агроклиматично отношение, климатът е умерено горещ, засушлив до много засушлив.

3.2.3. Хидрография

3.2.3.1. Повърхностни води

Основните повърхностни течащи води на територията на община Стамболийски са реките Марица, Въча и Стара река, както и множество напоителни и отводнителни канали. Те са от водосбора на река Марица, чийто басейн се намира в екорегион № 7 „Източни Балкани“ в Източнобеломорския район за управление на водите. Подхранването на реките е дъждовно-снежно с летен минимум на маловодието през септември, началото на пълноводието е през февруари, а максимумът - през април. Водите им се използват за напояване и промишлено водоснабдяване.

Река Марица тангира северната граница на общината и е главната дренажна артерия на територията. Тя е най-голямата река на Балканския полуостров и най-пълноводната в България. Води началото си от Маричините езера в Рила и има около 100 по-значителни притока. В Тракийската низина, след гр. Пазарджик, р.

Марица тече бавно и по-близо до Родопите – по южния край на низината, в широко песъчливо корито като прави множество ръкави и острови. Крайречните лъки се заблатяват от ръкавите на притоците й. Коритото на реката е изградено от алувиални наслаги, представени от глинести пясъци, пясъци и чакъли и при високи води слабо се деформира. Отделни участъци, прилежащи на общинската територия, от река Марица са коригирани с подпорни стени.

Река Въча извира от в. Каинчал в Родопите. Има многобройни притоци с дълбоко врязани в родопския масив долини. От гр. Девин р. Въча тече в широк пролом. Горното и средно течение на реката е добре залесено. В долното си течение, на територията на община Стамболийски, р. Въча тече бавно в широко песъчливо корито, укрепено с водозащитни диги. Навлиза от юг в землището на с. Куртово конаре и тангира югоизточната общинска граница. Протича източно от населеното място в посока североизток и преминавайки западно и северно от с. Йоаким Груево напуска общинската територия. Влива се в р. Марица в землището на с. Кадиево, община Родопи.

Стара река води началото си от подножието на в. Баташки снежник. Тече в дълбока красива долина, която при Баташката и Пещерската котловини се разширява. На територията на община Стамболийски навлиза от юг с посока север в землището на с. Ново село. Протича източно от населеното място и приемайки североизточна посока се влива в р. Марица. Коритото на реката е коригирано с водозащитни диги.

Стоящите повърхностни води са представени от едно естествено езеро (в землището на с. Йоаким Груево) и няколко рибарника, като с по-значителна площ е рибовъдната база на Института по рибарство и аквакултури (в землището на с. Триводици).

Хидромелиоративните съоръжения на територията на община Стамболийски са в активите на „Напоителни системи“ ЕАД – Клон Марица. Те са в сравнително добро експлоатационно състояние и са предпоставка за устойчиво развитие на селскостопнския сектор в общината.

3.2.3.2. Подземни води

Геоложкото развитие на територията на община Стамболийски предопределя формирането на основни типове подземни води – порови и карстови.

Поровите води са привързани към кватернерните и неогенските наслаги в структурните понижения – Пловдивското понижение на Горнотракийската депресия и Исперихoвския грабен в Рило-Родопския масив. *Поровите подземни води в Пловдивското понижение* се акумулират в кватернерните седименти - пясъци, чакъли и глинести материали, отложени от р. Марица и нейните притоци, както и в отдолулежащите неогенски седименти, представени главно от алтернириращи песъчливи, прахови и глинести и отложения. Кватернерният водоносен хоризонт е със значителна дебелина, достигаща повече от 60 м. Зоните, разположени в близост до р. Марица са силно водоносни и с висока проводимост. По състав подземните води в кватернерните отложения на тази част от Горнотракийската низина са предимно хидрокарбонатно-калциеви с минерализация 0.2 - 0.5 g/l. Поради безнапорния характер на водите кватернерния водоносен хоризонт е уязвим на замърсявания. Неогенският водоносен хоризонт е с неравномерна дебелина. По състав водите са предимно хидрокарбонатни до хидрокарбонатно-сулфатни, калциеви до калциево-магнезиево-натриеви. Той е значително по-добре защитен от повърхностни замърсявания в сравнение с кватернерния. Река Марица е обща дренажна граница между двата водоносни хоризонта. Подхранването на двата водоносни хоризонта е: речно, от инфилтрирани валежни и напоителни води, от съседни водоносни хоризонти. *Исперихoвският грабен* е запълнен с плиоценски и кватернерни материали, наложени върху окарстени мрамори и тектонски обработени гнайси. Плиоценът е представен от глинест пясък и песъчливи глини с ниски филтрационни свойства, в по-голямата си част покрити с дебели (до 80 m) алувиални кватернерни наслаги. Представени са от слабо глинести, дребно и средно зърнести пясъци, чакъли и валуни с високи филтрационни свойства. Подхранването на подземните води се осъществява от южните склонове на долината, където се разкриват окарстени мрамори и от речните води. Кватернерните наслаги осигуряват транзитен път на карстовите води от южните към северни мраморни блокове и спомагат за подхранването на карста.

Терасата на р. Стара река се разглежда като област на подхранване и неразделна част на карстовите води от Перущица-Огняновския карстов басейн. Той е разположен в северната част на Севернородопската антиклинала и е блоково разломен. Централната му част е Исперихoвския грабен. В окарстените мрамори се формира карстов поток с генерална посока на юг. Основното подхранване е от

валежи в южните блокове, а в северните и от водите в алувия на р. Стара река. Дренирането се осъществява от извори и в кватернерните наслаги. Водите от Този басейн са хидрокарбонатни-калциеви, с минерализация от 0.3 до 0.5 g/l. Най-големият карстов извор с дебит от 402 до 1770 l/s, дрениращ централната част на басейна, е на територията на община Стамболийски – в землището на с. Три водици.

Трите подземни водни тела (BG3G000000Q013, BG3G00000NQ018 и BG3G00000Pt041), в чийто обсег попада територията на община Стамболийски, са основният източник за питейно-битовото, промишленото и селскостопаското водоснабдяване в общината.

3.2.4. Почви

На територията на общината са представени следните почвени типове – алувиално и делувиално ливадни, алувиални и делувиални, ливадно блатни, излужени канеленовидни и рендзини. Най-голямо разпространение имат алувиално и делувиално ливадните почви, а по поречието на реките - алувиалните и делувиалните почви. Тези почвени типове са рохкави, проветриви, топли и овлажнени, с оформен хумусен хоризонт с мощност от 25 до 40 см. Имат добро естествено плодородие. Подходящи са за ранно полско и оранжерийно зеленчукопроизводство, зърнопроизводство, градини с трайни насаждения, лозя. Поддатливи са на замърсяване от високите подпочвени води. Излужените канеленовидни почви и рендзините са разпространени в хълмистата част от общинската територия. Отличават се с малка мощност, рохкави, с включени скални късове от почвообразуващата скала. Имат високо хумусно и карбонатно съдържание. Слабо продуктивни са. Подходящи са за отглеждане на костилкови овощни дървета, лозя, тютюн и за пасища. Застрашени са от ерозионни процеси.

3.2.5. Геоложка основа. Подземни богатства. Сеизмичност

Територията на община Стамболийски е разположена в Горнотракийската низина - най-голямата наложена грабенова структура в страната. Развита е върху тектонска депресия, за чието оформяне главна роля има Маришкия дълбочинен разлом. Подложката е разломена на две разломни системи с посоки изток-запад и североизток-северозапад. Разломите са групирани в снопове, взаимно успоредни със стъпаловидно пропадане. Амлитудата на пропадане е от 250 до 1000 м. Грабенът е запълнен с неогенски материали – глини, глинести пясъци, песъчливи

глини и алевролити. Покрити са с алувиални и пролувиални кватернерни наслаги – пясъци, чакъли и глини, отложени в речните тераси.

Бесапарските ридове, разположени в западната част на общинската територия, са изградени от мраморите на Добростанската свита. Те са сиви до сивобели, прехождащи в по-високите стратиграфски нива в доломитни и прослоени от различни по дебелина слоеве от амфиболити и разнообразни шисти - слюдени, гранатови, калкошисти и др. Заливната тераса на реките Стара река и Въча е съставена от разливен алувий, изцяло акумулационна, с височина 2-3 м, а в Горнотракийската низина е с височини 1-1,5 м и се залива при разливи на приточните реки на р. Марица.

Повърхностните карстови форми (карните полета), развити по високите части на Бесапарските ридове, са предпоставка за възникване и активизиране на явления като слягане, пропадане, обрушване, движение и раздиране на почвената покривка и др.

На територията на община Стамболийски няма регистрирани свлачища.

На територията на общината има запаси на нерудни полезни изкопаеми (строителни материали) за добив на мраморизиран варовик и баластра. Рудни полезни изкопаеми не са открити.

Съгласно сеизмичното райониране на България за период 1000 години, територията на община Стамболийски попада в сеизмична зона с IX степен на интензивност и коефициент на сеизмичност - Кс = 0,27.

3.2.6. Биологично разнообразие, защитени територии и зони

3.2.6.1 Биологично разнообразие

По-голямата част от територията на община Стамболийски притежава чертите на типична агроценоза. Естествените хабитати имат ограничено разпространение в територията. Едроразмерната дървесна растителност е развита основно по поречията на реките, в парковете и градинките на населените места и като крайпътно и крайулично озеленяване. Представена е от от цер, благун, полски бряст, габър, липа, топола, акация, летен дъб и др. Горските територии в общината са около 110 ха. Значимите горски масиви в общината са съсредоточени в землището на с. Куртово конаре – югоизточно от населеното място и в защитената местност „Кричим“. На територията на община Стамболийски са регистрирани две вековни

дървета от вида обикновен (летен) дъб, в местността Радеш в землището на с. Куртово конаре. Обявени са със Заповед № 3383 от 08.12.1966 год.

Храстообразните съобщества са представени от повет, южна копривка, бръшлян, обикновена драка, хвойна и др. Тревистите растения са рудерални и плевелни – лепка, ливадина, овчарска торбичка, белизма, полска детелина, млечка и др. Обработваемите земи са заети с културна растителност.

Фауната е представена от десетки видове птици, земноводни и влечуги, риби и безгръбначни. Представители на бозайниците са заек, невестулка, черен пор, къртица, оризищна мишка, полска мишка, таралеж, лалугер, обикновена полевка, голям нощник, кафяво прилепче, малък вечерник, ръждив вечерник и др. От земноводните и влечугите се срещат голяма кръстава жаба, зелена кръстава жаба, жаба дървесница, водна змия, змия медянка, слепок, смок-мишкар, зелен гущер, степен гущер, сухоземна костенурка, дъждовник и др. Водите на реките се обитават от уклей, щука, каракуда, маришка мряна, скобар, червеноперка, костур, пиявици, охлюви и др. От сухоземните безгръбначни се срещат обикновен сечко, бръмбар рогач, педомерка, хоботник, богомолка, бръмбар бегач, градински охлюв и др.

Поречията на реките в община Стамболийски са изключително важни от орнитологична гледна точка. Те приютяват редица водоплаващи и водолюбиви птици, значими в консервационно отношение. Такива са малкият и голям корморан, немият лебед, зеленоглавата патица, пойният лебед, земеродното рибарче, малкият гмурец, сивата и голямата чапла и др. Срещат се голям ястреб, калугерица, керкенез, синигер, славей, авлига, гугутка, ушата сова, чучулига и др.

3.2.6.2. Защитени територии

На територията на община Стамболийски попада една защитена територия по смисъла на Закона за защитените територии – защитена местност „Кричим“ (код в регистъра: 140). Обявена е със Заповед № 575/01.11.2000 год. на министъра на околната среда и водите. Разположена е в землището на с. Куртово конаре с първоначално обявена площ от 173,47 ха. Със Заповед № РД-763/13.11.2009 год. площта е актулизирана на 169,77 ха. Защитената местност е обявена с цел опазване на местообитанията и популациите на защитени видове растения и животни, в т.ч. ветрушка, обикновен мишелов, ястреб, малък корморан, бял щъркел, черен щъркел, голяма бяла чапла, сива чапла, представители на разред пойни птици, сови, кълвачи, прилепи, невестулка, видра, обикновена блатна костенурка, шипоопашата

костенурка, шипобедрена костенурка, кръстата жаба, жаба дървесница, малък тритон, както и съхраняване на уникална лонгозна гора и забележителен ландшафт.

3.2.6.3. Защитените зони от Европейската екологична мрежа „Натура 2000“ на територията на община Стамболийски са:

А) Защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (ЗБР, чл.6, ал.1, т. 1 и 2):

- част от BG0000254 „Бесапарски възвишения“ (тип К), включена в списъка от защитени зони, приета с Решение № 122/02.03.2007 г. на Министерски съвет (ДВ, бр. 21/2007 г.). Площта на цялата зона е 6743.06 ха. Предмет на опазване са 7 типа природни местообитания, 1 растителен вид, 9 вида безгръбначни, 7 вида земноводни и влечуги, 2 вида риби, 3 вида бозайници и 9 вида прилепи. Зоната се припокрива частично със защитена зона BG0002057 „Бесапарски ридове” за опазване на дивите птици;

- част от BG0000424 „Река Въча - Тракия“ (тип К), включена в списъка от защитени зони, приета с Решение № 122/02.03.2007 г. на Министерски съвет (ДВ, бр. 21/2007 г.). Площта на цялата зона е 550.32 ха. Предмет на опазване са 3 типа природни местообитания, 4 вида безгръбначни, 6 вида земноводни и влечуги, 3 вида риби, 3 вида бозайници и 1 вид прилепи. Зоната се припокрива частично със защитена зона BG0002087 „Марица - Пловдив” за опазване на дивите птици;

- част от BG0000578 „Река Марица” (тип К), включена в списъка от защитени зони, приета с Решение № 122/02.03.2007 г. на Министерски съвет (ДВ, бр. 21/2007 г.).; Площта на зоната е 14693.1 ха. Предмет на опазване са 14 типа природни местообитания, 15 вида безгръбначни, 8 вида земноводни и влечуги, 5 вида риби, 5 вида бозайници и 9 вида прилепи. На територията на община Стамболийски зоната се припокрива частично със защитени зони BG0002087 „Марица - Пловдив” и BG0002057 „Бесапарски ридове” за опазване на дивите птици.

Б) Защитени зони за опазване на дивите птици (ЗБР, чл.6, ал.1, т. 3 и 4):

- BG0002057 „Бесапарски ридове” (тип J), обявена със Заповед № РД-786/29.10.2008 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 106/2008 г.) с площ 14765.05 ха. Със последваща заповед № РД-78/28.01.2013 год. се променят забраните за дейностите в зоната. Цел на опазване са 34 вида птици и техните местообитания. Зоната припокрива частично защитени зони BG0000254 „Бесапарски

възвишения“ и BG0000578 „Река Марица” за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна;

- BG0002087 „Марица - Пловдив” (тип J), обявена със Заповед № РД-836/17.11.2008 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 108/2008 г.) с площ 1108.81 ха. Цел на опазване са 17 вида птици и техните местообитания. Зоната припокрива частично защитени зони BG0000578 „Река Марица” и BG0000424 „Река Въча - Тракия“ за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.

3.2.7. Изводи и изисквания към ОУПО

Община Стамболийски разполага с ценни природни ресурси – плодородни почви, изобилие на повърхностни и подземни водни тела, запазени и поддържани крайречни и лонгозни гори.

Пълноценното и щадящо използване на природните ресурси на общината поставя следните изисквания към ОУП:

- по отношение на климатичните условия: за ограничаване на неблагоприятните последствия от изменението на климата да се предложат площи за залесяване, вкл. ветро- и снегозащитни пояси в обработваемите земи и проблемните пътни участъци;

- по отношение на хидроложкия ресурс: да се осигурят устройствени условия за опазване и икономически ефективно използване на повърхностните и подземните води; да се осигури превенция срещу вредното въздействие на водите; да се създадат условия за поддържане и развитие на хидромелиоративните съоръжения;

- по отношение на почвите: да осигури запазване на териториите с обработваеми земи; да предвиди мерки за ограничаване на водоплощната ерозия и рекултивация на нарушени терени;

- по отношение на геоложките условия: с цел превенция на риска, зонирането на територията да се съобрази с високата степен на сеизмична интензивност;

- по отношение на биологичното разнообразие и защитените територии и зони: да се проучат възможностите за развитие на рекреацията и седмичния отдих на населението; да създаде условия за използване потенциала на защитената територия и защитените зони за развитие на културно-познавателен и еко туризъм при спазване на режимите им.

3.3. ДЕМОГРАФИЯ И ТРУДОВ ПОТЕНЦИАЛ

Демографското състояние и качествената характеристика на населението на община Стамболийски се разглеждат като един от факторите за бъдещото развитие на общината. Устройствените аспекти на демографското развитие са свързани с развитието и устройственото планиране на някои от основните функционални системи - обект на ОУП на общината.

Демографските проучвания в процеса на изработване на ОУП на общината следва да бъдат структурирани в две основни направления, а именно:

- Анализ на ситуацията (съществуващо състояние);
- Прогнозни проучвания за очакваното демографско развитие (на вариантна основа – минимум два варианта на демографската прогноза)

Съобразно някои изисквания на действащата нормативна уредба в сферата на устройственото планиране и практиката по изготвяне на планови задания за изработване на ОУП на общини, в самите задания се предлагат определени проучвания за демографското състояние на съответната община. Те имат за цел да представят определена информация за демографската картина на общината, която да ориентира екипа, избран за изработване на самия ОУП.

Ангажиментите на екипа избран за изработване на ОУП са да направи по-подробни проучвания на демографското състояние, да очертае определени тенденции в демографското развитие. На основата на тези допълнителни и по-подробни проучвания, ангажимент на екипа, разработващ ОУП на общината е да разработи и да защити аргументирано варианти на демографската прогноза за времеви хоризонт съвпадащ със срока на действие на ОУП на общината.

Следващият анализ на съществуващото демографско състояние на община Стамболийски включва проучвания, свързани с количествените параметри на населението – брой на населението, параметри на естественото и на механичното движение и др., както и качествени характеристики на същото – полова, възрастова, образователна, етническа и др. структури на същото.

3.3.1. Численост и динамика на населението

Анализите на демографското състояние на община Стамболийски са разработени на основата на официална статистическа информация, осигурена от НСИ. За очертаване на тенденциите в демографското състояние се използват ретроспективни данни за шестгодишен период – 2010 -2015 г.

3.3.1.1. Брой на населението

Броят на населението в община Стамболийски към 2015 г. възлиза на 20087 д., което е по-малко от броя му през 2010 г. - 20643 д. За изминалия шестгодишен период броят на населението на общината е намалял само с 556 д. (2,7%). На фона на съществото обезлюдяване на други общини от категорията на община Стамболийски, тенденцията на намаляване на броя на населението ѝ може да се характеризира като относително благоприятна.

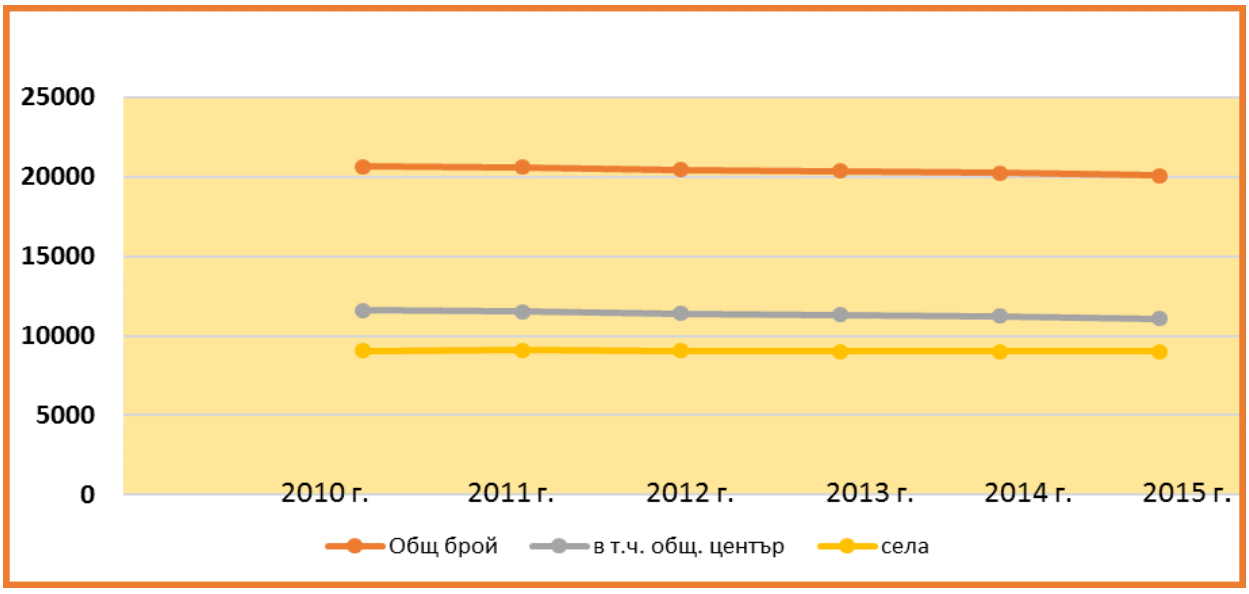
Динамиката в броя на населението на общината за анализирания период – 2010-2015 г., диференцирано за гр. Стамболийски и за селата в общината е показана в следващата таблица:

Години	Общ брой	В т.ч. в общ. център		Села	
		брой	%	брой	%
2010	20643	11575	56.07	9068	43.93
2011	20584	11495	55.84	9089	44.16
2012	20452	11399	55.74	9053	44.26
2013	20332	11308	55.62	9024	44.38
2014	20232	11213	55.42	9019	44.58
2015	20087	11080	55.16	9007	44.84

Източник: *НСИ. Текуща демографска статистика.*

Една от причините за относително благоприятната динамика в броя на населението на общината е близостта ѝ до гр. Пловдив, което е свързано с добре развитите ежедневни трудови пътувания към областния град. Селищната мрежа включва жизнени населени места, които са добре благоустроени с качествена селищна среда, предлагаща възможности за задържане на населението им.

Графична представа за динамиката в броя на населението на общината дава и *фиг. 3.3.1.1.1*.

Фиг.3.3.1.1.1.

Очертаната относително благоприятна тенденция за незначително намаляване на броя на населението на общината е характерна и за отделните населени места, влизащи в териториалния ѝ обхват. Това личи и от данните за броя на населението в населените места на община Стамболийски по години на анализирания период. Същите са представени в следващата таблица:

Населени места	**Брой население по години**					
	2010 г.	**2011 г.**	**2012 г.**	**2013 г.**	**2014 г.**	**2015 г.**
Община Стамболийски	***20643***	***20584***	***20448***	***20332***	***20232***	***20087***
с.Йоаким Груево	2805	2627	2612	2597	2592	2618
с.Куртово Конаре	2606	2596	2568	2549	2549	2469
с.Ново село	2315	2507	2510	2508	2508	2536
гр.Стамболийски	11575	11495	11397	11308	11213	11080
с.Триводици	1342	1359	1361	1370	1370	1384

Източник: *НСИ. Текуща демографска статистика*

Анализът на данните от посочената таблица показва, че от всички населени места в общината само едно селище е с нарастващ брой на населението – с. Ново село. За останалите селища, макар и с малко се наблюдава процес на намаляване на броя на населението им. С относително по-голям спад в броя на населението са

селата Йоаким Груево (187 д. общо за целия шестгодишен период) и с. Куртово Конаре (137 д.).

Териториалното разпределение на населението в общината показва, че от общия му брой към 2015 г. (20087 д.) в общинския център е съсредоточено 11080 д., което е 55,2%. Този относителен дял на градското население варира в несъществени граници в отделните години на анализирания период. Вариационният размах между останалите населени места не е много изразителен. С изключение на с. Триводици (1384 д.), броят на населението в останалите три села на общината варира между 2400 и 2600 д. Тази териториална структура в разпределението на населението по населени места, оказва влияние върху възможностите за пълноценното усвояване на потенциалите на територията.

Агломерацията на населените места по отношение на броя на населението показва, че с население над 10000 д. към 2015 г. е само общинския център – гр. Стамболийски. Останалите 4 села попадат в следните агломерационни групи:

- до 2000 д. – 1 село;
- от 2001 до 5000 д. – 3 села.

По отношение на градоустройствената категоризация на населените места (по брой на населението) общинският център – гр. Стамболийски попада в категорията на малките градове, а останалите населени места – в категорията на средните и големите села.

3.3.1.2. Движение на населението

Отражение върху броя на населението, оказва неговото *естествено и механично движение*. Естественото възпроизводство на населението е фактор за демографската жизненост на населените места. Компонентите на естественото възпроизводство, оказват влияние и върху възрастовата структура на населението. От равнището на раждаемостта се влияят и някои от специфичните възрастови контингенти, които са определящи за оразмеряване на обекти на образователната инфраструктура – детски заведения, училища и др.

Анализите на данните от демографската статистика на община Стамболийски показват, че в нея не се наблюдават значими неблагоприятни демографски процеси.

Това се наблюдава, както при броя на населението, така и при естественото и механичното движение на същото.

Естественият прираст на населението е резултативна величина от раждаемостта и смъртността на населението.

Състоянието на *раждаемостта* е един от индикаторите за демографската характеристика на населените места и териториалните единици. Демографските данни на НСИ за периода 2010-2015 г. показват, че в община Стамболийски за целия период са родени общо 1205 деца, като средногодишният брой на родените е 209 д. По години, най-висок броят раждания се наблюдава през 2013 г. (220 случая), а най-нисък - в 2011 г. – 195 случая.

Коефициентът на раждаемост (брой родени на 1000 д. от населението) средно за общината за периода 2010-2015 г. е 10,3 ‰. С по-висок от средния за община коефициент на раждаемост са село Триводици 15,5 ‰ и гр. Стамболийски -13,3 ‰.

Смъртността (съответно коефициентът на смъртност) на населението бележи тенденция на нарастване. За анализирания период броят на умрелите лица се запазва с по-високи стойности от тези, посочени за раждаемостта.

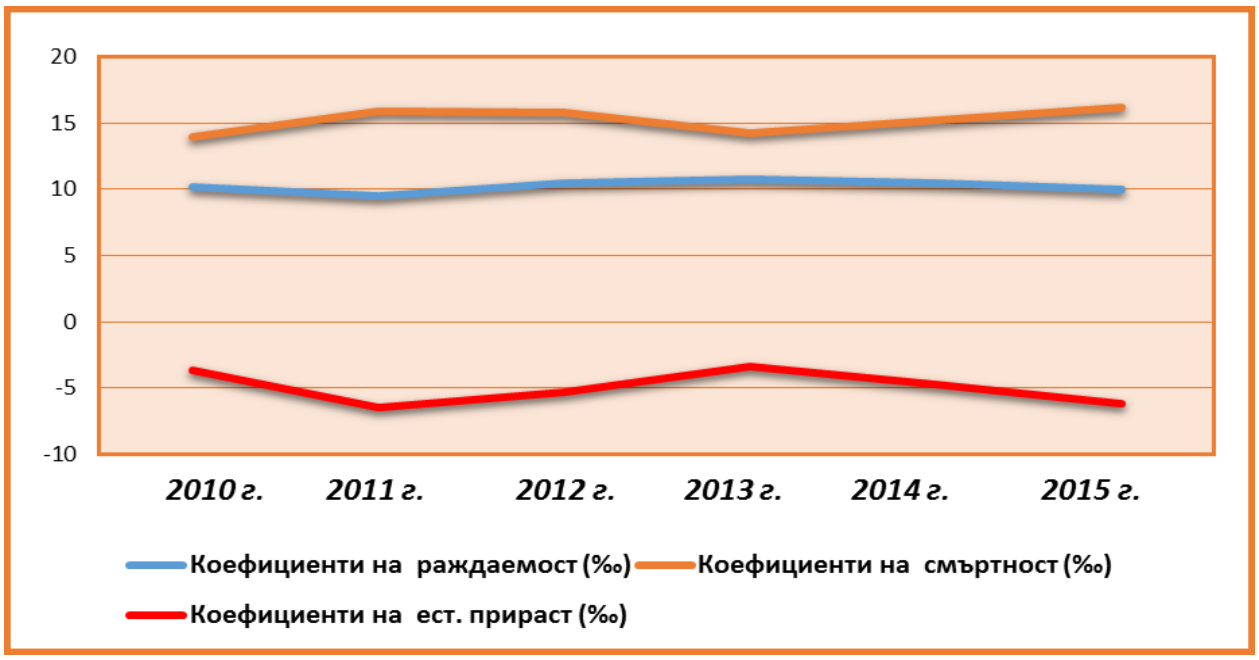
По данни на НСИ, текущата демографска статистика, броят на смъртните случаи в община Стамболийски общо за периода 2010-2015 г. възлиза на 1862, или по 310 средно на година. Средногодишният брой на умрелите е със 115 по-висок от този на родените. Така само по линия на естествения прираст, общината губи средно годишно по 115 д. от броя на населението си.

За сравнение на смъртността по населени места се използва коефициентът на смъртност (брой умрели на 1000 д. от населението). Този относителен показател за общината средно за периода възлиза на 15,2 ‰. С по-високи средногодишни стойности на този показател за същия период са селата Куртово Конаре (16,8 ‰) и Йоаким Груево (15,4 ‰), а най-ниски средногодишни стойности са регистрирани в гр. Стамболийски (14,0‰).

Естественият прираст на населението (като абсолютен брой) средно за общината е отрицателен. Средногодишният коефициент на естествен прираст за периода 2010-2015 г., макар и с ниски стойности, е отрицателен – 5,0 ‰. Най-неблагоприятен (с най-висока отрицателна стойност) е коефициента за естествен

прираст в отделните години е през 2011 г. (-6,8 ‰) и през 2015 г. (-6,2 ‰), а най-нисък през 2013 г. (-3,4 ‰). Във всичките селища на общината средногодишният коефициент на естествен прираст е отрицателен. Най-ниски са средногодишните стойности на естествения прираст за гр. Стамболийски (- 0,7 ‰).

Графична представа за динамиката в стойностите на показателите за коефициентите на раждаемост, смъртност и естествен прираст на община Стамболийски за периода 2010-2016 г. дава *фиг. 3.3.1.2.1*.

Фиг. 3.3.1.2.1.

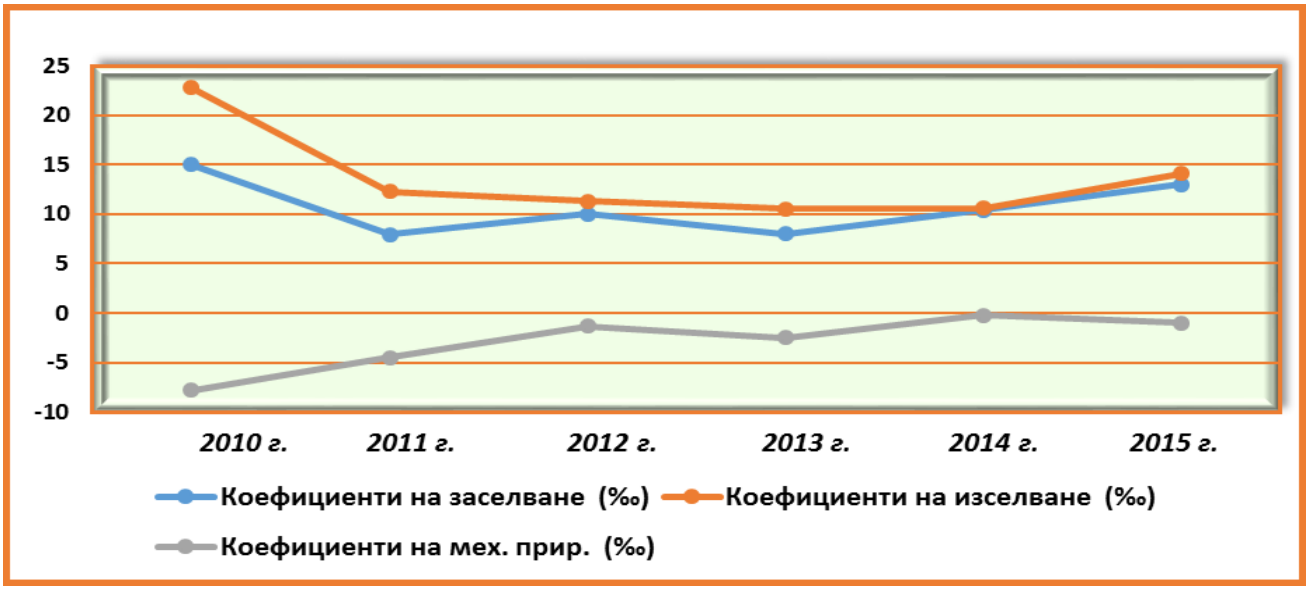
Механичното движение на населението в община Стамболийски показва, че през анализирания период (2010-2015 г.) се наблюдават определени различия в броя на изселените и заселените. Общият брой на заселените лица в общината за целия анализиран период е 1313 д., а на изселените – 1668 д.. Средногодишно за посочения период от общината са се изселвали по 219 д. а са се заселвали по 278 д. Така се формира отрицателен механичен прираст – средногодишно по – 59 д., което е твърде малко за община с население около 20000 д. Същият, в съчетание с макар и с ниски стойности на естествения прираст, води до не много голямото намаляване на броя на населението на общината.

Динамиката в механичното движение на населението на община Стамболийски общо за периода 2010-2015 г. е представена в следващата таблица:

Години	Брой население	Заселени	Изселени	Механичен прираст
2010 г.	**20643**	310	470	-160
2011 г.	**20584**	162	254	-92
2012 г.	**20448**	205	232	-27
2013 г.	**20332**	162	213	-51
2014 г.	**20332**	212	216	-4
2015 г.	**20087**	262	283	-21
Коефициенти (‰)				
2010 г.	**100,0**	15,0	22,8	-7,8
2011 г.	**100,0**	7,9	12,3,	-4,5
2012 г.	**100,0**	10,0	11,3	-1,3
2013 г.	**100,0**	8,0	10,5	-2,5
2014 г.	**100,0**	10,4	10,6	-0,2
2015 г.	**100,0**	13,0	14,1	-1,0

Източник: *НСИ. Текуща демографска статистика*

Графична представа за динамиката на стойностите на трите показателя за механичното движение на населението (коефициенти на заселване, изселване и механичен прираст на населението на община Стамболийски (в ‰) дава *фиг. 3.3.1.2.2.*

Фиг. 3.3.1.2.2.

По населени места с относително по-неблагоприятни средногодишни стойности на коефициентите за механично движение на населението са с. Ново село

(-4,9 ‰) и с. Куртово Конаре (-3,4 ‰). За гр. Стамболийски средногодишната стойност на коефициента за механичен прираст е само – 1,3 ‰.

3.3.1.3. Структури на населението

Някои от структурите на населението (полова, възрастова) са представени чрез анализ на данни от текущата демографска статистика на НСИ, а други (образователна и етническа) са представени чрез данни от резултатите от преброяването през 2011 година.

- ***Полова структура***

Половата структура на населението на община Стамболийски е със пропорции, които са характерни за страната. От общия брой на населението към 2015 г. - 20087 д., мъжете са 9805 д., или 48,8 % от общия брой на населението на общината, а жените 10282 д. (51,2 %). В сравнение с 2010 г. се наблюдава процес на относително стабилизиране на половата структура, изразяващ се в незначително нарастване на дела на мъжете - от 48,4 % (2010 г.) на 48,8 % (2015 г.) и съответно намаляване на дела на жените. Характерно е, че отрицателният естествен прираст е с по-висок темп при жените в сравнение с този при мъжете, което е обусловено главно от възрастовата структура и по-голямата средна продължителност на живота за жените.

- ***Възрастова структура***

Данните от текущата демографска статистика на НСИ сочат, че община Стамболийски е с нарушена възрастова структура на населението. От значение за устройствените решения, засягащи развитието на някои от функционалните системи и на инфраструктурни обекти в ОУП на общината, са определени демографски разчети, които засягат стандартните и специфичните възрастови групи от населението. Същите са обект на анализ и оценка в настоящите аналитични проучвания.

Стандартните възрастови групи (под трудоспособна, трудоспособна и над трудоспособна възраст) имат отношение както към фактическото състояние, така и към прогнозите за броя на активното население, в т.ч. и на броя на заетите лица и др., т.е. на трудовия потенциал на общината. Същите разчети се залагат и в последващите устройствени решения в ОУП на общината, засягащи функционална

система „Труд”. Специфичните възрастови групи са демографски фактор, отчитан основно при оразмеряване на потребностите от инфраструктура на образованието.

Възрастовата структура на населението по стандартни възрастови групи е представена в следващата таблица:

Изменения във възрастовата структура на населението на община Стамболийски за периода 2010-2015 г.

Години	Общ брой	Под трудоспособна възраст	Трудоспособна възраст	Над трудоспособна възраст
2010 г.	**20643**	3198	12492	4953
2011 г.	**20584**	3279	12276	5029
2012 г.	**20452**	3281	12262	4909
2013 г.	**20332**	3316	12139	4877
2014 г.	**20232**	3345	12004	4883
2015 г.	**20087**	3341	11896	4850
Относителен дял (%)				
2010 г.	**100,0**	15.5	60.5	24.0
2011 г.	**100,0**	15.9	59.6	24.4
2012 г.	**100,0**	16.0	60.0	24.0
2013 г.	**100,0**	16.3	59.7	24.0
2014 г.	**100,0**	16.5	59.3	24.1
2015 г.	**100,0**	16.6	59.2	24.1

Източник: *НСИ. Текуща демографска статистика.*

Промените във *възрастовата структура* на населението за анализирания шестгодишен период се изразяват в запазване (с леко нарастване през последните две години) на числеността на младите хора, и относително стабилизиране на броя на трудоспособните контингенти и на възрастното население.

- ***Образователна структура***

Информация за образователната структура на населението се осигурява по време на преброяванията на населението. Данните за 2001 и 2011 г. показват, че в община Стамболийски е налице слабо изразена тенденция за нарастване на относителния дял на по-високообразованото население (с висше и със средно образование) за сметка на по-ниско образованото – с основно и по-ниско от основното образование. Намалява и делът на неграмотните лица.

Образователната структура на населението в общината (по населени места) е представена в следващата таблица:

Образователна структура на населението в населените места на община Стамболийски – 2011 г.

Населени места	Общо- население над 7 години	Висше Образование	Средно Образование	Основно и по-ниско образование	Неграмотни лица
Община Стамболийски	***19263***	***1884***	***7861***	***9218***	***243***
гр. Стамболийски	10876	1471	5251	4028	96
с.. Йоаким Груево	2460	119	805	1491	40
с. Куртово Конаре	2450	147	965	1304	27
с. Ново село	2272	113	626	1497	32
с..Триводици	1205	34	214	898	48

Източник: *НСИ. Резултати от преброяване на населението и жилищния фонд.2011 г.*

От населението на общината, което е над 7 годишна възраст, с висше образование са 9,8 %, а със средно – 40,8 %. Като неграмотни са се определили 243 лица, или 1,3 % от анкетираните през 2011 г. лица. В общинския център броят на лицата с висше образование е 1471 д. от общо 1884 лица в общината с подобно образование. Това е 78,1 % от всички лица с висше образование в община Стамболийски.

- ***Етническа структура***

Етническата структура на населението в община Стамболийски показва, че преобладава българската етническа група. Като българи са се определили 88,8 % от населението на общината. От турската етническа група са 386 д., а от ромската – 1620 д., или 8,1 % от населението на общината.

Компактно ромско население присъства в гр. Стамболийски (3,1 %) и в останалите села на общината, като с най-висок относителен дял то е в с. Триводици (42,2 %)

3.3.2. Икономическа активност и безработица

Икономически активното население по същество определя параметрите на работната сила. В тази категория от населението попадат лицата във възрастовата група от 15 до 64 годишна възраст. Данните за 2011 г. показват, че общият брой на икономически активното население в община Стамболийски е 6953 д., а на икономически неактивното – 7269 д. Териториалното разпределение на икономически активното население по населени места е представено в следващата таблица:

Икономически активно и икономически неактивно население в община Стамболийски (по населени места) - 2011 г.

Населени места	Население 15 - 64 години	Икономически активни		Икономически неактивни	
		брой	%	брой	%
Община Стамболийски	**17665**	**8631**	48.9	**9034**	51.1
гр. Стамболийски	10115	4923	48.7	5192	51.3
с.. Йоаким Груево	2243	1227	54.7	1016	45.3
с. Куртово Конаре	2246	1106	49.2	1140	50.8
с. Ново село	2038	991	48.6	1047	51.4
с. Триводици	1023	384	37.5	639	62.5

Източник: *НСИ. Резултати от преброяване на населението и жилищния фонд.2011 г.*

Заетост на населението. Състоянието на заетостта (представена като брой на заетите лица) в община Стамболийски по икономически дейности (отрасли) към 2014 г. е разгледано в раздел „Икономика“.

3.3.3. Изисквания към ОУПО в частта човешки ресурс

В ОУПО, в съответствие с действащата нормативна уредба, следва да се разработи демографска прогноза, включваща:

- перспективна обща численост на населението на общината, в т.ч. и по населени места с прогнозен хоризонт, съвпадащ със срока на действие на ОУПО;
- численост на специфичните възрастови контингенти от населението (3-6, 7-14, 15-18 години), както и по стандартни възрастови групи (в под трудоспособна, трудоспособна и над трудоспособна възраст);
- численост на работната сила, в т.ч. за броя на заетите.

Демографската прогноза трябва да се разработи най-малко в два варианта, при отчитане на влиянието на задържащи и на стимулиращи фактори за демографско развитие. В демографските разчети следва да се предвиди и броят на обитателите, които имат второ жилище или са временно пребиваващи в общината, както и на потенциалния брой на работещите от други общини.

3.4. ИКОНОМИКА

Структурата на местната икономика на община Стамболийски е многопрофилна. Водещи функции в нея имат промишлеността, а аграрния сектор има допълващи функции. Подобно и на останалите общини в страната, социално-икономическият и инфраструктурен комплекс на общината продължава да изпитва последиците на икономическата и финансова криза, настъпила в периода след 2008 г. Същите се изразяват в негативна тенденция, изразяваща се в спад в производството, във фалит на фирми, в определена декапитализация на територията. През последните 4-5 години се наблюдава относителна стабилизация в местната икономика. Въпреки това, някогашните позиции на общината в сферата на икономическата дейност „Производство на храни, напитки и тютюневи изделия“ (хранително-вкусова промишленост) не са напълно възстановени. Същото се отнася и за позиции на аграрния сектор, както и на други икономически дейности.

3.4.1. Обща характеристика

Брой и структура на предприятията. Към 2014 г. на територията на общината са функционирали общо 524 предприятия от нефинансовия сектор (без тези в отрасли ”Държавно управление”, “Образование”, “Хуманно здравеопазване и социални дейности”). В сравнение с 2010 г. този брой нараства незначително – само с 23 предприятия (от 502 бр. през 2010 г). на 524 в 2014 г.

Динамиката в структурата на предприятията от нефинансовия сектор в община Стамболийски (по критерия „брой на заетите лица“) г. е отразена в следващата таблица:

Предприятия по брой на заетите в община Стамболийски към 2010 и 2014 г.

Предприятия по тип	2010 г.		2014 г.	
	Брой	%	брой	%
Общо	**502**	**100,0**	**524**	**100,0**
Микро до 9 заети	455	90.6	473	90.3
Малки от 10 до 49	36	7.9	44	8.4
Средни от 50 до 249	..		..	
Големи над 250	..		..	

Източник: *ТСБ Пловдив*

.. Конфиденциална информация

Данните за предприятията, показват че в тяхната структура преобладават два типа:

- микро – с брой на заетите лица до 9 д. – 473 бр., или 90,3 % от общия им брой;
- малки – с брой на заетите лица от 10 до 49 д. – 44 бр., или 8,4 % от общия им брой.

Данните за останалите два типа предприятия – средни и големи - са конфиденциални.

Структурата на предприятията не е променена рез разглеждания период. За изминалия пет годишен период в общинската икономика преобладават микро и малките предприятия.

Посоченият превес на микро и малките (по брой на заетите в тях лица). Фирми в общата структура на предприятията е най-силно подчертан в третичния сектор (услуги). Това е характерно главно в отрасли като “Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети”, “Транспорт, складиране и пощи” и др. Останалите предприятия – от типа средни и големи са единични като брой, но те са с по-добри икономически показатели.

Основни икономически показатели на предприятията от нефинансовия сектор (по големина на предприятията) в община Стамболийски – 2014 г.

Големина на предприятията	Предприятия - бр.	Нетни приходи от продажби - хил. лв.	Дълготрайни материални активи – хил. лв.
Микрофирми (до 9 заети)	473	39 898	23 032
Малки фирми (10 - 49 заети)	44	51 678	18 441
Средни фирми (50 - 249 заети)	..	..	..
Големи фирми (250+ заети)	..	..	..
Всичко – общ.	**524**	**282 007**	**125 902**

Източник: *ТСБ - Пловдив*

Данните от горната таблица показват, че средните и големи фирми, които са общо 7 бр. (1,6 % от общия брой), формират 190431 хил. лв. от нетните приходи от продажбите, което е 67,5 % от общия им размер в общината. По отношение на ДМА това съотношение е в подобни пропорции – средните и големи предприятия разполагат с 67,1 % от ДМА. Обратно, тежестта на микрофирмите, които са с най-голям брой 473 (90,3 % от общия им брой), реализират само 14,1 % от нетните приходи от продажби и разполагат с 15,1 % от ДМА. Средният размер на ДМА на една микрофирма е само 48,7 хил. лв., при 12061 хил. лв. за средните и големите фирми. Посочените данни сочат какви са възможностите на различните по големина фирми по отношение на фондовъоръжеността. Ролята и значението на малките и микрофирмите, обаче не бива да бъдат подценявани, тъй като те са по-адаптивни към динамично променящите се икономически условия и успяват да се запазят. При подходяща бизнес среда те могат да играят по-голяма роля в икономическия профил на общината.

- *Секторна и отраслова структура*

Определена представа за характеристиката на икономиката на община Стамболийски дават данните за нейната секторна и отраслова структура. В първичния сектор се включват отраслите “Селско и горско стопанство”, във вторичния – промишлеността (добивна и преработваща) и строителството, а третичният сектор е познат като сектор на услугите.

Отраслова характеристика на предприятията от нефинансовия сектор в община Стамболийски - 2014 г.

Икономически дейности	Брой предприятия	Нетни приходи от продажби (хил. лв.)	Заети лица (брой)
Общо за общината	**524**	**282007**	**2813**
Първичен сектор *(„Селско, горско и рибно стопанство“)*	***26***	***5763***	***146***
Вторичен сектор *(„Индустрия“)*	***91***	***209227***	***1563***
в т.ч. Преработваща промишленост	69	204162	1453
Третичен сектор *(„Услуги“)*	***407***	***67017***	***1104***
В т.ч. Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	226	48721	661
Транспорт, складиране и пощи	33	13097	137
Хотелиерство и ресторантьорство	44	1052	98
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	4	..	..
Операции с недвижими имоти	12	273	17
Професионални дейности и научни изследвания	23	378	21

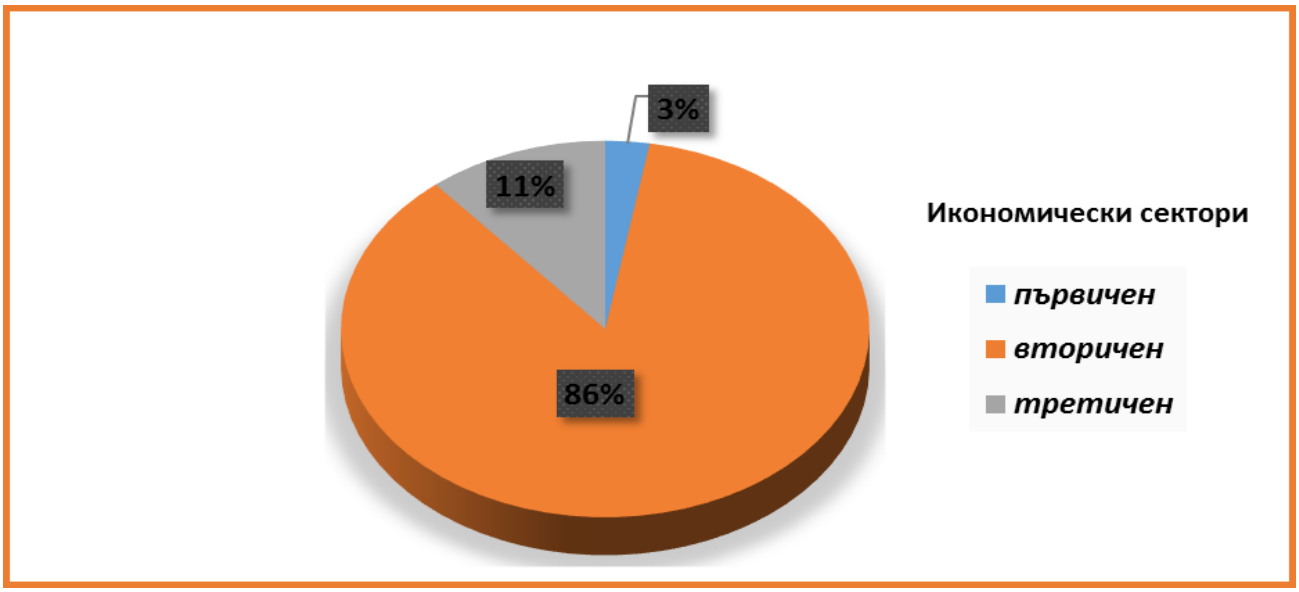
Източник: *НСИ*

.. Конфиденциална информация

Оценките на секторната структура на социално-икономическия комплекс на община Стамболийски се основава на анализи на някои от основните икономически показатели. Оценките са на базата на наличната статистическа информация за 2014 год.

По един от основните икономически показатели – *размер на произведената продукция* (в стойностно изражение в *хил. лв.*), данните показват, че водеща роля има вторичният сектор („Индустрия“). При общ размер на произведената продукция – 279825 хил. лв., разпределението по икономически сектори показва, че на вторичния сектор се падат 236411 хил. лв., на третичния – 39083 хил. лв., а в първичния – едва

4331 хил. лв. Графична представа за секторната структура по отношение на разглеждания показател дава *фиг. 3.4.1.*

Фиг. 3.4.1

С изключение на показателя „брой предприятия“, по останалите икономически показатели, *вторичният сектор* също е с водещи позиции. В него намират препитание 55,6 % от заетите лица. По отношение на размера на *Дълготрайните материални активи* (ДМА), основната част от тях също е във вторичния сектор („Индустрия“). При общ размер на ДМА 125902 хил. лв. на вторичния сектор се падат 93891 хил. лв., което е 74,5 % от общия им размер.

Третичният сектор („Услуги“) е с висок брой регистрирани предприятия - общо 407 от всичките 524 бр. Както бе посочено, това са предприятия, основно от типа „микро“ и „малки“. Тази констатация се подкрепя и от усреднения брой заети лица на едно предприятие. При общ брой заети лица в икономическите дейности от сектор „Услуги“ - 1104 д. и общ брой на предприятията в сектора – 407, средния брой зает персонал на 1 предприятие е около 2,7 д. Фондовъоръжеността в третичния сектор, изразена чрез показателя ДМА е значително по-ниска от тази във вторичния сектор – съответно 18685 хил. лв. при 95403 хил. лв.

Първичният сектор („Селско, горско и рибно стопанство“), както бе отбелязано има подчинено значение в икономиката на общината. Това се отнася за всички икономически показатели.

Секторната структура по трите основни икономически показатели, включени в представената по-горе таблица, дават основание да се направят следните основни изводи:

- *Първичният сектор*, независимо от възможностите му за използване на голямата част от териториалния поземлен ресурс на общината, е с по-ниски икономически показатели в сравнение с постигнатите към 2014 г. стойности на анализираните икономически показатели. В него попадат само 5,0 % от фирмите и са реализирани 2,0 % от нетните приходи от продажби. Този сектор е с най-нисък относителен дял (2,2 %) от стойностното изражение на разполагаемите ДМА. В него са заети 146 и 128 наети (без самонаети и работодатели) лица;
- *Вторичният сектор*, както бе посочено, е с водещи функции в социално-икономическия и инфраструктурен комплекс на община Стамболийски. Броят на фирмите в промишлеността и строителството към 2014 г. (91), съставлява 17,4 % от общия брой на предприятията в общината. В сектора обаче се реализират 74,2 % от нетните приходи от продажби. Този сектор е и най-високо капиталоемък – в него са съсредоточени 75,8 % от ДМА;
- *Третичният сектор* е представен с отраслите от нефинансовия сектор. Данните за отраслите от нефинансовия характер, включени в третичния сектор, показва че тук са 77,5 % от фирмите. В сектора са реализирани 23,8 % от нетните приходи от продажби и разполагат с 22,0 % от ДМА.

➢ *Характеристика на броя на заетите/наетите лица*

Важен индикатор за състоянието на икономиката, за нейната секторна и отраслова структура е броят на заетите/наетите лица по икономически дейности (отрасли). В следващата таблица са включени данни за броя на заетите/наетите към 2010 и 2014 г.

Заети и наети лица по икономически дейности
в община Стамболийски към 2010 и 2014 година

Икономически дейности	2010 г.		2014 г.	
	Заети	Наети	Заети	Наети
общо - община Стамболийски	***2857***	***2481***	***2813***	***2409***
Селско, горско и рибно стопанство	84	74	146	128
Преработваща промишленост	1494	1449	1453	1394
Добивна промишленост	..	..	..	..
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	65	54	..	..
Строителство	650	483	110	89
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	92	79	661	496
Транспорт, складиране и пощи	144	110	137	113
Хотелиерство и ресторантьорство	..	-	98	64
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	25	13	..	-
Операции с недвижими имоти	35	10	17	10
Професионални дейности и научни изследвания	12	..	21	3
Административни и спомагателни дейности	3	-	17	..
Образование	100	81	5	-
Хуманно здравеопазване и социална работа	32	22	97	74
Култура, спорт и развлечения	32	15	22	15
Други дейности			25	9

Източник: *НСИ*

.. Конфиденциални данни

В данните за броя на заетите се включват наетите лица, заедно със самонаетите и работодателите, поради което техният брой е по-висок от този на наетите. В отраслите “Селско, горско и рибно стопанство“ са ангажирани 5,2 % от заетите и 5,3 % от наетите лица в аграрния и горски сектор. В преработващата промишленост са ангажирани 55,6 % от заетите и 61,8 % от наетите лица Съпоставката между посочените относителни стойности на заети/наети дава

основание да се направи извода, че част от средните и големите предприятия са в преработващата промишленост и в тях броят на работодателите е по-ограничен, а самонаетите са единици.

Броят на заетите/наетите в отраслите от третичния сектор дава представа за значимостта на отделните икономически дейности (отрасли). Данните показват, че водещо значение имат отрасли “Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети”, “Образование”, “Хуманно здравеопазване и социални дейности”, “Хотелиерство и ресторантьорство”, “Транспорт, складиране и съобщения” и др.

3.4.2. Характеристика на основните икономически дейности

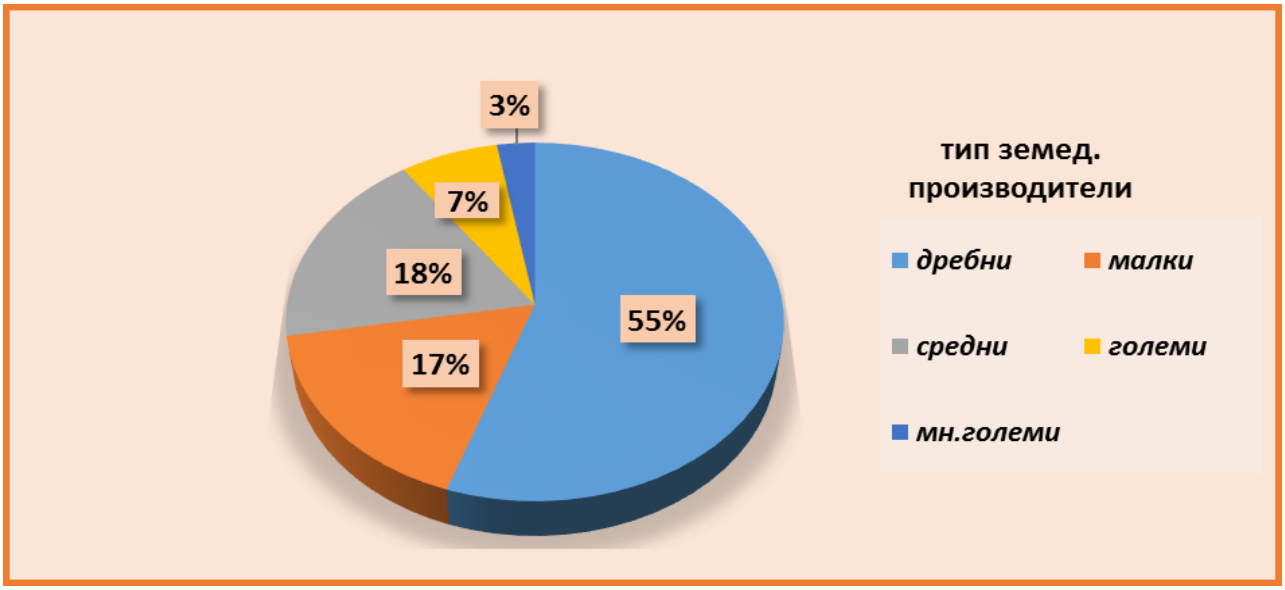
3.4.2.1.Селско и горско стопанство

Почвените ресурси, климатичните особености, производствените традиции на населението и пазарните изисквания формират производствения профил на аграрния сектор в общината. Той е с подчертано растениевъдно-животновъдно направление.

- *Земеделски производители*

Статистическата информация на Областна дирекция „Земеделие“ – гр. Пловдив показва, че на територията на община Стамболийски са регистрирани общо 371 земеделски стопанства (земеделски производители). Те стопанисват различна по размер използваема земеделска площ (ИЗП). По този размер, същите могат да бъдат категоризирани като *дребни* (до 5 дка ИЗП), *малки* (от 5 до 20 дка), *средни* (от 20 до 100 дка), г*олеми* (от 100 до 500 дка) и много големи – над 500 дка.

Структурата на земеделските производители по критерия „размер на ИЗП“ е представена графично на фиг. 3.4.2.1.

Фиг. 3.4.2.1. *Разпределение на земеделските стопанства по размер на ИЗП (като %) в община Стамболийски – земеделската 2014/2015 г.*

➢ *Растениевъдство*

Независимо от добрите почвени и климатични условия, както и на добрия производствен опит на населението за отглеждане на зеленчукови култури, поради кризата в този сектор, размерът на площите засявани със зеленчуци непрекъснато намалява. За сметка на това се наблюдава нарастване на размера на площите, заети със зърнени култури. На тях се падат 14,1 % от цялата посевна площ.

Съгласно справката за заетите площи с основни видове култури в община Стамболийски, предоставено от Общинска служба по земеделие, от зърнените култури с най-голям размер на засетите площи е ечемикът – 1640 дка. С по-малки площи са пшеницата и царевицата.

В структурата на засетите площи със зеленчуци преобладават тези с домати (380 дка), следвани от площите засети с краставици и пипер (съответно 52 и 55 дка). Размерът на площите засети с картофи през земеделската 2014/2015 г. е 60 дка. Застъпено е и оранжерийното зеленчукопроизводство, което обаче заема неголеми площи.

Трайните насаждения заемат традиционно място в растениевъдния подотрасъл на селското стопанство на община Стамболийски. Насажденията са основно от ябълки (1020 дка) и от праскови (125 дка).

- *Животновъдство*

Подотрасъл „Животновъдство“ е с второстепенно значение в аграрния сектор, независимо от добрите възможности за неговото развитие в общината. На територията на община Стамболийски са регистрирани около 25 фермери, занимаващи се с развитие на животновъдството. От тях с относително по-голям капацитет на животновъдните ферми са 14 земеделски производители и те са основно в развитието на овцевъдството и птицевъдството. През последните години се очертава интерес и в развитие на говедовъдството и пчеларството.

През стопанската 2014/2015 г. по данни на Областната дирекция „Земеделие“ – гр. Пловдив на територията на общината са отглеждани следния брой селскостопански животни:

- птици – 6600 бр.;
- овце – 2869 бр.;
- говеда – 663 бр.;
- кози – 290 бр.;
- пчелни семейства -600 бр.

- *Горско стопанство*

Поради характера на релефа и незначителната лесистост на територията на общината, горският фонд е слабо представен. Като относителен дял горите заемат под 2 % от общата площ на общината. Те са основно със защитен и рекреационен характер. На практика наличните гори нямат голямо стопанско значение и са представени от нискокачествени дървесни видове – топола, върба и др. Поради този им характер те не разполагат и с потенциал за развитие на туризма. Горският фонд на територията на община Стамболийски се стопанисва от ДГС - Пловдив (землища Стамболийски и Йоаким Груево) и ДГС - Кричим (землища Куртово Конаре, Ново село и Триводици).

Във връзка с нарастващите климатични промени в бъдеще е необходимо увеличаване на относителния дял на горите със специално предназначение, с оглед засилване на техните защитни, водноохранни, здравни и рекреационни функции.

3.4.2.2. Промишленост

Преработващата промишленост е с най-голям дял в структурата на местната икономика. Тя осигурява повече от 2/3 от добавената стойност и над 50 % от заетостта в общинската икономика. Въпреки сериозния спад породен от икономическата криза в периода 2007-2009 г., обемът на преработващата промишленост (в стойностно изражение) бележи определен ръст по отделните икономически показатели, както следва:

- ръст в размера на произведената продукция (2014/2010 г.) – 47,3 %;
- ръст в приходите от дейност – 62,6 %;
- ръст в размера на ДМА - 93,6%.

Посочените данни показват, че по анализираните икономически показатели е налице положително развитие. Това се дължи на развитието на няколко основни икономически дейности в сферата на промишленото производство.

За анализирания 5 годишен период се наблюдава спад в броя на заетите лица – 2,8 %.

Основни отрасли в местната индустрия са икономическите дейности „Производство на различни видове партия (целулозно–хартиена промишленост) и „производство на храни, напитки и тютюневи изделия“ (хранително-вкусова промишленост). Представени са още и металообработването, производството на облекла и др.

Структуроопределящо предприятие в сферата на целулозно–хартиеното производство е “Монди Стамболийски” ЕАД. Основното производство на „Монди Стамболийски” ЕАД е натронова хартия, флутинг и хартиени торби. След кратко преустановяване на производството през 2009 г. във фабриката са инвестирани значителни средства за технологична модернизация на производството, опазването на околната среда и енергийната ефективност чрез внедряване на възобновяеми енергийни източници (биомаса) и саниране на сградния фонд – производствен и административен.

За производство и преработка на зеленчуци и плодове и търговия с тях има създадени най-много фабрики в общината. Това са „ПЕПЕР ЛЕНД“ (PEPPERLAND), “Хелиос”, “Екофрут”, “Адела”, „Живкови”, „Йока“ и др.

В преработката на мляко и производството на млечни продукти в общината се утвърди фирма „Маджаров“ ООД. Други производители в сферата на хранително-вкусовата промишленост са „Новомес“ (месопреработвателно предприятие); “Фулмакс” (производство на олио); ”Цунами” и „Изида” (производство на сладолед); „Кристал вода” (трапезна вода), "А И Д - КОМЕРСИАЛ" (безалкохолни напитки) и др. Част от производствените мощности са локализирани в селата на общината.

Други подотрасли на преработващата промишленост, които се развиват успешно на територията на Община Стамболийски са машиностроенето и металообработването. Те са представени от “Хидротехника” АД (производство на резервни части за хидравлични уредби и системи); „Мастерсоп” ООД и „Мастерстийл” ООД (металообработване); „М ЕНД ТСС“ ЕООД (производство на авточасти и принадлежности за автомобили).

4.3.2.3. Отрасли от третичния сектор

От икономическите дейности, които са с нефинансов характер (развивани на пазарен принцип), с най-голяма значимост е *„Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети“*. В тази икономическа дейност са регистрирани 226 предприятия (фирми) - 42,3 % от всички фирми в общината, в които са заети 23,5 % от общия брой заети лица. И по останалите икономически показатели тази икономическа дейност е със стойности около и под 24-25 %, което показва че фирмите са от типа – “микро“, т.е. с персонал до 9 д.

След икономическа дейност „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети“ в обхвата на третичния сектор е дейността „*Транспорт, складиране и пощи“*. В тази икономическа дейност попадат общо 33 фирми със 139 д. заети лица. Основната част от фирмите в този отрасъл са в сферата на автомобилния транспорт – за превоз на товари и на пътници.

3.4.3. Изисквания към ОУПО

ОУПО следва да създаде устройствени условия за икономическо развитие, с оглед стабилизиране на работната сила и повишаване качеството на живот, при съблюдаване изискванията за опазване на природните ресурси и устойчивост на развитието. По отношение развитието на инфраструктурата на първичния и

вторичния сектори, в съответствие със стратегическите планови и програмни документи за развитие на община Стамболийски, при изработването на ОУПО да се съблюдават следните изисквания:

- Създаване на условия за възстановяване позициите на общината в развитието на зеленчукопроизводството и на овощарството.
- Локализиране на малки инфраструктурни обекти на аграрния сектор - животновъдни ферми и комплекси, складове за селскостопанска продукция, оранжерии, ветеринарна лечебница, малки мандри и други, целящи стабилизиране на работната сила на селата и приближаване преработката на селскостопанската продукция, основно от животновъдството, до мястото на производството ѝ.
- Да се разкрият възможности за ориентиране на аграрния сектор към развитие на биоземеделие и биоживотновъдство в периферните части на общината.
- За стимулиране развитието на трайните насаждения да се предвиди терен за селскостопански разсадник (за фиданки и маточници).
- Планът да предвиди териториална организация и на зони за микро и малки предприятия в други характерни отрасли.
- Да се вземат предвид вече съществуващи локализации на подобна инфраструктура, напр. бившите селскостопански дворове.

За осигуряване провеждането на общинската политика, местоположението на нови локализации може да бъде съобразено с наличието на поземлени имоти – държавна частна или общинска частна собственост или обобщаване на удребнени такива, чрез комасация с ПУП по чл.16 на ЗУТ.

Новопредвидените урбанизирани територии, предназначени за незамърсяващи производствени и складови дейности, да съобразят вече настъпилите промени на предназначението на земеделски земи. Да се ограничи до максималната възможна степен включването на качествени обработваеми земеделски земи или пасища.

Предлаганите с ОУПО устройствени решения за нови локализации да отчитат възможностите за осигуряването им с довеждаща инфраструктура.

3.5. ТЕРИТОРИАЛНА СТРУКТУРА И ЗЕМЕПОЛЗВАНЕ

3.5.1. Териториална структура и поземлена собственост

Общата площ на територията на община Стамболийски е **6127,4 ха**. Тя е разпределена в 5 землища, както следва:

- Гр. Стамболийск - 1406,4 ха;
- с. Йоаким Груево - 596,7 ха;
- с. Куртово Конаре - 1881,8 ха;
- с. Ново село - 1315,0 ха;
- с. Триводици - 927,5 ха.

В границите на общината е „вклинена“ територия, принадлежаща административно към община Перущица. Тази територия е обхваната в проектните предвиждания на ОУПО Перущица.

Разпределението на общинската територия по основно предназначение и начин на трайно ползване е показано на следващата таблица, съставена по данните, съдържащи се в картите на възстановената собственост на землищата.

Вид територия по основно предназначение	**Съществуващо положение**	
	Площ (ха)	**Дял** (%)
1	**2**	**3**
1. Земеделски територии, в т.ч.:	**4073,3**	**66,48**
- обработваеми земи – ниви	1882,7	
- обработваеми земи - трайни насаждения	1136,2	
- пасища и мери	845,4	
- други*	209,0	
2. Горски територии, в т.ч.:	**103,2**	**1,68**
- защитни горски територии по чл. 5, ал. 2 от ЗГ	64,3	
- стопански горски територии по чл. 5, ал. 4 от ЗГ	38,9	
3. Урбанизирани територии, в т.ч.	**1024,3**	**16,72**
- населени места	793,3	
- територии за производствено-складови дейности извън НМ	137,6	
- територии с инфраструктура на селското стопанство извън НМ	91,5	
- територии за обслужващи дейности извън НМ	1,9	

1	2	3
4. Територии за транспорт и комуникации извън НМ **	**301,2**	**4,92**
5. Техническа инфраструктура и комунално стопанство извън НМ***	**137,4**	**2,24**
6. Водни площи и течения ******	**275,7**	**4,50**
7. Територии за природозащита	**169,8**	**2,77**
8. Територии с друго и без определено стопанско предназначение (в т.ч. кариери, пясъци, дерета, оврази, ями, мочурища, гробища извън НМ******* и др.)**	**42,5**	**0,69**
ОБЩО	**6127,4**	**100**

* в т.ч. земи по § 4 от ПЗР на ЗСПЗЗ – 49,7 ха; полезащитни насаждения (по КВС – „други територии, заети от селско стопанство“) - 17,6 ха; изоставени, пустеещи, наводнени, трайно преовлажнени орни земи и трайни насаждения – 99,7 ха; рекултивирано сметище - 14 ха и др.;

** в т.ч. ж.п. инфраструктура - 37,5 ха;

*** в т.ч. територии за водостопански и хидромелиоративни съоръжения - 99,4 ха;

**** в т.ч. водни обекти, функциониращи като рибарници – 89,6 ха;

***** гробищата извън НМ са с обща площ 3,9 ха.

От съществено значение за устройствената политика на общината е структурата на поземлената собственост, която е показана по-долу:

Вид собственост	Площ (в ха)	Дял (%)	Забележка
Държавна публична	291,0	4,75	
Държавна частна	471,9	7,70	
Общинска публична	838,8	13,69	
Общинска частна	402,7	6,57	
Частна	2550,6	41,63	
На юридически лица	616,6	10,06	В т.ч. на религиозни организации
На чуждестранни лица	4,8	0,08	
Съсобственост	901,2	14,71	В т.ч. цялата територия в границите на НМ
Стопанисвана от общината	49,8	0,81	
Общо	**6127,4**	**100**	

Вижда се, че най-голям е делът на частната собственост. Държавна е собствеността върху 12,45 % от поземления ресурс извън населените места. Общината притежава съответно 20,26 % и стопанисва други 0,81 % от ресурса извън населените места, което е сравнително малък дял.

3.5.2. Основни елементи на териториалната структура.

Основните структурни елементи на територията на общината, чиито параметри са видни на таблицата с баланса на територията, са:

- ***Земеделските територии*** са първият по значимост структурен елемент с участие от 66,48 % в общата общинската територия. Те са доминиращ структурен елемент в териториите на всички землища, като най-големи са площите и делът в това на Куртово Конаре. Земеделските територии са ресурс с важно значение за икономическото развитие на общината. Преобладават обработваемите земи - ниви и трайни насаждения – общо 3018,9 ха по КВС или 74,11 % от земеделските територии. Климатичните и почвени характеристики в общината са подходящи за отглеждане на широк набор от култури – зърнени, зеленчукови, овощни и лозови, но тези възможности не се използват в пълна степен (вж. и данните в т. 3.4. Икономически активности). Над 3 % е делът на изоставените, пустеещи, преовлажнени или наводнени обработваеми орни земи и трайни насаждения по КВС. Инвестиционната активност е насочена и към развитие на оранжерийно производство, но то заема сравнително малки площи, като се концентрира предимно в селските дворове. Пасищата са разпределени неравномерно в общинската територия. Основната част от тях са разположени в западната ѝ част, като покриват т. нар. Бесепарски възвишения и текирски баир; много по-малки и разпокъсани площи са разположени покрай р. Въча, в землищата на Куртово Конаре и Йоаким Груево.
- ***Урбанизираните територии*** са вторият по значимост структурен на елемент общинската територия. Заемат сравнително висок дял - общо 16,72 % от нея. В тях доминират населените места (77,4 %), което говори за трайна тенденция за компактно селищно развитие (вж. и следващата

точка 3.6.). Сред урбанизираните територии извън населените места преобладават тези с производствено-складови функции (близо 60 % от всички урбанизирани територии извън НМ). В извънселищните урбанизирани територии - в бившите стопански дворове, както и в отделни поземлени имоти – бивши земеделски зами с променено предназначение, функционират също и обекти, свързани със земеделското производство и животновъдството. Изградени са и отделни обекти на общественото обслужване – предимно крайпътни (бензиностанции, сервизи).

- ***Териториите за транспорт и комуникации*** са третият по значимост структурен елемент. Те съставляват висок дял от общинската територия – почти 5 %, което съответства на сравнително високата гъстота на републиканската и общинската пътната мрежа (над 0,7 км на кв. км при 0,18 км на кв. км средно за страната – вж. НКПР 2013-2025), мрежата от полски пътища, както и на развитието на ж.п. инфраструктурата, съставляваща над 12,4 % от общата територитория за транспорт и комуникации. Те осигуряват добри транспортни връзки в границите на общината и извън тях и имат важно значение за нейното социално-икономическо развитие.
- ***Водните площи и течения*** заемат 4,5 % от територията. Основни елементи са реките Марица (определя северната граница на общината, тангира землищата на гр. Стамболийски и с. Триводици), Въча (по югоизточната граница на общината, землища Куртово Конаре и Йоаким Груево) и Стара река (десен приток на Марица, пресича общинската територия през землищата на Куртово Конаре и Ново село), както и водните обекти, функциониращи като рибарници (разположени са в землищата и на четирите села, в близост до съответните реки, като най-големите са в землището на Триводици). Следва да се отбележи потенциалът на водните площи и течения в екологически, стопански, както и в социален аспект – като ресурс за обогатяване на възможностите за отдих на населението. Този потенциал до момента не е реализиран пълноценно.

- ***Горските територии*** заемат незначителна част – под 2 % от общинската територия. Повече от половината от тях са категоризирани като защитни горски територии (по смисъла на чл. 5, ал. 2 от Закона за горите). Сред естествено разпространените видове преобладават широколистните - цер, благун, полски бряст, габър, липа, топола, акация, летен дъб и др. Почти всички горски територии са разположени в съседство с реките, което увеличава потенциала им като ресурс за развитие на инфраструктурата на отдиха. В тази връзка и предвид значението на залесените територии в екологически аспект и като елемент на ландшафта, необходимо е увеличаване на техния дял в териториалната структура.

- ***Територии за природозащита:*** със статут по Закона за защитените територии в границите на общината е защитена местност „Кричим“, обявена със заповед № 575/01.11.2000 г.; настоящата площ - 169,8 ха, е определена при актуализацията, съгласно заповед № РД-763/13.11.2009 г. на министъра на околната среда и водите. Ползването на природните територии под защита като правило се осъществява в съответствие с режимите на опазване, определени със заповедта за обявяване, както и с план за управление в случаите, когато такъв е изработен и одобрен в съответствие със специалната нормативна уредба. За посочената защитена местност няма одобрен план за управление. Защитената местност (заедно с комплекса на двореца Кричим със статут на НКЦ по Закона за културното наследство) се стопанисва и охранява от НСО под контрола на РИОСВ Пловдив.

3.5.3. Изводи и изисквания към ОУПО

Традиционното за общината разпределение на поземления фонд по основно предназначение и начин на трайно ползване, доминирано от земеделските и урбанизираните територии, е съхранено. През последните десетилетия е налице тенденция към увеличаване на дела на урбанизираните територии за сметка на земите от земеделския фонд, основно за инвестиционни инициативи, насочени към развитие на производствени и складови дейности от леката промишленост, както и за изграждане на инфраструктура за нуждите на земеделието и животновъдството.

Природните ресурси не са използвани в оптимална степен, както в сферата на селскостопанските дейности, така и за нуждите на отдиха, рекреационните дейности и за стимулиране на алтернативен, напр. селски туризъм, което е включено и сред мерките към Приоритет 4 на Общинския план за развитие 2014-2020 г.

Важно изискване към Общия устройствен план на общината е да канализира бъдещият инвестиционен интерес към територията в такива граници и форми на урбанизация, които да съхраняват в максимална степен природните дадености, при използване на резервите на вече урбанизираните структури. Това в най-голяма степен е насочено към опазване на горските територии, които са с твърде ограничен обхват, както и на ценните за съвременно селскостопанско производство земеделски земи, с което ще се създадат условия за реализация на важни мерки, включени в Приоритет 1 на ОПР 2014-2020.

ОУПО следва да създаде устройствени условия за реализация на бъдещи инициативи в сферите и на трите стопански сектора. При определянето на територии за разширение на съществуващи и/или създаване на нови урбанизирани територии за изграждане на обекти за промишлено производство, за селскостопанска инфраструктура или за логистични дейности да не се създават условия за пряко или косвено влошаване на екологическата и санитарно-хигиенна обстановка в населените места. С цел стимулиране на инвестициите, при определянето на територии за бъдеща урбанизация да се осигури във възможно най-висока степен включването на свободни (необработваеми, пустеещи) терени общинска и държавна частна собственост.

Да се проучат възможностите и създадат условия за доразвитие на „зелената инфраструктура“ в общината, чрез изграждане на нови озеленени площи за широко обществено ползване и със специфично предназначение, вкл. извън населените места, като при това се увеличи делът на залесените територии и се обогатят и разнообразят възможностите за отдих, рекреационни дейности и непрофесионален спорт, както и за социализация на ценните обекти на културното и природното наследство.

Не се очаква съществено увеличение дела на териториите, заети от транспортно-комуникационна инфраструктура. Като нови елементи на тази

инфраструктура следва да се посочат необходимите обходи на населените места за извеждане на транзитния автотранспорт, междуселищна инфраструктура за ползване на велотранспорт, трасета за осигуряване на автомобилен достъп до евентуално новопредвидени селищни образувания и/или места за отдих.

3.6. УРБАНИЗИРАНИ ТЕРИТОРИИ

3.6.1. Селищна мрежа

- Територия - 6127,4 ха.
- Бр. населени места – 5.
- Бр. жители – 20 087 ч. (2015 г.)

3.6.1.1. Обща характеристика

Селищната мрежа на община Стамболийски е формирана от 5 населени места – 1 град (Стамболийски) и 4 села (Йоаким Груево, Куртово Конаре, Ново село и Триводици). Гъстотата на селищната мрежа е над 8 селища /1 00 кв. км, която стойност е 1,67 пъти по-висока от средната за страната (4,8 селища / 100 кв. км). Гъстотата на населението е почти 328 души / кв. км, близо 5 пъти по-висока от средната за страната (66,3 души / кв. км). Степента на урбанизация е 55,2 % и е по-ниска от средната за страната, която е 72,5 %[1].

Според броя на населението си, съгласно класификацията по §1 от Допълнителни разпоредби на Наредба № 7/2003 г. на МРРБ, населените места се разпределят както следва: 1 малък град (Стамболийски), 3 големи села (Йоаким Груево, Куртово Конаре и Ново село) и 1 средно село (Триводици).

Пространствената структура е функция на преобладаващо равнинния релеф (с изключение на западните части на общинната, заети от т.нар. Бесапарски възвишения, върху които няма населени места; надморската височина в границите на населените места варира между 180 и 210 м); от поречията на реките Марица, Въча (и двете – гранични) и Стара река; от трасетата на елементите от националната пътна и ж.п. мрежа. Високата гъстота на селищната мрежа предопределя нейната концентрирана структура. Разстоянието между населените места по автомобилните пътища варира между 2 и 10 км.

[1] Данните за страната са от Национална концепция за пространствено развитие 2013-2025 г.

3.6.1.2. Функционална структура

По отношение функционалния им профил и от пространствена гледна точка, населените места в общината имат следните общи характеристики:

Град Стамболийски е с многофункционална структура, в която, предвид разположението на или в непосредствена близост до национални авто и ж.п. комуникации и наличието на крупни производствени територии, са концентрирани най-крупните промишлени предприятия в различни отрасли, посочени в т. 3.4. В селата са застъпени основни обществообслужващи функции. В селските землища доминира аграрната функция, но през последните две-три десетилетия там са настанени и отделни производствени предприятия.

Както е показано в т.3.3.2., делът на икономически неактивните лица във възрастовата група от 15 до 64 годишна възраст във всички населени места е висок - около 50 %. Въпреки сравнително слабо изразените тенденции към обезлюдяване, следва да се отбележи негативният механичен прираст (преобладават изселванията). Констатира се значителен дял на трудовата миграция в чужбина. Налице са компактни и разширяващи се територии за обитаване с население, обособено по етнически признак. Тези данни имат отношение към планиране развитието на населените места и на извънселищни урбанизирани територии във връзка със стабилизиране на населението, особено на това в трудоспособна възраст, както и за подпомагане на социалната интеграция, особено на маргинализиращи се групи. Те се отнасят за определяне на териториалния обхват и функционално съдържание, както и за изискванията към тяхното устройство, застрояване и благоустрояване в съответствие със съвременните изисквания и стандарти.

В транспортно отношение, единството във функционирането на селищната мрежа се осигурява от пътищата от РПМ III–375 (Пещера – Пловдив) и III–866 (Смолян - Девин - Кричим - Стамболийски), както и от шест общински пътя с обща дължина в границите на общината ок. 40 км. (вж. 3.9.). Съществуващата ж.п. инфраструктура в границите на общината дава възможност за транспортна връзка между гр. Стамболийски и с. Куртово Конаре. Въпреки разширяващото се ползване на вело-транспорт в ежедневните трудови и културно-битови пътувания, няма изградена велоалейна мрежа между населените места.

3.6.1.3. Изисквания към ОУПО

Необходимо е планът да създаде условия за изграждане и благоустрояване на физическата среда в НМ, осигуряваща равностойни условия за обитаване, труд, отдих, обществено обслужване и съоръженост с техническа инфраструктура, съответстващи на съвременните изисквания и стандарти, с оглед задържане на населението и стабилизиране на селищната мрежа. Това следва да се осигури с предвижданията на ОУПО, разработени:

- в съответствие с нормативните изисквания;
- в изпълнение на общите и специфичните изисквания, включени в настоящото задание;
- при точно спазване на режимите и предписанията, определени от компетентните органи по специални закони;
- при съобразяване с релевантните приоритети и мерки, залегнали Общинския план за развитие на общината в периода 2014-2020 г.;
- на база допълнителни проучвания на интересите и очакванията на заинтересуваните страни.

Горните предвиждания на плана ще се осъществят чрез реализацията на последващите подробни устройствени планове, разработени при стриктно съблюдаване на детайлни правила, нормативи и изисквания, включени в Правилата и нормативите за прилагане на ОУПО.

3.6.2. Населени места

3.6.2.1. Общи данни

Основните данни за площта на населените места, населението им и тяхната категоризация са представени на следващата таблица:

ЕКАТТЕ	Населено място	Жил. територия бруто (ха)	Брой жители 2015 г.*	жил. терит. бруто / жител (кв.м)	Категория*
51980	гр. Стамболийски	312,5	11080	282,1	Малки градове
34028	с. Йоаким Груево	93,9	2618	358,7	Големи села
40717	с. Куртово Конаре	138,1	2469	559,3	Големи села
52221	с. Ново село	96,2	2536	379,3	Големи села
73081	с. Триводици	76,2	1384	550,6	Средни села

* НСИ, Текуща демографска статистика

**Съгласно §1 от Допълнителни разпоредби на Наредба № 7/2003 г. на МРРБ за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони

От горните данни е видно, че основен дял от територииите на населените места се заема от жилищните територии – брутните жилищни територии по смисъла на чл. 14, ал. 2 от Наредба № 7/2003 на МРРБ съставляват средно 90,4 % от селищните територии в общината. По-крупни територии с нежилищно предназначение са отредени с действащия подробен устройствен план на общинския център, а в останалите населени места такива са отделни урегулирани поземлени имоти. Във всички населени места стойността на показателя „площ на жилищната територия (бруто) / жител е по-голяма от от посочената в ал. 1 от цитирания член на Наредба № 7/2003 на МРРБ.

3.6.2.2. Изграденост

Населените места в общината са с висока степен на изграденост. Жилищните територии в селата и в проеобладаващата част от кварталите в обищинския център са застроени с индивидуални малкоетажни (предимно едно и двуетажни) жилищни сгради в самостоятелни урегулирани поземлени имоти. Изключение в гр. Стамболийски правят средно и многоетажни жилищни сгради апартаментен тип, разположени в група квартали с комплексно застрояване, като и самостоятелно в други квартали, а също и отделни сгради с обществени функции. Това, както и данните от таблицата в предходната точка показва, че в селата, както и в значителни части от общинския център интензивността на застрояване, както и гъстотата на обитаване са сравнително ниски, т.е. налице са териториални резерви в съществуващите селищни граници.

Количествените параметри на ***жилищния фонд*** в населените места на общината по данни от преброяването на населението и жилищния фонд през 2011 г. са:

- 5 781 жилищни сгради – общо в общината;
- 8 284 жилища – общо в общината.

Съпоставката между броя на жилищните сгради и броя на жилищата показва, че в общината преобладават еднофамилните жилищни сгради. Както бе посочено и по-горе, наличните многофамилни жилищни сгради са концентрирани предимно в общинския център.

Някои от основните параметри на жилищата са представени в следващата таблица:

Населени места	Брой жилища		Полезна площ (кв.м)		Жилищна площ (кв.м)	
	Общо	В т.ч. обитавани	Общо	В т.ч. в обитавани жилища	Общо	В т.ч. в обитавани. жилища
Общ. Стамболийски	**8 284**	**6 878**	**635 541**	**542 697**	**506 476**	**430 587**
гр. Стамболийски	4 920	4 062	379 242	321 246	300 151	253 085
с. Йоаким Груево	889	783	73 644	66 195	59 654	53 071
с. Куртово Конаре	1 178	948	83 998	69 335	65 146	53 645
с. Ново село	830	704	64 683	56 724	54 478	47 677
с. Триводици	467	381	33 974	29 197	27 047	23 109

Източник: *НСИ. Резултати от преброяването на населението и на жилищния фонд в Р. България. 2011 г.*

Сравнението между разпределението на жилищата и на населението по населени места дава следните резултати: в общинския център е концентрирано 55,2 % от населението и 59,4 % от жилищата; в с. Йоаким Груево – 13,1 % от населението и 10,7 % от жилищата; в с. Куртово Конаре – 12,3 % от населението и 14,3 % от жилищата; в с. Ново село – 12,6 % от населението и 10,0 % от жилищата; в с. Триводици – 6,8 % от населението и 5,6 % от жилищата. Посочените стойности показват по-добра обща задоволеност с жилища на населението в гр. Стамболийски и с. Куртово Конаре. В тях е концентрирана съответно 59,7 % и 13,2 % от полезната площ и 59,3 % и 12,9 % от чистата жилищна площ.

Значителен е броят на необитаваните жилища – 1 406 (почти 17 % от целия фонд в общината), като по населени места стойностите по този показател са: 17,4 % в гр. Стамболийски, 11,9 % в с. Йоаким Груево, 19,5 % в с. Куртово Конаре, 15,2 % в с. Ново село и 18,4 % в с. Триводици. Като основна причина за наличието на необитавани жилища се посочва трайната трудова миграция. Наличните необитавани жилища представляват потенциал за ползване като „второ жилище“ от жители на други общини, както и за наемане от временно пребиваващи.

В следващата таблица е представена съпоставка между площта на жилищния фонд (обитавани жилища) и настоящото население на общината – общо и по населени места, като индикатор за **жилищния стандарт**.

Населени места	Брой жители 2015г. *	Полезна площ (кв.м) в обитавани жилища**	Полезна площ / обитател (средно)	Жилищна площ (кв.м) в обитавани жилища**	Жилищна площ / обитател (средно)
Община Стамболийски	**20087**	**542 697**	**27,02**	**430 587**	**21,44**
гр. Стамболийски	11080	321 246	28,99	253 085	22,84
с. Йоаким Груево	2618	66 195	25,28	53 071	20,27
с. Куртово Конаре	2469	69 335	28,08	53 645	21,73
с. Ново село	2536	56 724	22,37	47 677	18,80
с. Триводици	1384	29 197	21,10	23 109	16,69

* *НСИ, Текуща демографска статистика*

** *НСИ. Резултати от преброяване на населението и на жилищния фонд в Р. България. 2011 г.*

Структурата на жилищата по брой на стаите е показана в следващата таблица.

Населени места	Жилища по брой на стаите (брой)					
	Общо жилища	1 стая	2стаи	3 стаи	4 стаи	Над 5 стаи
Община Стамболийски	**8284**	**612**	**2051**	**2946**	**1582**	**1 093**
гр. Стамболийски	4920	387	1332	1799	892	510
с. Йоаким Груево	889	34	180	237	208	230
с. Куртово Конаре	1178	106	254	416	233	169
с. Ново село	830	57	208	297	143	125
с. Триводици	467	28	77	197	106	59

Източник: *НСИ. Резултати от преброяване на населението и на жилищния фонд в Р. България. 2011 г.*

От представените данни е видно, че най-висок е средният жилищен стандарт в общинския център, а най-нисък - в селата Ново село и Триводици. В с. Йоаким Груево жилищният стандарт също е по-нисък от средния за общината. Във всички населени места преобладават многостайните (с 3 и повече стаи) жилища: общият им брой в общината е 5 621 от общо 8284 жилища, или 67,8 %. В териториален разрез жилищата с повече стаи са в селата Триводици (77,5 %) и Йоаким Груево (75,9 %), а в общинския център техният относителен дял е най-нисък - 65,1 % от общия им брой.

Горните констатации могат да се обяснят с различията в средната численост на домакинствата, в икономическите възможности и в културно-битовите традиции на приобладаващата част от населението в отделните селища.

В общината липсват обособени територии за „висококатегорийно обитаване“.

Конструктивните характеристики на жилищните сгради са индикатор за перспективите по отношение тяхното ползване във времето. В следващата

таблица са включени данни за материала, от който е построена сградата. От тях е видно, че сградите с различен вид стоманобетонни конструкции съставляват 39,1 % от сградите (в които се намират почти 47 % от жилищата в общината). В териториален разрез най-благоприятни са характеристиките на фонда в с. Йоаким Груево (64,7 % от жилищата), а най-неблагоприятни - в с. Куртово Конаре (21,2 %). За общинския център показателят е 40,5 % от жилищата.

Населени места	Жилищни сгради по материал, от който са построени					
	Панели	Стомано-бетон	Тухли с бет. плоча	Тухли с гредоред	Камък	Други и непоказан
Община Стамболийски	**40**	**137**	**2086**	**3055**	**25**	**438**
гр. Стамболийски	24	29	1071	1372	6	273
с. Йоаким Груево	2	60	428	228	6	33
с. Куртово Конаре	2	8	210	730	10	78
с. Ново село	8	1	223	540	3	26
с. Триводици	4	39	154	185	0	28

Източник: *НСИ. Резултати от преброяване на населението и на жилищния фонд в Р. България. 2011 г.*

Представените до тук данни дават основание в периода на действие на плана да се очаква инвестиционна активност, насочена към реконструкция или подмяна на съществени части от жилищния фонд с ново строителство, като последното може да доведе до търсене на нови терени за жилищно застрояване. Това се свързва както със сравнително стабилната численост на населението, така и с традиционната организация на бита, свързана с ползване на незастроените части от селищните имоти като малки лични стопанства, особено в селата и не на последно място – с търсене по различни причини на „второ жилище“ от жители на други общини.

Сгради с обществено функционално предназначение са разположени във всички населени места. В тях се помещават обекти на социалната инфраструктура, на административното и деловото обслужване, на спорта, на вероизповеданията, на търговията, общественото хранене, съобщенията и транспорта. Основната част от тези обекти са концентрирани в общинския център, както е описано в т. 3.7. по-долу. Не всички обществени сгради са в удовлетворително състояние – като пример могат да се посочат читалищните сгради в селата, по-голямата част от които се нуждаят от ремонт. Няма неизползвани обществени сгради – общинска собственост.

В границите на всички населени места, основно в гр. Стамболийски, в съответствие с действащите подробни планове, са налице УПИ, застроени със ***сгради с производствени и складови функции***, в т.ч. селскостопанска инфраструктура. Част от тях са в границите на бившите стопански дворове. Преобладаващата част от сградния фонд на работещите предприятия е с добри експлоатационни и технически характеристики, но все още съществуват и амортизирани сгради и неблагоустроени терени, особено в границите на бившите стопански дворове, както и в промишлени терени в Стамболийски. Върху част от последните са изградени фотоволтаични инсталации.

Изградената ***спортна инфраструктура***, обслужваща регистрираните спортни клубове в общината е описана в т. 3.7.5. Общата оценка на инфраструктурата за любителски масов спорт, особено в селата, е, че същата не е достатъчно развита и не се поддържа в необходимото състояние за пълноценно обществено ползване. Игрища има в селата Йоаким Груево, Куртово Конаре, Ново село, отредени по регулация. Съгласно подробния устройствен план на с. Триводици, в северната част на селото е отреден УПИ „за зеленина и спорт“, но мероприятието не е реализирано; терен, използван като игрище, е разположен западно, извън границите на НМ, без изпълнени благоустройствени мероприятия. Нереализирани предвиждания на подробния устройствен план за изграждане на допълнителна спортна инфраструктура се констатират и по отношение на гр. Стамболийски. Наложителни са рехабилитация и модернизация на съществуващите съоръжения, вкл. териториално разширение и функционално обогатяване, съобразно действащите нормативи и обществения интерес, както и оформяне на прилежащите пространства като озеленени територии за отдих, спорт и развлечения.

По отношение ***благоустроеността на населените места*** се констатира сравнително добро състояние в града и не напълно задоволително състояние в селата. Участъците от републиканските и общинските пътища, които преминават през територията на всяко от селата, формират във всяко от тях „гръбнака“ на ***уличната мрежа***, около който са концентрирани улиците с изградени и поддържани настилки, както и с благоустроени тротоари. В периферните части на селата уличното благоустрояване е амортизирано или напълно липсва. Най-неблагоприятно в това отношение е състоянието в селата Куртово Конаре и Триводици.

Улично осветление също не е изградено по всички улици – нуждае се от доизграждане и от подмяна на осветителните тела с енергоспестяващи.

Общественото озеленяване в гр. Стамболийски и в селата е реализирано в значителна степен и в добро състояние, макар че не във всички площи са изпълнени паркоустройствени и благоустройствени мероприятия на основание подробен план по чл. 50 от Наредба № 8/2001 на МРРБ. Поддържат се общо 228 дка озеленени площи. Във всички населени места са налице и терени, отредени по регулационните планове за обществено озеленяване, на които не са изпълнени съответните благоустройствени мероприятия. Проучванията показват обществен интерес от изграждане на допълнителни места за отдих в озеленена среда, разположени в атрактивни местности край селищата, като местн. „Върбиняка“ край р. Въча в землището на Куртово Конаре, около параклиса „Св. Лидия“ до с. Ново село, около карстовите извори и параклиса при с. Триводици, край езерото и р. Въча западно от с. Йоаким Груево, както на предпочитани места за пикник, плажуване и риболов по поречието на р. Марица. Освен подобряване на условията за отдих на населението, подобно развитие на „зелената инфраструктура“, заедно със специфичното обслужване и развлечения в паркова среда, ще създаде допълнителна атракция за външни посещения и ще подпомогне евентуалното развитие на селски туризъм, в съответствие с Мярка 4.5. от Приоритет 4 на ОПР 2014-2020.

Съществуващото улично озеленяване се поддържа в добро състояние, но е необходимо увеличаване дела на озелененените улици и на едроразмерното улично озеленяване като цяло.

Всички населени места разполагат с гробищни паркове, но част от тях са с изчерпан капацитет. Заявена е необходимост от увеличаване на териториите на гробищата в с. Йоаким Груево и в с. Триводици..

Наличната съоръженост на населените места с инфраструктура на водоснабдяването и канализацията, енергоснабдяването и телекомуникациите е представена в т.3.10.1. по-долу.

3.6.3. Други урбанизирани територии - състояние и тенденции

Извън границите на населените места са разположени урбанизирани територии, предимно с производствено-складови функции. Това обстоятелство отразява характерните в исторически план и продължаващи тенденции в приоритетното развитие на вторичния стопански сектор в общината.

Най-голям е делът на урбанизирани територии с производствено-складови функции в землището на гр. Стамболийски. По площ доминира територията, върху която развива своите дейности в целулозно–хартиеното производство “Монди Стамболийски” ЕАД (над 88 % от всички урбанизирани територии с производствено-складови функциии извън НМ). Тази производствена дейност е традиционна за общината, като води началото си от 50-те години на миналия век. В останалите землища през последните две-три десетилетия са създадени по-малки производствени предприятия, както и обекти на селскостопанската инфраструктура. Те са ситуирани в части от бившите стопански дворове, както и в отделни ПИ извън тях – бивши земеделски земи с променено предназначение, разположени самостоятелно, обикновено – край съществуващ път. Инвестиционната активност е насочена предимно към производствено-складови дейности, свързани с местните традиции в хранително-вкусовата промишленост и в преработката и търговията със земеделска продукция. Такива дейности се развиват в землищата на всички села. Като примери за по-крупни инвестиции могат да бъдат посочени Завода за безалкохолни напитки на „А и Д Комерсиал” ЕООД в землище Йоаким Груево; базите на „Новомес“ ООД, „Екофрут 1“ ЕООД, „Адела“ ЕООД, „Кристал вода 1“ ООД в землище Ново село; „Хелиос“ ЕООД, „Живкови“ ООД, „Йока“ ЕООД - Куртово Конаре; „Фулмакс“ ООД - Триводици. Тези данни могат да послужат като ориентир при бъдещото планиране, както по отношение териториалното насочване (разширение или определяне на нови урбанизирани територии – селищни образувания), така и като отраслово специфициране.

В извънселищните територии функционират отделни обслужващи обекти – предимно крайпътни (бензиностанции, сервизи). Предвид преминаването през общината на републикански пътища, налице е потенциал за развитие на допълнителни дейности, насочени към обслужване на транзитно преминаващите.

Процесът на стихийна урбанизация, изразяващ си в поединична промяна на предназначението на ПИ, носи всички отрицателни белези на усвояването на девствена територия на парче с неблагоприятни последствия за години напред – унищожаване на ценни земеделски земи, нерационално и скъпо инфраструктурно осигуряване, формиране на конфликтни във функционално и екологично отношение съседства, нарушаване на ландшафта.

По отношение земите по §4 от ПЗР на ЗСПЗЗ: няма данни за инвестиционна активност и заявен обществен интерес, насочващ към определяне на статут на селищни образувания.

3.6.4. Планова осигуреност на населените места и селищните образувания

Плановата осигуреност на населените места на територията на общината към м. април 2017 г. е представена в следващата таблица:

Населено място, селищно образувание, земи по §4 от ПЗР на ЗСПЗЗ	Застроителен и регулационен план	План за регулация	Кадастрален план и кадастрални регистри
гр. Стамболийски	413/18.07.1996г.	413/18.07.1996г.	413/18.07.1996г.
с. Йоаким Груево	1237/30.07.1986г.	1237/30.07.1986г.	1237/30.07.1986г.
с. Куртово Конаре	290/21.05.1973г.	290/21.05.1973г.	290/21.05.1973г.
с. Ново Село	376/09.07.1976г.	376/09.07.1976г.	376/09.07.1976г.
с. Триводици	90/02.02.1995г.	90/02.02.1995г.	90/02.02.1995г.
с. Ново Село ПНИ §4			1601/23.10.2002г.
с. Триводици ПНИ §4			1602.23.10.2002г.
с. Куртово Конаре стоп. двор	741/29.11.1994г.	741/29.11.1994г.	741/29.11.1994г.

От горните данни е видно, че всички подробни устройствени планове са изработени преди влизането в сила на Закона за устройство на територията (31.03.2001 г.), т.е. при действието на нормативната уредба, определена с предходния Закон за териториално и селищно устройство.

С план като селищно образувание е стопанския двор в с. Куртово Конаре.

За нито едно от населените места и землищата им не е изработена кадастрална карта и регистър по смисъла на Закона за кадастъра и имотния регистър.

3.6.5. Изисквания към ОУПО относно устройството на населените места и селищните образувания

3.6.5.1. По отношение на населените места:

ОУПО да създаде условия за бъдещо устройство на всички населени места, осигуряващо равностойни условия за обитаване, труд и отдих, респ. качество на живот на тяхното население, съобразени със съвременните потребности и стандарти, при пълноценно, но щадящо ползване на природните ресурси.

Да се проучи необходимостта и определят местата за териториално разширение на населените места с определени функции, при съобразяване с природогеографските условия, изискванията за опазване на компонентите на околната среда и на ценните земеделски и горски територии, със структурата на собствеността, както и със заварения начин на ползване.

С устройственото зониране и Правилата и нормативите за прилагането на ОУПО да се запази характерът на застрояване на населените места. При определяне на устройствените режими в съществуващите и проектните граници на населените места да се съобразят заварената градоустройствена структура, специфичните потребности на местното население, предвижданията на действащите устройствени планове и актуалните инвестиционни процеси.

При определяне на прогнозните потребности от жилища да се отчита и потенциалът, на съществуващите необитаеми жилища, като се съобразяват качествените им характеристики.

Да се обосноват потребностите и оценят възможностите за разкриване на подходящи територии в селищна или природна среда за създаване на неголеми структури за висококатегорийно обитаване.

По отношение общественото озеленяване в населените места – с плана и правилата за прилагането му да се осигури съхраняването на всички съществуващи и предвидени в подробните планове озеленени площи за широко обществено ползване и със специфично предвназначение. Да се включат изисквания към последващото планиране, насочени към конкретното прилагане на разпоредбите на чл. 62 от ЗУТ, на чл. чл. 31 и 32 от Наредба № 7/2003 на МРРБ. В тази връзка, да се създаде планова основа, съобразно конкретните възможности, за изграждане на озеленени площи за

широко обществено ползване и около спортните обекти, както и около други посещавани обществени обекти в и край населените места. Да се регламентират също изисквания по отношение задължителното прилагане на максималните величини на нормативите за озеленяване в УПИ, както и по отношение разполагането на едроразмерната растителност в тях за изпълнение в определени случаи на изолационни функции. Да се определят изисквания и правила за доразвитие на уличното озеленяване по съществуващи и по новопроектираните улици.

С оглед подобряване екологичните условия и повишаване на безопасността при осъществяване на селищните функции, за се проучат възможностите и предложат решения за извеждане на транзитния, особено – товарен транспортен поток, и/или се предвидят изолационни мероприятия спрямо жилищните територии.

3.6.5.2. По отношение на другите урбанизирани територии:

Да се проучат актуалните инвестиционни процеси, респ. заявените инвестиционни намерения, допринасящи за социално-икономическото развитие на общината.

Да се проучат потребностите от териториално разширение на съществуващите, респ. за локализиране на нови обекти с производствено-складови, логистични и обслужващи функции и на комуналното стопанство в обособените с план територии в населените места със сходно предназначение и в другите урбанизирани територии, като се вземат предвид наличните териториални резерви, вкл. в бившите стопански дворове.

Да се отчете въздействието върху стопанските активности от развитието на трансевропейските транспортни коридори и в частност – на увеличаване значението на железопътните превози с цялостната модернизация на железопътна линия № 1, „железопътната магистрала“ Калотина-запад (граница с Р Сърбия) - София - Пловдив - Димитровград - Свиленград (граници с Р Гърция и Р Турция) и се прецени целесъобразността от предвиждане на терени за извънселищни стопански и обслужващи зони с подходящо разположение в близост до ж.п. ареала

На база горните проучвания, да бъдат определени подходящи локализации за развитие на селищни образувания за нуждите на местната икономика, както и на обслужването (на населението, на временно пребиваващите и на транзитно

преминаващите) и на комуналното стопанство. При това, да се вземат предвид основни характеристики, като разположение спрямо населените места и елементите на транспортната инфраструктура, природогеографските условия, изискванията за опазване на компонентите на околната среда и на ценните земеделски и горски територии, както и структурата на собствеността, при максимално включване на подходящи поземлени имоти частна общинска и частна държавна собственост.

При определянето на визираните селищни образувания да се прилага принципът на дублиращите локализации, с оглед създаване на алтернативни възможности за бъдещите инвестиции.

С устройственото зониране и правилата и нормативите за прилагане, ОУПО следва, на база обективни и точно определени критерии, да се ограничи до минимум поединичната промяна на предназначението на ценни земеделски земи извън населените места и предвидените в плана нови селищни образувания.

Да се проучи инвестиционния интерес и се определи бъдещия устройствен режим на земеделските земи по § 4, ал. 1 от ПЗР на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи, по смисъла на ал. 2 и ал. 3 от същия параграф.

На места с подходяща природна среда и предпочитани обекти за посещение от населението и от туристи да се обособят крайселищни паркове, в изпълнение на Мярка 2.4. от приоритет 2 на ОПР 2014-2020 г. Към селищни образувания със стопанско предназначение, разположени в близост до територии за обитаване, да се предвиждат необходимите площи със защитни насаждения, а в селищните образувания с обслужващи функции – и озеленени площи за широко обществено ползване. По подходящи съществуващи и по всички новопроектирани улици да се предвиди двустранно улично озеленяване.

Да се проучи необходимостта и се определят допълнителни терени за спорт и развлечения с подходящо разположение извън границите на населените места, съобразно обществения интерес и нормативите по чл. 33 от Наредба № 7/2003 на МРРБ. Те, както и съществуващите, да бъдат предвидени за устройване в зелена среда, съобразно конкретните възможности.

Да се извърши териториално насочване на допълнителни терени за гробищни паркове в землищата на Йоаким Груево и Триводици, както и на други озеленени площи със специфично предназначение, съобразно цитираната мярка по ОПР.

3.6.5.3. Други изисквания, отнасящи се към устройството на населените места и селищните образувания

При изработването на ОУПО да се проучат всички досегашни планови разработки, действащи на територията на общината, и да се съблюдават изискванията на чл. 103а от Закона за устройство на територията.

Да се оцени приложимостта на плановете и се установи необходимостта от актуализацията й в съответствие с цитираната разпоредба на ЗУТ и във връзка с обществения интерес.

3.7. СОЦИАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА

3.7.1. Образование и инфраструктура на образованието

Образователната система в община Стамболийски, разглеждана като инфраструктура, е представена от обекти на предучилищното обучение и на общото образование. Тя е основно с публичен характер – с общинско и държавно финансиране, осъществявано чрез делегирани бюджети. Броят и капацитетът на обучителните и на общообразователните институции са функция от специфичните възрастови структури на населението на общината. От демографската характеристика на община Стамболийски се установява, че системата на образованието е оптимизирана от гледна точка на реалните потребности.

- ***Предучилищно обучение***

Два типа са специализираните институции (детските заведения), свързани с предучилищното обучение в община Стамболийски - ЦДГ и ОДЗ. Броят и капацитетът им са съобразени с контингента от ползватели – лица във възрастовия контингент от 3 до 6 годишна възраст.

Динамиката в броя и капацитета на детските заведения в периода 2010-2015 г. е представена в следващата таблица:

Учебна година	Показатели (брой)				
	Детски заведения	Места	Обхванати деца	Детски групи	Детски учителки
2010/2011	8	681	575	26	55
2011/2012	8	681	636	26	54
2012/2013	8	690	685	27	54
2013/2014	8	706	670	27	55
2014/2015	8	706	653	27	55

Източник: *НСИ. Районите, областите и общините в Р. България.*

Данните от горната таблица показват наличието на стабилно развитие на предучилищното обучение. То се изразява в леко нарастване на броя на обхванатите деца. На фона на запазване на равнищата на раждаемост през последните 5 години, увеличението в броя на обхванатите деца, основно се дължи на задължителното предучилищно обучение на децата на 5 и на 6 годишна възраст. При налични 607 места в ОДЗ и в ЦДГ, с обхванатите през учебната 2014/2015 г. 653 деца не се очертава недостиг на места. На 100 деца се падат по 108,1 места.

Средната пълняемост на групите в детските заведения (вкл. и в подготвителните групи) е 24,2 деца, което е в горните граници на действащите нормативи.

В териториален аспект, мрежата от детски заведения е оптимизирана, като във всички населени места има функциониращи ОДЗ и ЦДГ. Капацитетът им е съобразен с наличните контингенти деца във възрастовата група от 3 до 6 годишна възраст. В общинския център са разкрити В общинския център са разкрити 3 ЦДГ (№ 2 „Звънче“, № 3 „Слънце“) и 2 ОДЗ (“№ 4 „Райна княгиня“ и „Искра“). В селата на общината има разкрити по 1 детско заведение, които са от типа ОДЗ (с. Ново село, с. Куртово Конаре и с. Йаким Груево) и ЦДГ (с. Триводици).

- ***Общо образование***

В общината то е представено от основната и средната общообразователна степен. Мрежата от общообразователни училища в общината също е функция на броя на децата от 7 до 14 и от 15 до 18 години. В съответствие с демографското развитие, броят на учениците от 7 до 14 години (при задължително основно образование) през последните 6 години не варира в много широки граници. Същото се отнася и за броя на учениците в средното общо образование.

Броят на общообразователните училища и на обхванатите в тях ученици в периода 2010-2015 г. също не варира в широк диапазон. Това се дължи на относително стабилното равнище на раждаемостта. Данните за броя на общообразователните училища и на броят на учениците в тях са представени в следващата таблица:

Учебна година	Брой училища	Брой ученици	Брой паралелки	Среден брой у-ци / паралелка
2010/2011	7	1565	75	20.9
2011/2012	7	1505	72	20.9
2012/2013	7	1517	71	21.4
2013/2014	7	1579	75	21.1
2014/2015	7	1512	75	20.2
2015/2016	7	1496	74	20.2

Източник: *НСИ. Учене през целия живот*

Лекото намаление на броя на учениците в анализирания шестгодишен период се дължи основно на средната степен на общото образование (IX – XII клас). Част от лицата във възрастовата група 15-18 години избират да учат в профилираните училища и професионалните гимназии в община Пловдив.

На територията на общината през учебната 2014/2015 година функционират следните общообразователни училища:

- СОУ „Отец Паисий“ – гр. Стамболийски;
- ОУ „Христо Ботев“ – гр. Стамболийски;
- ОУ „Христо Смирненски“ – гр. Стамболийски;
- ОУ „Христо Смирненски“ – с. Ново село;
- ОУ „Христо Ботев“ - с. Йоаким Груево;
- ОУ „Св. Кирил и Методий“ – с. Куртово Конаре.

➢ ***Професионално образование***

В общината няма разкрити и функциониращи професионални училища. Лицата от възрастовата група 15-18 години, които желаят да учат в този тип училища се насочват към други общини – основно гр. Пловдив.

3.7.2. Здравеопазване и здравна инфраструктура

Системата на здравеопазването в община Стамболийски включва обекти на *доболничната лечебна и стоматологична помощ* и на *специализираната болнична*

лечебна дейност. Броят и капацитетът на здравните обекти са определени с Областната здравна карта, като са отчитани броят на населението, в т.ч. и броят на здравноосигурените лица, както и заболеваемостта на населението.

- ***Заболеваемост на населението***

Населението в гр. Стамболийски и общината е застаряващо и с хронични здравословни проблеми. Като цяло здравният статус на населението не е с добри показатели. Прави впечатление големият брой жители на община Стамболийски, които са с различен вид и степен на увреждания и трайно намалена работоспособност.

Липсата на данни за здравния статус на населението на община Стамболийски, налага да се ползват данни за заболеваемостта на населението общо за област Пловдив. Статистическите показатели на РЗИ – Пловдив показват, че от социално значимите заболявания на населението с най-висок относителен дял са болестите на дихателната система, на кръвообращението, на злокачествените заболявания, ендокринните болести, психическите заболявания и др.

- ***Извънболнична медицинска помощ***

Извънболничната медицинска помощ на територията на общината е съобразена с действащата нормативна уредба и със здравния статус на населението. Тя се извършва от общопрактикуващи лекари в сферата на първичната медицинска помощ, както и от лекари специалисти в областта на специализираната извънболнична помощ. Лекарите в извънболничната медицинска помощ са регистрирани основно в индивидуални практики.

Териториалното разпределение на индивидуалните практики за първична медицинска помощ е така организирано, че да осигури минималните нормативи за пациентските листи на общопрактикуващите лекари. Разкритите амбулатории за първична медицинска помощ отчитат броя на здравноосигурените лица и действащите нормативи за среден брой на лицата в пациентските листи на общопрактикуващите лекари.

В регистъра на лечебните заведения за извънболнична медицинска помощ, който се води от Регионалната здравна инспекция в област Пловдив, в община Стамболийски към м. септември 2016 г. са включени 14 Амбулатории за

индивидуални практики за първична медицинска помощ (АИППМ), от които 9 в гр. Стамболийски и 6 в селата на общината. Част от ИППМП, в които са обхванати здравноосигурени пациенти от с. Йоаким Груево се обслужват от общопрактикуващи лекари в гр. Пловдив. На територията на общината няма регистрирани групови практики за първична медицинска помощ.

Първичната стоматологична помощ населението получава в Амбулатории за индивидуална практика за първична помощ по дентална медицина (АИППДМ). На територията на общината към м. септември 2016 г. са регистрирани общо 13 АИППДМ, от които 8 са в гр. Стамболийски и по две – в селата Йоаким Груево и Куртово Конаре и 1 в с. Ново село. В гр. Стамболийски е разкрита и 1 Амбулатория за групова практика за първична помощ по дентална медицина.

От *специализираната медицинска помощ* в гр. Стамболийски е разкрита една Амбулатория за индивидуална специализирана медицинска помощ, която е за оториноларинтологична помощ.

В сферата на *специализираната стоматологична помощ* също в гр. Стамболийски функционира Амбулатория за индивидуална практика за специализирана помощ по лицево-челюстна хирургия.

В общинския център – гр. Стамболийски е разкрит и един медицински център – „Медицински център – I Стамболийски“ ЕООД.

- ***Болнична помощ***

На територията на общината функционира само една Специализирана болница за долекуване и продължително лечение - „СБДПЛ Стамболийски“ ЕООД. Тя е създадена чрез трансформиране на бившата общинска болница в гр. Стамболийски. Капацитетът на СБДПЛ е 45 легла. Специализирана е за долекуване и продължително лечение в следните направления: „Диабетна полиневропатия”; „Физикална терапия и рехабилитация на болести на централна нервна система“; „Физикална терапия и рехабилитация след инфаркт на миокарда”; „Физикална терапия и рехабилитация след сърдечни операции”; „Физикална терапия и рехабилитация при детска церебрална парализа”; „Физикална терапия и рехабилитация на болести на периферна нервна система” и „Физикална терапия и рехабилитация на болести на опорно-двигателния апарат”.

„СБДПЛ Стамболийски“ ЕООД е втората подобна специализирана болница на територията на област Пловдив. В този смисъл тя е с надобщински функции и в нея се лекуват пациенти, изписани от многопрофилните болници за активно лечение от съседните общини.

3.7.3. Социални дейности

През последните няколко години сериозно внимание се обръща на възможностите за развитие на редица социални услуги, насочени към специфичните потребности на групи от населението, които са в неравностойно положение – самотни възрастни хора, възрастни и деца с увреждания, деца и семейства в риск, деца жертва на насилие и др. В съответствие с приетата държавна политика все по-голямо внимание се отделя на възможността за предоставяне на социални услуги на нуждаещите се в тяхната обичайна среда, за сметка на услугите в специализираните социални институции.

По данни на Общинска дирекция „Социално подпомагане“ общият брой на регистрираните лица с различни видове увреждания са 2158. Разпределението на лицата с увреждания, които се нуждаят от социално обгрижване към 2015 г. (по вида на увреждането) са, както следва:

- лица с физически увреждания – 317 д.; от тях със сензорни увреждания – 109;
- лица с множествени увреждания - 1569;
- лица с умствена изостаналост – 71;
- лица с психически заболявания – 98.

Прави впечатление големият брой жители на Община Стамболийски с увреждания и трайно намалена работоспособност. Общият брой на лицата със степен на увреждане над 50% надхвърля 1600 души, което представлява около 9% от възрастното население на общината

На територията на общината няма действащи специализирани институции за социални услуги. Разкрити са няколко социални услуги от т.нар. „резидентен“ тип, диференцирани в две категории:

- *Социални услуги предоставяни в общността, в обичайна среда, които са общинска отговорност;*

- *Социални услуги предоставяни в общността, в обичайна среда, които са делегирани от държавата.*

Социални услуги в общността. Развитието на тези услуги е резултат от трансформацията на социалния модел, водещ до деинституциализация на социалните услуги. Свързан е с разкриване на услуги, предлагани в обичайна среда и услуги от т.нар. „резидентен“ тип.

Социалните дейности, разкрити на територията на община Стамболийски, които са ***общинска отговорност*** са две:

- *Домашен социален патронаж* – местна социална дейност в общността. Тази услуга е с капацитет 80 ползватели, като същият е запълнен изцяло. Тази социална дейност е с местно (общинско) финансиране и е ориентирана основно към хората в пенсионна възраст и хората с увреждания;
- Към социалните дейности, финансирани от общината са и *клубовете на пенсионера.* Те са 3 броя.

От ***делегираните от държавата социални услуги*** в обичайна среда в община Стамболийски към 2015 г. е представена само една социална дейност: *Център за настаняване от семеен тип* – капацитет 14 места. Тази социална услуга е насочена към деца и лица, лишени от родителска грижа, за които към момента на настаняването са изчерпани възможностите за връщане в биологичното семейство, настаняване при близки или приемни родители. Същата е финансирана по проект „Детство за всички“, реализиран през 2014 г.

Съобразно утвърдената Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в периода 2016-2020 г. *„Социални услуги и благосъстояние на жителите на община Стамболийски“* са предвидени за разкриване и редица други социални дейности от резидентен тип.

По действащите национални социални програми в общината се финансира социалната услуга *„Личен асистент“* – за предоставяне на услуга в общността, изразяваща се в осигуряване на грижи в семейна среда на хора и деца, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си. По проект „Независим живот“ през 2016 г. за обслужване на 62 потребители (лица с увреждания и такива, които не могат да

се обслужват сами) са избрани 24 лични асистенти и 12 домашни помощници.

3.7.4. Инфраструктура на културата

Инфраструктурата на културата в община Стамболийски е представена от комплексна читалищна дейност. Тя е свързана с функционирането на 5 –те читалища в общината. Те са включени в Регистъра на читалищата в Р. България, а именно:

- Народно читалище (НЧ) „Никола Вапцаров 1924“ – гр. Стамболийски;
- НЧ “Просвета 1927”, с. Йоаким Груево;
- НЧ ”Любен Каравелов 1897” – с. Куртово Конаре;
- НЧ ”Св. Св. Кирил и Методий” – с. Ново село;
- НЧ ”Иван Царев 1906” – с. Триводици.

Най-старо е Народно читалище „Любен Каравелов 1897 г.“ в с. Куртово Конаре, а най-младо - НЧ ”Кирил и Методий” в с. Ново село. Останалите читалища са учредени през 20-те и 30-те години на миналия век.

Основните дейности, осъществявани от читалищата в общината, са *библиотечната* и различни форми на *любителското творчество* (художествената самодейност). С най-богата дейност по любителско творчество е Народно читалище „Никола Вапцаров 1924 г.” в гр. Стамболийски – певчески и танцови групи, школи и клубове по различни интереси и др. Библиотечният фонд наброява около 26000 библиотечни единици.

В останалите читалища любителското творчество основно е свързано с фолклора (женски и мъжки певчески групи) и танцовото изкуство, вкл. и детски състави за класически и модерен балет, различни видове школи и кръжоци.

Читалищата в общината са основните участници в реализацията на общинския културен календар.

Материалната база на читалищата в общината, с малки изключения, не е в много добро състояние. Всички читалища разполагат със самостоятелни сгради.

3.7.5. Спорт и инфраструктура на спорта

На територията на община Стамболийски са регистрирани и осъществяват дейност няколко спортни клуба (СК), в сферата на следните видове спорт – футбол,

баскетбол, борба, тенис на маса, източни бойни изкуства. Няколко са регистрираните спортни клубове в гр. Стамболийски - Футболен клуб "Тракия“, СК „Тракиец“ (таекуондо), СК „Тракия“ (баскетбол), СК „Тракия 93“ (борба), СК „Стамболийски“ (тенис на маса), СК „Тракия“ (тенис на маса). Спортните клубове в селата на общината са основно в сферата на футбола. Те участват активно в спортни прояви, включени в общинския спортен календар.

Инфраструктурата на спорта в общината включва няколко спортни обекта, а именно:

- градски стадион (с трибуни и съблекални) – гр. Стамболийски, с терен от 26 дка ;
- спортна зала „Тракия“ в гр. Стамболийски, разположена на площ 1125 кв.м, от които 575 кв.м застроена площ;
- спортна зала в гр. Стамболийски – баскетбол и борба със застроена площ 550 кв.м;
- стадиони в селата на общината, които на практика са само затревени футболни игрища, без трибуни и съблекални;
- мотополигон в землището на с. Йоаким Груево, който включва очертано мототрасе.

3.7.6. Административно и делово обслужване

Като териториална общност, община Стамболийски изпълнява определени административни обслужващи функции. Основно място сред тях заемат структурите на местното самоуправление – Общинска администрация и Общински съвет. В населените места на общината, основни структури на местната власт са кметствата. Статутът им е определен с действащата законова уредба.

На територията на община Стамболийски има и няколко деконцентрирани и децентрализирани звена на държавни структури. Такива са:

- Общинска служба „Земеделие и гори“ - децентрализирана структура на Областна служба „Земеделие“ – гр. Пловдив;
- Районно полицейско управление и Районна служба Пожарна безопасност и защита на населението - структури на ОД на МВР – Пловдив и на

Областна дирекция "Пожарна безопасност и защита на населението" - Пловдив;

- Бюро по труда „Родопи“ – филиал Стамболийски – структура на Агенцията по заетостта.

Част от деконцентрираните и децентрализирани структури на централни ведомства, които са разположени в гр. Стамболийски са с надобщински функции – такъв характер има Районното полицейско управление, обслужващо и съседните три общини - Кричим, Перущица и Родопи, а Районна служба "Пожарна безопасност и защита на населението" – общини Перущица и Кричим.

Финансово – деловото обслужване на населението и на бизнеса се извършва от банкови клонове и представителства на по-големите български банки. Офиси в общината имат и редица български застрахователни компании.

От социалните дейности, *развиващи се на пазарни принципи*, в община Стамболийски най-масово присъствие имат търговските и пощенските обекти. Такива са разкрити във всички селища на общината.

3.7.7. Изводи и изисквания към териториалната организация на социалната инфраструктура

Анализите и оценките на състоянието на социалната инфраструктура на територията на община Стамболийски дават възможност да бъдат формулирани следните изводи:

- развитието на бюджетните социални услуги в общината в основни линии е съобразено с потребностите на населението и с неговото териториално разпределение. Наличието на средни и големи села е предпоставка за функциониране на обслужващи обекти със селищно значение – детски заведения, основни училища, общопрактикуващи лекари и др.;
- основната част от инфраструктурата на социалните услуги от бюджетен тип е локализирана в общинския център, като са създадени условия те да бъдат ползвани от населението на цялата община;
- локализацията на инфраструктурни обекти в сферата на административното и деловото обслужване (основно структури на системата за сигурност), които обслужват и съседните по-малки общини

Кричим и Перущица, са фактор за утвърждаване на гр. Стамболийски в обслужващ център с надобщинско значение;

- състоянието на инфраструктурата на образованието удовлетворява потребностите на настоящото население;
- добро развитие са получили социалните услуги, в т.ч. и на такива, предлагани в общността и от "резидентен" тип, насочени към лица в неравностойно положение - с увреждания, лица в риск и др.;
- недостиг на финансови ресурси за поддържане и обновяване на част от съществуващата инфраструктура – особено на читалищния фонд, на спортни обекти и др. в селата на общината;

При изработване на проекта на ОУП на община Стамболийски в *частта за социалната инфраструктура* следва да се обосноват и предложат устройствени решения, създаващи условия за реализация в краткосрочен план на политиките, описани в мерки 3.4., 4.1. и 4.3. от ОПР 2014-2020 г. В тази връзка:

- да се проучат и посочат нивата в обслужването на населението и връзките по линия на периодичното и епизодичното обслужване, които се реализират в обслужващи обекти извън територията на община Стамболийски;
- в перспектива, броят и капацитетът на инфраструктурата на образованието и на здравеопазването да бъдат оразмерени чрез прилагане на действащите нормативи за пълняемост на групите в детските заведения и в училищата, допълнително съобразени с изискванията за прилагане на делегирани бюджети, както и с минималните нормативи за пациентски листи на общопрактикуващите лекари;
- да се проучат възможностите за развитие на инфраструтурата на културата, вкл. чрез създаване на условия за социализация на елементи на културното наследство, както и във връзка с религиозните традиции и обичаи;
- с предвижданията на плана да се създадат условия за доразвитие на инфраструктурата на спорта, съобразно действащите нормативи и

обществения интерес за подпомагане както на организирания, така и на масовия спорт.

3.8. КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

3.8.1. Базова информация и документация

За нуждите на Задание за ОУПО е използвана следната информация и документация:

- Писмо на Национален институт за недвижимо културно наследство (НИНКН) с изх. № 0800-1736/24.11.2016 г. (*Приложение 1*), с което са предоставени:
  - Заверени списъци на недвижимите културни ценности (НКЦ), предоставени от Националния документален архив (НДА) на НИНКН (*Приложение 2*);
  - Заповед № РД9Д-1/31.01.2013 г. на МК за деклариране като единична архитектурно-строителна НКЦ с предварителна категория „местно значение“ „Австрийска къща“, разположена в дворец и парк „Кричим“ край с. Куртово Конаре (*Приложение 3*);
  - Разпореждане на МС № 1711/22.10.1962 г. за обявяване на паметници на културата с категория „национално значение“ на всички селищни и надгробни могили и средновековни отбранителни валове (*Приложение 4*);
  - Писмо на № 4349/04.12.1992 г. на НИПК, съгласно което всички възпоменателни знаци, издигнати по повод участието на България във войните от 1885, 1912-1913, 1915-1918, 1944-1945 години притежават статут на НКЦ (*Приложение 5*);
- Писмо на Национален археологически институт с музей (НАИМ) при БАН с изх. № 3153/28.04.2017 г., с което са предоставени (Приложение 6):
  - Копия от регистрационните карти на регистрираните археологически обекти на територията на община Стамболийски (Приложение 7);
- Писмо на Национален военноисторически музей (НВИМ) с изх. №1-1310/01.11.2016 г. (Приложение 8);

3.8.2. Недвижимо културно наследство

Съгласно списъка на НКЦ, предоставени от НДА на НИНКН, на територията на община Стамболийски, със статут на недвижими паметници на културата по смисъла на чл. 12 от Закон за паметниците на културата и музеите (ЗПКМ) (отм.) са 5 обекта, в това число два обявени и три декларирани. Съгласно §10, ал.1 и §12, ал. 1 от Предходните и заключителните разпоредби на Закона за културното наследство (ЗКН), тези обекти притежават статут съответно на недвижими културни ценности и на декларирани обекти на недвижимото културно наследство (НКН).

Съгласно списъка на НКЦ, предоставен от НАИМ при БАН, на територията на общината са регистрирани 7 археологически обекта.

Съгласно писмото на НВИМ, на територията на община Стамболийски няма данни за военни паметници. Проверката показва, че на територията на общината съществуват три мемориални обекта, свързани с участието на представители на местното население във войните, които са представени по-долу.

Според научната и културна област, към която се отнасят, недвижимите културни ценности на територията на общината са: 9 бр. археологически, 1 бр. архитектурно-строителен, 1 бр. художествен и 3 бр. исторически. Съгласно данните, предоставени от НДА на НИНКН, Дворец и парк „Кричим“ до с. Куртово Конаре е деклариран обект в списък от 09.1980 г., без да е означен видът му.

На територията на община Стамболийски няма обекти на културен ландшафт или културен маршрут със статут по ЗКН.

3.8.2.1. Археологически културни ценности

Територията на община Стамболийски е заселена от най-ранна възраст. Съхранени са НКЦ от различини епохи – желязна, тракийска, римска, Възраждане.

Съгласно данните предоставени от НДА на НИНКН и НАИМ при БАН на територията на община Стамболийски са регистрирани общо 9 бр. археологически НКЦ. Разположени са в землищата на с. Йоаким Груево – 2 бр., с. Куртово Конаре – 1 бр., с. Ново село – 3 бр., с. Триводици – 3 бр. От тези 9 обекта, 1 обект от АИС АКБ (регистрационна карта 2100074) - надгробна могила в землището на с. Йоаким Груево, според записаните координати попада извън административните граници на община Стамболийски, но въпреки това е отразен върху опорния план за ориентация.

Недвижима културна ценност, която по предходния ЗПКМ е обявена за паметник на културата от категория „национално значение“ е Могилен некропол от

две могили в м. Кюптарла и Мантепе, землището на с. Триводици. Съгласно разпоредбата на чл. 146, ал. 3 от ЗКН, останалите археологически обекти имат статут на културни ценности с категория национално значение до установяването им като такива по реда на този закон. Съгласно Разпореждане №1711 от 22.10.1962 г. на Министерски съвет, надгробните могили са обявени за паметници на културата от национално значение.

Всички археологически обекти са разположени извън границите на населените места.

На територията на община Стамболийски не са правени системни издирвания на археологически обекти. Археологическите обекти не са проучени и за тях липсват документи, от които да се определи териториалният им обхват.

През територията на община Стамболийски преминава трасето на античния римски път Цариград – София (Виа Милитарис (Виа диагоналис)). Трасето на римския път навлиза в община Стамболийски от запад, идващ от Сердика (дн. София) през тракийско селище (пътна станция) Бесапара, (дн. с. Синитово, община Пазарджик) в землището на с. Триводици (южно от селото) и излиза на изток през землището на гр. Стамболийски в посока главния град на римската провинция Тракия – Филипопол (дн. гр. Пловдив). Запазената част от трасето премиващо южно от с. Триводици е обявен като археологическа НКЦ от „национално значение“, съгл. чл. 146 ал. 3 от ЗКН.

В землището на с. Триводици в м. „Кюптарла“ и „Мантеле“ е деклариран могилен некропол от 2 могили.

В землището на Ново село в АИС АКБ са регистрирани 3 археологически обекта – селище и крепост в м. „Баба“, керамични съдове в м. „Беглишки харман“ и надгробна могила в м. „Баталиите“. Крепостта и селището в м. „Баба“ (Бесапарски хълмове) са от епохата на Средновековието. Вероятно от това селище произлиза сегашното с. Ново село. Надгробната могила м. „Баталиите“ е част от некропол от 30 подобни съоръжения, възникнал през VIII в. пр.н.е. и простиращи се до землището на с. Исперихово, община Брацигово. Тъй като могилата в м. „Баталиите“ е с най-големи размери - височина около 13-14 м и обиколка около 500 м, е наречена „Голямата могила“ (могила №10). През 2014 г. на този обект са проведени спасителни археологически проучвания. В центъра на могилата е открит мраморен саркофаг с похлупак, алабастрова урна, в която са положени останките от тракийски аристократ

и течност. В близост до саркофага са открити ритуално погребани три коня на владетеля, както и следи клада, където е бил изгорен мъртвецът. Находката се датира към I-II век. В източната периферия на могилата са разкрити пет по-бедни гроба, вероятно жертвоприношения на роби в чест на старейшината.

3.8.2.2. Архитектурно-строителни декларирани обекти на НКН

На територията на община Стамболийски е деклариран един архитектурно-строителен обект (Заповед № РД9Д-1/31.01.2013 г. на Министъра на културата) – „Австрийска къща“ разположена в Дворец и парк „Кричим“, с предварителна категория „местно значение“. За обекта са определени временни режими за опазване (*Приложение №3*). Сградата е строена през 1902-1903 г. по проект на арх. Георги Фингов в характерния за началото на XX век тип вилни сгради като елемент на дворцово-парков комплекс.

Дворец „Кричим“ и парк „Кричим“ в землището на с. Куртово Конаре е построен в периода 1905-1936 г. за царска ловна извънградска резиденция. Дворецът е започнат по проект на арх. Герги Фингов и завършен по проект на арх. Йордан Севов. След 1946 г. дворецът е национализиран и се превръща в партийно-правителствена ловна резиденция. От 2014 г. дворецът се стопанисва от НСО и достъпът е ограничен. Община Стамболийски има желание дворецът и парка да се отварят за посетители. Със Заповед № РД-575/01.11.2000 г. на МОСВ, парк „Кричим“ е обявен за защитена местност по Закона за защитените територии. Със Заповед № РД-763/13.11.2009 г. е актуализирана площта на защитената местност.

3.8.2.3. Художествени декларирани обекти на НКН

На територията на община Стамболийски е декларирана един художествен обект на НКН - църквата „Св. Атанасий“ в с. Куртово Конаре. Храмът е построен през 1848 г. и осветена от Пловдивския митрополит Никифор през 1849 г. Църквата е разпределена на мъжко и женско отделение и балкон за хор. В храма има икона от 1871 г. Храмът е действащ само на големи религиозни празници.

3.8.2.4. Исторически декларирани обекти на НКН

На територията на община Стамболийски са издигнати три броя възпоменателни знаци, по повод участието на България във войните от 1885, 1912-1913, 1915-1918, 1944-1945 години. С писмо 4349/04.12.1992 г. на НИПК същите са декларирани като исторически недвижими културни ценности. Това са:

- В с. Ново село: военен паметник-чешма на участниците в Балканските войни 1912-1913 г., Първата световна война 1915-1918 г. и Втората световна война 1941-1945 г. – пред кметството и паметна плоча на участници във Втората световна война от селото.
- В с. Куртово Конаре: възпоменателна плоча на 2 подофицери и 35 редници, загинали в Балканските войни 1912 – 1913 г. и в Първата световна война 1914 - 1918 г., поставена на стената на църквата „Св. Атанасий“.

3.8.3. Движими културни ценности

Движими материални ценности, свидетели за историята на община Стамболийски, са съхранени и експонирани в Регионален археологически музей – гр. Пловдив и в Национален исторически музей – гр. София.

3.8.4. Нематериално наследство

Община Стамболийски ежегодно изпълнява богат културен календар, в който са включени традиционни и нови празници, както и развлекателни събития. На Тодоров ден се провеждат конни надбягвания в м. „Баира“ в землището на с. Ново село. През м. май се провеждат традиционни събори на селата Куртово Конаре, Йоаким Груево и Ново село. На 2-ри юни на патронния празник на параклис „Св. Лидия“ край с. Ново село се провежда празнично шествие до параклиса и служба; на Свети дух се провежда празник на гр. Стамболийски и на общината; на Спасов ден се провежда традиционен събор на с. Триводици.

Регулярно общината участва в множество културни прояви с национално участие, както и в такива с международно участие.

Културно събитие с международно участие е традиционния „Фестивал на чушката, домата, традиционните храни и занаяти - културната марка за развитие, обновление и повишаване привлекателността на община Стамболийски“. Фестивалът се провежда ежегодно през втората седмица на м. септември в с. Куртово Конаре, включващ фолклорни изяви, лекции, изложения, пленери, състезания и др.

Местният фолклор се изучава и съхранява във фолклорни ансамбли и самодейни състави към народните читалища, като същите участват в множество

културни събития в страната. Женски народен хор и оркестър при НЧ „Л. Каравелов“ с. Куртово Конаре, ансамбъл „Южняче“ и Клуб „Траке“ при НЧ „Н. Й. Вапцаров 1924“ гр. Стамболийски, участват в културни събития и извън страната.

На територията на община Стамболийски без статут на културни ценности, но част от системата религиозни обекти са православните храмове в с. Йоаким Груево („Св. Георги“, манастир „Възнесение Господне“ близо до селото - затворен от 2011 г.), в с. Ново село („Св. Георги Победоносец“, параклис „Св. Лидия“ край селото), в гр. Стамболийски („Св. Дух“, „Св. Великомъченик Георги Победоносец“, „Св. Троица“ в кв. Полаков, „Св. Богородица“, „Св. Йоан Кръстител“), в с. Триводици („Възнесение Господне“). Освен православните храмове в с Триводици има адвентна църква, в с. Ново село има постоянно действащ месджид. В процес на изграждане са три православни храма – в с. Йоаким Груево („Св. Николай“), в гр. Стамболийски („Св. Дух“ – нов храм) и в с. Триводици („Св. Георги“).

3.8.5. Културни и туристически маршрути

В границите на община Стамболийски няма разработени туристически маршрута, обхващащи обекти на природното и културното наследство.

През общината преминава европейския културен коридор Виа Диагоналис.

3.8.6. Изводи и изисквания към ОУПО

Общият устройствен план на община Стамболийски трябва да създаде условия за опазване, социализация и реализация на потенциала на културното наследство. Планът трябва да е съобразен с изискванията на специалната нормативна уредба и с устройствените аспекти на режимите за опазване на ценностите по смисъла на чл. 79 от ЗКН - териториален обхват, охранителни зони, предписанията по отношение опазването и устройството, издадени от компетентния държавен орган.

В етап „Диагноза“ от предварителния проект на ОУПО трябва да се вземат предвид представената в настоящето Задание информация, като същата се допълни при нужда с актуални данни, допълнителни проучвания и анализи с цел:

- В обхвата на разработката да се включат обектите на културното наследство, респективно защитените територии за опазване на НКН, в т.ч. идентифицирани нови обекти, настъпили промени в статута и/или

влезли в сила режими за опазване. Необходимо е да се проучат територии и обекти, които не са декларирани или имат статут на НКЦ, но имат отношение към историческата памет и/или са места на исторически събития, на религиозни или културни обреди, мемориални знаци и др. Да се проучи пространственото развитие на населените места.

- Да се представи степента на проученост на обектите на НКН, актуалното им състояние и прилежащата им среда, функцията им, достъпността на обекта, резултати от изпълнена намеса, проекти или намерения за намеси, обвързване на обектите в туристически маршрути;
- За обектите, които не са социализирани, да се оцени потенциалът им за експониране и възможността за включването им в туристически маршрути и предоставяне на възможност за посещение;
- Да се проучат действащите устройствени планове и инвестиционни проекти, засягащи защитени територии за опазване по отношение опазването на обектите на НКН и тяхната среда. Да се отчете тяхната приложимост, рискове, които биха оказали негативно въздействие, предизвикано от антропогенна намеса или от действието на природни фактори;
- Съгл. чл. 47, т. 6 от ЗКН да се направи характеристика на културните ландшафти, с оглед евентуално обосноваване на проектно предложение за поставяне на техни елементи под юридическа защита, както и за съобразяване с тях на устройствените режими;
- Да се проучат предвиждания на актуални стратегически и програмни документи, секторни документи на общинско и по-високо ниво, програми и проекти за изпълнение на дейности, отнасящи се до опазване и социализация на културното наследство и за развитие на общинската инфраструктура на културата и опознавателния туризъм.

Допълнителните проучвания да обхванат и настъпили промени във фактологическите и идентификационните данни за обектите на НКН.

Констатираните нови или променени обстоятелства да се отразят в текстовата част на проучването и анализа и в опорните материали към графичната част на ОУПО.

В прогнозната част на ОУПО, при определяне на общата структура на територията, преобладаващото предназначение на съставните и структурните части и устройствените режими, да се създадат условия за опазване и социализация на недвижимото, движимото и нематериалното културно наследство, респективно за прилагане на установените по реда на ЗКН режими за опазване на НКЦ. Планът трябва да осигури съхраняване на прилежащата среда, особено характеристиките на естествения ландшафт, за НКЦ извън населените места, които представляват широк публичен интерес. Предвижданията на Плана, отнасящи се за развитието на урбанизираните територии и за извънселищните обекти на техническата инфраструктура, трябва да гарантират максимално запазване на характера на културния и естествения ландшафт.

В прогнозната част на ОУПО биха могли да се направят обосновани предложения за актуализация на списъците и/или на режимите за опазване, както и за изработване на други документи, необходими за осъществяване на политики за опазване на наследството и за реализация на потенциала му като ресурс на туризма. Такива могат да бъдат план за опазване и управление по чл. чл. 78 и 81 от ЗКН, стратегия за опазване на културното наследство на територията на общината по чл. 17, ал. 2, т. 1 от ЗКН, специализирани раздели в общински програми, наредби или др.

За единичните НКЦ да се определят защитени територии за опазване на НКЦ по смисъла на чл. 79, ал. 5 и ал. 6 от ЗКН. За археологическите обекти, за които няма определени режими за опазване съгласно чл. 79, ал. 1, 2 и 3 от ЗКН, да се посочат режимите за опазване и устройване по. чл. 35 от Наредба № 7 от 2003 г. на МРРБ за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони, като същите ще се прилагат до определянето на такива от компетентния орган.

Да се посочат обектите с качества и потенциал за експониране след цялостно проучване и изпълнение на необходимите ККР, както и обектите за неотложна консервационна намеса. За тези обекти да се предвидят мерки за обхващането им в туристически маршрути в границата на община Стамболийски и извън нея, както и изграждането на необходимата приемна, техническа и охранителна инфраструктура, да се предвидят мерки за осигуряване на достъпна среда. За обектите на културното наследство, попадащи в границите на населените места или в новопредвидените за урбанизация територии, да се определят изисквания към последващите нива на устройствено планиране, за да се осигури тяхното опазване и социализация. За

определени защитени територии за опазване на НКН да се разработят специфични правила и нормативи при условията на чл. 13, ал. 6 от ЗУТ.

Планът трябва да създаде устройствени условия за реализация на програми и проекти за развитие на инфраструктурата на културата, свързана с опазването и представянето на движимото и на нематериалното наследство.

В Правила и нормативи за прилагане на ОУПО трябва да се дефинират критерии за изменение на ОУПО във връзка с опазването, защитата, експонирането и социализацията на обектите на НКН.

Да се изработи специализирана схема в подходящ мащаб, на която да бъдат означени като защитените територии за опазване на НКН по смисъла на чл. 79, ал. 5 и ал. 6 от ЗКН. Обектите на НКН да се означат на схемата с единна пиктограма в оранжев тон или с оранжев контур. Охранителните зони на обектите също да се отразят в оранжев тон.

- Всички недвижими културни ценности по списъците на НИНКН, НАИМ при БАН и военни паметници.
- За обектите, за които към момента на изработване на проекта има изготвени режими за опазване - да се отрази обектът с неговите граници и охранителната зона, определени като част от режима за опазване по смисъла и реда на чл. 79, ал. 1, 2 и 3 от ЗКН. В легендата на чертежа да се цитират документите, с които са приети режимите. За ЗТ да се определи устройствен режим, съобразен с режимите за опазване.
- За археологическите обекти, за които към момента на изработване на проекта има дефиниран териториален обхват с полигон в картите на АКБ или по предоставени данни от проучвателите на обектите – териториалният обхват на обекта да се отрази в обхвата на съответния полигон, а за охранителна зона да се приеме територия с ширина 10 м извън този полигон, съгл. писмо № 545/27.02.2001 г. на НИПК. В легендата на чертежа да се цитират документите, с които са определени териториалният обхват на обекта и неговата охранителна зона. За ЗТ да се определи специален устройствен режим, и същия се отрази на чертежите.

- За археологическите обекти, които не са площно определени по списъците на НИНКН, дефинирани само с една точка по картите на АКБ, не са проучени и пр. - обектът да се отрази само с пиктограма. В легендата към чертежа да се посочи, че обектът не е проучен и за него липсват документи, от които да се определи неговият териториален обхват и охранителна зона. В легендата на чертежа да се посочи, че прилагането на определения общ устройствен режим на територията, в която попада съответния обект на НКН, се прилага под наблюдение на археолог и при спазване на разпоредбите на ЗКН.
- За обектите в населените места, за които няма определен обхват - приема се обхватът, описан в чл. 79, ал. 4 от ЗКН.

3.9. ТРАНСПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА

3.9.1. Пътна инфраструктура

Пътната мрежа на община Стамболийски е формирана от пътища от републиканската пътна мрежа и от общински пътища.

Северно от общината преминават автомагистрала „Тракия“ (А1) и първокласния път I-8 (Граница Сърбия – Калотина – Драгоман – ок.п. София – о.п. Ихтиман – Костенец – Белово – Пазарджик – Пловдив – Поповица – о.п. Хасково – Харманли – Любимец – Свиленград – Капитан Андреево – граница Турция).

Републиканските пътища, преминаващи през територията на общината са:

- третокласен път III-375 (Пазарджик - Пещера) – Бяга – Исперихово – Йоаким Груево - Пловдив;
- третокласен път III-866 Смолян – Стойките – Широка лъка – Михалково – Кричим – Стамболийски – (Пазарджик-Пловдив).

Общински пътища са:

- път PDV1320 /III-375/ Ново село – Триводици /PDV1325/;
- път PDV1321 /III-375/ Ново село – жп гара Куртово Конаре – Куртово Конаре /III-866/;
- път PDV1322 /III-375/ Йоаким Груево – граница община - Брестовица;
- път PDV1323 /III-866/ гр.Стамболийски – Йоаким Груево - граница община - Перущица;

- път PDV1324 /III-866/ Куртово Конаре – резиденция Кричим;
- път PDV1325 /III-866/Стамболийски – Триводици – граница община – Пазарджик /I-8/;

Общата дължина на пътната мрежа на територията на общината възлиза на около 43 км, в т.ч. около 23 км републикански пътища.

Републиканските пътища са с добри технически параметри и в добро експлоатационно състояние.

Общинските пътища са с добри технически параметри, но състоянието на настилките (асфалт и паваж) са в лошо състояние.

3.9.2. Железопътен транспорт

През територията на община Стамболийски преминава железопътна линия №1, категория „железопътна магистрала“: Калотина-запад (държавна граница с Република Сърбия) - София - Пловдив - Димитровград - Свиленград (държавни граници с Република Гърция и Република Турция) (съгласно Приложение № 4 към чл.11, ал.1 от Наредбата за категоризация на железопътни линии в България от 20.12.2001 г.). Жп линията е двойна, електрифицирана. Извършена е реконструкция и модернизация на жп линията в участъка Септември – Пловдив. Гарата изпълнява пътнически и товарни функции.

През територията на общината преминава и второстепенната жп линия № 18 Стамболийски – Пещера.

3.9.3. Обслужване на общинската територия с обществен транспорт

В момента общината няма общинска транспортна схема.

Автобусният транспорт (преминаващ през община Стамболийски) се осъществява по областната транспортна схема на област Пловдив – автобусните линии Пловдив – Стамболийски, Пловдив – Кричим, Пловдив – Цалапица (през Стамболийски), Перущица – Стамболийски и Стамболийски - Цалапица.

Селата Триводици, Ново село и Куртово Конаре не са обслужени с обществен транспорт.

Предстои пускане на автобусна линия между общинския център и другите населени места в общината.

Пътуването между тези населени места и общинския център, освен с автомобили, се извършва предимно с велосипеди.

3.9.4. Изводи и изисквания към ОУПО

Общината разполага с добре устроена пътна мрежа, която осигурява както основните й външни връзки, така и удобен достъп до всички урбанизирани територии.

В същото време съществуват проблеми, към които ОУПО следва да се насочи и на които ОУПО следва да даде отговор/решение, а именно:

- извеждане на транзитното движение от населените места. За целта следва да се проучат възможностите за обходни трасета на гр. Стамболийски и селата. Това се отнася в най-голяма степен до града, където засиления товарен трафик за обслужване на „Монди“ ЕАД (бившия завод за целулоза и хартия) създава сериозни затруднения;
- да се изследват трасетата и елементите на пътищата и при необходимост да се предвиди реконструкция на съответните участъци и кръстовища;
- да се проучи възможността за изграждане на пътни надлези в районите на пресичане с жп линиите;
- проучване на възможностите и предвиждане на мрежа от велосипедни алеи както по трасетата на пътищата, така и автономни;
- въвеждане с Правилата за прилагане на ОУПО на изисквания за крайпътно озеленяване по пътищата, с оглед ограничаване снегонавяванията и ветрозащита, при съблюдаване разпоредбите на Закона за пътищата;
- въвеждане с Правилата за прилагане на ОУПО на изискване за подмяна на паважа с асфалтова настилка.

3.10. ДРУГА ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА

3.10.1. Водоснабдяване и канализация

3.10.1.1. Водоснабдяване

Водоснабдяването на населените места се осъществява от собствени водоизточници и помпени станции.

Гр. Стамболийски и с. Йоаким Груево са в обща водоснабдителна система и водоснабдяването им се осъществява от 3 бр. тръбни кладенци с БПС.

Водоизточникът е в м. „Тировете“. Общото водно количество е Q = 71 л/сек. Пречистването става чрез хлориране. Изградени са тласкател за гр. Стамболийски ø300 Ст. и за с. Йоаким Груево ø100 Ст.

Селата Куртово Конаре и Ново село са в обща водоснабдителна система. Водоизточник е шахтов кладенец на р. Въча с капацитет 40 л/сек. Посредством ПС „Куртово Конаре“ водата се изпраща в напорен резервоар „Ново село“ с обем V = 900 м^3. Водопроводът е ø300 РЕ. Пречистването на водата става чрез хлориране.

Водоснабдяването на **с. Триводици** се осъществява от ПС „Триводици“ и ТК с капацитет Q = 14 л/сек.

По данни от Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“ около водоизточниците, с изключение на този в с. Триводици, има учредени СОЗ.

Като цяло техническото състояние на водоизточниците и съоръженията в общината е добро.

Водните количества са достатъчни за водоснабдяване на населените места.

Необходима е рехабилитация на довеждащите водопроводи.

Разпределителната водопроводна мрежа в населените места е амортизирана, често аварира и се нуждае от подмяна.

За нуждите на промишлеността всяко предприятие има собствен водоизточник.

3.10.1.2. Канализация

На територията на общината се реализира проект „Канализация и ГПСОВ на община Стамболийски“, финансиран по Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.“

Главна цел на проекта е изграждане на надеждна и устойчива система за отвеждане на отпадъчните води в община Стамболийски, чрез доизграждане на канализация в града, довеждащи канализационни колектори до пречиствателната станция и изграждане на пречиствателна станция.

На първия етап до нея ще постъпват и ще се пречистват водите от гр. Стамболийски и с. Йоаким Груево, с възможност на следващ етап да бъдат включени и другите населени места от общината.

Градската пречиствателна станция (ГПСОВ) е оразмерена за около 23 000 еквивалент жители. Отпадъчните води се заустват в р. Марица (разрешително № 33140189/09.10.2015 г., със срок на действие до 2021 г.).

До момента е реализиран първи етап от проекта: изградена е ГПСОВ и довеждащите колектори от гр. Стамболийски и от с. Йоаким Груево.

Общинският център Стамболийски има почти изцяло изградена канализационна система и в проекта е заложено довършването ѝ. Канализационната система е от смесен тип. Изградена е предимно от бетонови тръби.

В село Йоаким Груево уличната канализационна мрежа е изцяло изградена. В Куртово Конаре има частично изградена канализационна мрежа.

В с. Триводици е започнало изграждане на канализационна мрежа, по-голямата част от главните колектори са изградени, но поради липса на финансиране реализацията е спряна и канализацията не функционира.

В с. Ново село няма изградена мрежа.

3.10.1.3. Напоителни системи

Хидромелиоративните съоръжения и обекти на територията на общината се стопанисват от „Напоителни системи“ ЕАД – клон Марица.

През територията на общината преминават следните хидромелиоративни съоръжения:

- водохващане „Баш бент“;
- канал ГНК В-V „Новоселски“;
- канал ГНК „Връзката“;
- канал ГНК В-IV;
- канал „Успореден“.

Освен гореописаните съоръжения, „Напоителни системи“ ЕАД – клон Марица стопанисва и следните обекти: Брестовишко дере, корекциите и дигите на реките Марица, Въча и Стара река.

По данни от „Напоителни системи“ ЕАД – клон Марица хидромелиоративните съоръжения са в добро техническо състояние, но някои от съоръженията имат нужда от почистване.

3.10.2. Енергийна инфраструктура

3.10.2.1. Електроснабдяване

Общината е включена в националната електроенергийна система чрез п/ст „Нови Кричим” 110/20 кV.

През територията на общината преминават следните въздушни електропроводи Вн:

- ВЛ 110 kV „Огняново“– до п/ст „Нови Кричим“;
- ВЛ 110 kV „Кадиево“– от п/ст „Нови Кричим“;
- ВЛ 110 kV „Първенец“;
- ВЛ 110 kV „Родопи“.

Захранването на населените места става посредством електропроводи 20 kV.

Мрежата средно напрежение (кабелни и въздушни линии) на община Стамболийски е добре развита и способна да поеме допълнителни натоварвания, при необходимост.

Всички населени места са електроснабдени, мрежата ниска напрежение е в добро състояние.

В гр. Стамболийски, на територията на бившия завод „Витамина“, е изградена фотоволтаична централа с капацитет 4,6 MW.

На територията на град Стамболийски действа ТЕЦ (ТГ) „Стамболийски“, частна собственост, за електрическа енергия, произведена по комбиниран начин, с гориво природен газ и биомаса, с обща инсталирана електрическа мощност 17,2 MW, обща инсталирана топлинна мощност 133 MW (Лицензия за производство на *електрическа и топлинна енергия № 130-03/13.11.2003 г., решение № И4-Л-130/27.03.2014 г. на ДКЕВР за изменение на лицензията)*.

Централата се ползва основно за електроснабдяване, като около 35 % от произведената електрическа енергия се консумира от „Монди Стамболийски“ ЕАД. С остатъчната енергия се отоплявят жилищни блокове.

3.10.2.2. Газоснабдяване

Община Стамболийски е част от газоснабдителен регион „Тракия“. Разпространението на природен газ се осъществява от „Ситигаз България“ ЕАД.

На територията на община Стамболийски се реализира проект за газификация, като са изградени захранващи газопроводи за гр. Стамболийски и с. Куртово Конаре, както и голяма част от газоснабдителната мрежа в града. Изграден е разпределителният газопровод в северната част на града, предстои изграждане на такъв и в южната му част.

Всички общински обекти в северната част се отоплявaт с газ. В южната част са предвидени отклонения за всички обществени сгради.

3.10.3. Телекомуникационна инфраструктура

Всички населени места в общината са обезпечени с достъп до Интернет и цифрова телевизия.

На територията на общината има покритие и на трите мобилни оператора.

През територията на общината преминават множество оптични кабели на различни собственици.

3.10.4. Изисквания към ОУПО по отношение на техническата инфраструктура

Общо принципно изискване към развитието на техническата инфраструктура е отчитането на предпоставящото значение на част от системите за реконструкцията и интензификацията на урбанизираните територии, респ. за усвояването на нови територии, като двата вида дейности се планират взаимообвързано.

При необходимост от изграждане на нови (или реконструкция на съществуващи) съоръжения и проводи, необходими за функционирането на съответната мрежа, да се предложат подходящи площадки и трасета, или правилата за прилагане на ОУПО да изискват от последващите подробни устройствени планове на урбанизирани територии да направят това.

Правилата за прилагане на ОУПО да изискват от последващите подробни устройствени планове изготвяне на схеми за системите на инженерната инфраструктура, които да отговарят на описаните по-надолу изисквания.

***3.10.4.1. По отношение на ВиК*:**

- в ОУПО да се анализират и отразят предвижданията на Регионалния план за водоснабдяване и канализация на обособена територия на „Водоснабдяване и канализация“ ЕООД - Пловдив;
- в ОУПО да се отразят трасетата и съоръженията на ВиК мрежата - водоизточници (местоположение, санитарно-охранителни зони), резервоари (капацитет, състояние, евентуално необходимост от изграждане на нови, в зависимост от предвижданията на плана); главни проводи - капацитет и състояние, възможност за поемане на допълнително натоварване;
- да се анализира вариант за отвеждане на отпадъчните води от селата Триводици, Ново село и Куртово Конаре в локални пречиствателни съоръжения (ЛПСОВ);
- при предвиждане с ОУПО на нови локализации за обекти на обслужването, те да бъдат инфраструктурно осигурени;
- планът да предвиди мерки за опазване на изградените хидромелиоративни съоръжения, като ограничи промяната на предназначението на имоти в съседство до тях.

3.10.4.2. По отношение на енергийните системи:

- в ОУПО да се отразят съоръженията и трасетата на електропроводите със сервитутите им;
- правилата за прилагане на плана да изискват изработване на схема за електроснабдяване към последващите подробни устройствени планове на предвидени с ОУПО нови територии за урбанизиране;
- в ОУПО да се отразят предвижданията на Схемата за газификация, с оглед съблюдаване на трасетата и сервитутите на газопроводите и да се изследват възможностите за газифициране на предвидени с ОУПО нови територии за урбанизиране;
- да се спазват изискванията на Наредба № 16 от 09.06.2004 год. за сервитутите на енергийните обекти.

3.10.4.2. По отношение на телекомуникационната инфраструктура:

- в ОУПО да се отразят трасетата на оптичните кабели, преминаващи през територията на общината;
- ОУПО да съблюдава изискванията на НАРЕДБА № 5 от 23.07.2009 г. за реда и начина за определяне на размера, разположението и специалния режим за упражняване на сервитутите на електронните съобщителни мрежи, съоръжения и свързаната с тях инфраструктура.

3.11. СЪСТОЯНИЕ И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

3.11.1. Качество на атмосферния въздух

Основните показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух в приземния слой са суспендирани частици, фини прахови частици, серен диоксид, азотен диоксид и/или азотни оксиди, въглероден оксид, озон, олово (аерозол), бензен, полициклични ароматни въглеводороди, тежки метали – кадмий, никел и живак, арсен.

Във връзка с подобряване качеството на атмосферния въздух община Стамболийски е район „гореща точка“. Неблагоприятни метеорологични условия, като температурни инверсии, мъгли по поречията, продължителни периоди на засушаване и голям брой дни в годината с тихо време (скорост на вятъра под 1,5 m/s), влошават разсейването на локално емитираните замърсители от промишлени източници и силно рефлектират върху ниско емитиращите източници – транспорт и битово отопление.

На територията на община Стамболийски няма постоянен пункт от Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС). Измервания на атмосферния въздух се извършват по график на МОСВ с мобилна автоматична станция на Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС). Регистрираните превишения над пределно допустимите концентрации са за $ФП_{10}$, основно повлияни от битовото отопление, интензивния автомобилен трафик, състоянието на пътната и улична мрежа, експлоатацията на кариерите за строителни материали, селскостопанските и строителни дейности.

В община Стамболийски обектите с утвърдени планове за собствен мониторинг, контролирани от Регионалната инспекция по околна среда и води (РИОСВ) Пловдив са 10 промишлени инсталации с неподвижни източници на емисии

на вредни вещества в атмосферния въздух. Основният голям точков източник в общината е „Монди Стамболийски“ ЕАД, попадащ в обхвата на Директива 2010/75 относно емисиите от промишлеността. Дружеството има комплексно разрешително и подлежи на прецизен контрол от страна на РИОСВ – Пловдив по спазване на условията.

Съгласно регионалния доклад за състоянието на околната среда за 2016 г. на РИОСВ – Пловдив, при проведените измервания на вредностите, изпускани в атмосферния въздух от обекти с точкови източници в района на общината са установени: превишение на нормите за допустими емисии на прах от оранжериен комплекс в с. Йоаким Груево, както и разпространение на неприятни миризми извън границите на площадката на „Монди Стамболийски ЕАД. За останалите показатели няма регистрирани превишения.

3.11.2. Води

За състоянието на повърхностните води значим дял имат заустените битови и индустриални отпадъчни води и води от животновъдни ферми, дифузното замърсяване от селскостопанските дейности, изземването на инертни материали, корекциите на реките, разрушените диги, изземването на води за напояване и др.

Управлението на водите се извършва на басейново ниво. За постигане на добро състояние на водите и свързаните с тях екосистеми е разработен План за управление на речните басейни 2016-2021 (ПУРБ) от Басейнова Дирекция „Източнобеломорски район“. Водни тела BG3MA700R143 - р. Марица от р. Тополница до вливане на р. Въча и ГОК-9 и ГОК II и BG3MA700R144 - р. Стара река от гр. Пещера до устие са окончателно потвърдени като силномодифицирани. Естествено водно тяло е BG3MA600R130 – р. Въча от гр. Кричим до устие и притоци.

За определянето на екологично и химично състояние на повърхностните води се извършва мониторинг по биологични и физико-химични елементи в два пункта на територията на община Стамболийски: р. Въча – с. Йоаким Груево – пункт за контролен мониторинг и р. Марица – гр. Стамболийски за оперативен мониторинг.

По данни на РИОСВ – Пловдив и трите повърхностни водни тела в общинската територия – р. Марица, р. Въча и р. Стара река са в умерено екологично и добро химично състояние.

Основният проблем за замърсяването на повърхностните води на територията на община Стамболийски е заустването на непречистени или недостатъчно пречистени отпадъчни води. Това се дължи на липсващата и недоизградена канализационна мрежа в населените места с изключение на гр. Стамболийски. Отпадъчните води най-често се отвеждат в земните пластове или заустват в прилежащите канали, дерета и реки. През 2015 год. е въведена в редовна експлоатация ГПСОВ за гр. Стамболийски и с. Йоаким Груево след приключване на проект „Канализация и ПСОВ - община Стамболийски за гр. Стамболийски и с. Йоаким Груево“. Отпадъчните води се отвеждат в ГПСОВ и вече пречистени се заустват в р. Марица – водоприемник III-та категория. В селата Триводици и Куртово конаре канализационната система е частично изградена, а в с. Ново село липсва канализационна мрежа.

Обектите, които формират отпадъчни води и заустват във водни обекти подлежат на задължителене контрол от РИОСВ – Пловдив. Промишлените предприятия се проверяват за спазване на разрешителните за заустване и комплексните разрешителни, в които са определени индивидуални емисионни ограничения (ИЕО) за формираните от дейността отпадъчни води, които заустват и задължително два пъти годишно се осъществява мониторинг на отпадъчните им води. РИОСВ – Пловдив контролира следните обекти на територията на община Стамболийски: „В и К“ ЕООД – Пловдив, Канализация на гр. Стамболийски, „Монди Стамболийски“ ЕАД, „Новомес“ ООД с. Ново село, „Йока“ ЕООД с. Куртово Конаре и др.

Подземните води на територията на община Стамболийски са от най-водобилните подземни водни тела от поров и карстов тип, безнапорни или слабонапорни, със сравнително близки до повърхността нива. Използват се за питейно-битовото водоснабдяване в общината. Експлоатират се помпажно чрез сондажни съоръжения и шахтови кладенци. Повечето водоизточници имат учредени санитарно-охранителни зони, съгласно изискванията на Наредба № 3 (Обн. ДВ. бр. 88/2000 г.). Количествената оценка на подземните водни тела е добра, поради което всички населени места са обезпечени с вода за питейно-битови нужди.

На общинската територия има два хидрогеоложки пункта от Националната мрежа за контролен мониторинг на химичното състояние на подземните води – кладенец в с. Куртово конаре и извори „Триводици“ в с. Триводици. От извършения

през 2016 год. мониторинг на химичното състояние на подземните водни тела (ПВТ) е установено, че общата оценка на химическото състояние на ПВТ BG3G00000Pt041 – карстови води в Централно Родопски масив е добра, а ПВТ BG3G000000Q013 - Порови води в Кватернер - Горнотракийска низина и ПВТ BG3G00000NQ018 - Порови води в Неоген-Кватернер - Пазарджик-Пловдивския район са в лошо химично сътояние.

Значимите проблеми, променящи качеството на подземните води на територията на община Стамболийски са населените места без канализация и индустриалните площадки - като точкови източници и земеделието - като дифузен източник.

Територията на община Стамболийски е определена като *уязвима зона* за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници със заповед № РД-146/25.02.2015 год. на министъра на околната среда и водите. На общинската територия няма определени зони за защита на водите с цел опазване на стопански ценни видове риби и други водни ортанизми Не са определени чувствителни зони и зони за защита на води за къпане.

За превенция на риска от наводнения в община Стамболийски са коригирани речните легла на р. Въча и р. Стара река, както и няколко участъка от прилежащото на общинската територия корито на р. Марица. Техническото състояние на хидромелиоративните съоръжения, корекциите и дигите извън населените места се поддържат от „Напоителни системи“ ЕАД, а в населените места от общинската администарция.

Съгласно утвърден от Министерски съвет с Решение № 1109/29.12.2016 год. План за управление на риска от наводнения (ПУРН) в Източнобеломорски район 2016 – 2021 г., за идентифицираните на територията на община Стамболийски райони със значителен и потенциален риск от наводнения (РЗПРН) са изготвени следните карти на заплахата от наводнения: BG3_APSFR_MA_07_FHM, BG3_APSFR_MA_11_FHM и BG3_APSFR_MA_13_FHM, показващи обхвата на залетите територии, и следните карти на риска от наводнения: BG3_APSFR_MA_07_FRM, BG3_APSFR_MA_11_FRM и BG3_APSFR_MA_13_FRM със засегнатите обекти, инфраструктура и вида на засегнатите територии. За решаване на установените проблеми и за постигане на поставените в ПУРН цели за намаляване на риска от наводнения е изготвена Програма от мерки.

3.11.3. Земи и почви

Почвите на територията на община Стамболийски са в добро екологично състояние. Утвърждава се тенденцията към намаляване на замърсяването им. Няма констатирани замърсявания на почвата с тежки метали и металоиди, органични замърсители, пестициди устойчиви органични замърсители и нефтопродукти. Общинската администрация провежда политика за опазване на почвите чрез стриктен контрол за предотвратяване на нерегламентирано изхвърляне на отпадъци и рекултивация на закритите селски сметища.

От деградационните процеси, засягащи почвите в общината, от значение е процесът на засоляване, в резултат от влошените условия на естествения дренаж в равнинните райони с периодични летни засушавания, както и водоплощната ерозия.

Данни от Агроклиматичен атлас на България (1982 г.) и по-нови модели на пространственото разпределение на почвеното засушаване в страната показват, че община Стамболийски попада в силно засушлива зона според коефициента на овлажняване за период с температура на въздуха над 10ºС. Това определя сравнително значим риск към атмосферно засушаване и значим риск към почвено засушаване.

На общинската територия няма земи с нарушен профил следствие на свлачища и срутища.

3.11.4. Защитени територии и биоразнообразие

На територията на община Стамболийски има една защитена територия: ЗМ „Кричим“ и части от пет защитени зони по Натура 2000: три за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна - „Бесапарски възвишения“ с код BG0000254, „Река Въча Тракия“ с код BG0000424, „Река Марица“ с код BG0000578 и две за опазване на дивите птици - „Бесапарски ридове” с код BG0002057 и „Марица Пловдив” с код BG0002087. Нямат разработени планове за управление. Съхраняването и опазването на видовете се базират на разписаните, в заповедите за обявяване на защитените територии и зони, режими на дейности. Контролът се изпълнява от РИОСВ Пловдив.

Биоразнообразието в общинската територия е характерно за равнинните полувлажни с преход към полусухи естествени, средно и силно изменени ландшафти. Като цяло е в добро екологично състояние. Големият брой поддържани зелени

площи в общинския център и населените места не само повишават екологичния комфорт на живущите, но и благоприятстват опазването и развитието на биологичното разнообразие.

3.11.5. Управление на отпадъците

Община Стамболийски има актуализирана Програма за управление на дейностите по отпадъците за периода 2014-2020 год., включваща анализ, цели, финансови средства, мерки и план за действие.

В общината функционират системи за управление на всички видове отпадъци, генерирани на територията й – битови, производствени, строителни и опасни. Всичките 5 населени места в общината са обхванати в система за организирано сметосъбиране и сметоизвозване на битовите отпадъци. Въведена е система за разделно събиране на отпадъци от опаковки.

Сключени са договори с дружества, извършващи дейности по събиране, транспортиране, съхраняване и оползотворяване и/или обезвреждане на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, негодни за употреба батерии и акумулатори, едрогабаритни и опасни отпадъци, образувани от жизнената дейност на гражданите.

В землището на гр. Стамболийски е изградена площадка за сортиране за последващо оползотворяване – рециклиране на събраните твърди битови отпадъци. Обезвреждането на отпадъците в община Стамболийски е чрез депониране. Общината е член регионално сдружение за експлоатация на „Регионално депо за неопасни отпадъци, разположено в с. Цалапица, общ. Родопи, включващо общините Пловдив, Марица, Родопи, Стамболийски, Съединение, Раковски, Кричим, Перущица“.

Промишлените предприятия, генериращи промишлени и опасни отпадъци, управляват потоците съгласно условията на комплексните разрешителни (КР). На Депо за неопасни производствени отпадъци с оператор „Монди Стамболийски“ ЕАД в м. „Гоньовица“ предстои завършителна рекултивация до края на 2017 год. За част от територията на Депо в м. „Чеир гьол“, оставаща извън терена на новото депо за неопасни промишлени отпадъци на оператора е изготвен план за закриване и рекултивация.

Управлението на утайките от ГПСОВ - гр. Стамболийскии с. Йоаким Груево, въведена в експлоатация 2015 год. се осъществява съгласно условията на КР на оператора „В и К“ ЕООД - Пловдив.

Строителните отпадъци се депонират в депо за строителни отпадъци в землището на с. Първенец, община Родопи.

Общинската администрация провежда политика на наблюдение, контрол и санкции за възникване и премахване на нерегламентирани сметища на цялата територия.

3.11.6. Шум

Основен източник на шум на територията на община Стамболийски е трафикът по пътната и железопътната мрежа на общината, както и различните дейности на населението с промишлен характер, работилници, търговски обекти и др.

На повишен риск от шумово натоварване от транспорта са изложени жителите на всички селища в общината. През общинския център – гр. Стамболийски преминават третокласният път III-866 Смолян – Стойките – Широка лъка – Михалково – Кричим – Стамболийски – (Пазарджик-Пловдив) и железопътната линия №1, категория „железопътна магистрала“: Калотина-запад (държавна граница с Република Сърбия) - София - Пловдив - Димитровград - Свиленград (държавни граници с Република Гърция и Република Турция), както и отклонение на второстепенната жп линия №18 Стамболийски – Пещера. Източник на шум за населението на с. Куртово конаре е трафикът по третокласен път III-866 и жп линия № 18, а на селата Ново село и Йоаким Груево - третокласен път III-375 (Пазарджик - Пещера) – Бяга – Исперихово – Йоаким Груево – Пловдив. За обитателите на южната част от с. Триводици основният източник на шум е жп линия № 1. Общинските пътища не формират сериозно и постоянно шумово натоварване.

Ограничено значение имат и някои промишлени източници, емитери на шум в околната среда, тъй като са разположени в съществуващи индустриални зони. Промишлените инсталации с КР провеждат собствен мониторинг, съгласно поставените им условия и са под контрола на РИОСВ – Пловдив.

3.11.7. Радиационен контрол

За територията на община Стамболийски няма регистрирани повишени стойности на радиационния гама фон. Няма повишена активност на естествените и техногенни радионуклиди в атмосферния въздух. Постоянните пунктове за радиологичен мониторинг на необработваемите почви - в землището на гр. Стамболийски и на води от повърхностни реки и водоеми – р. Въча не се констатират надфонови стойности на специфичните активности на естествените радионуклиди и на техногенния цезий 137.

3.11.8. Химикали и управление на риска от големи аварии

Управлението на химични вещества и препарати е свързано с намаляване на риска за здравето на хората и околната среда и предотвратяване на последствията при евентуални промишлени аварии и при работа с опасни химични вещества и препарати. Предприятията, които произвеждат, използват, съхраняват химични вещества се класифицират като такива с нисък рисков потенциал и с висок рисков потенциал.

На територията на община Стамболийски функционират предприятия, класифицирани и в двата рискови потенциала. С висок рисков потенциал е класифицирано предприятието за производство на хартия и картон „Монди Стамболийски“ ЕАД. Дружеството е извършило същинска регистрация на произвежданите вещества, съгласно изискванията на Регламент 1907/2006 г. (ЕО) на Европейския парламент и на Съвета за регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH).

3.11.9. Изисквания към ОУПО

При разработването на ОУП на общината по отношение на екологичната проблематика, да се акцентира върху следните превантивни мерки за опазване на околната среда:

- по отношение качеството на атмосферния въздух: развитие на мрежата от: зелени площи за широко обществено ползване, извънселищни паркове, лесозащитни пояси (с ветро-, снего- и изолационни функции); поддържане в добро състояние на пътните и улични настилки; газоснабдяване и/или подходящи ВЕИ за битовото отопление;

- по отношение ползването и опазването на водите: реконструкция на водопроводните мрежи; изграждане и доизграждане на канализационните системи; проучване на възможностите за изграждане на ЛПСОВ за селата Куртово конаре, Ново село и Триводици; предвиждане на устройствени мерки срещу заплахата и риска от наводнения; да предвиди мерки за опазване на обектите и съоръженията на хидромелиоратвната инфраструктура;

- по отношение на земите и почвите: да се заложат изисквания за защита на висококатегорийните земеделски земи; да предложи развитие на площите с едроразмерна растителност със защитни функции (пояси) в обработваемите масиви; да се предложат мерки за предотвратяване замърсяването на почвите с отпадъчни води; рекултивация на нарушени територии (кариери, сметища) и определяне на бъдещото им предназначение при съблюдаване принадлежността им към съответен тип ландшафт;

- по отношение на защитените територии и биологичното разнообразие: всички устройствени решения да бъдат съобразени с режимите за охрана, определени в заповедите за обявяване на защитените територии; да се търсят възможности и локализации за залесяване (с подходящи видове), с цел предотвратяване фрагментацията на биокоридорите и обогатяване на аграрния ландшафт;

- по отношение управлението на отпадъците: определяне бъдещото функционално предназначение на рекултивираните сметища; определяне на подходящи терени за оползотворяване на биоразградими отпадъци; да анализира и прецени необходимостта от функциониране на площадка за рециклиране на строителни отпадъци;

- по отношение на шума: изисквания за устройване на шумозащитни пояси от едроразмерна и храстова растителност и включване на технически и функционални мерки за защита от шум по протежение на главните пътни артерии; устройствени мерки за осигуряване на изолационно озеленяване в промишлени, складови и др.п. територии, генериращи шум; проучване на възможностите за извеждане на третокласните пътища извън населените места;

- по отношение управлението на риска от големи аварии: устройственото зониране на територията да се съобрази с безопасните разстояния (по смисъла на чл. 104 от ЗООС) около придприятията с нисък и висок рисков потенциал.

IV. ПРИЛАГАНЕ И ПОДДЪРЖАНЕ НА ПЛАНА

4.1. ПРАВИЛА И НОРМАТИВИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ОУПО

Съгласно нормативните разпоредби, неразделна част от ОУПО са правилата и нормативите за неговото прилагане, които се одобряват заедно с него. Те се изработват в съответствие с разпоредбата на чл. 18, ал. 3, т. 4 от Наредба № 8/2001 на МРРБ.

Правилата и нормативите за прилагане на Общия устройствен план на общината да имат следните принципна структура и съдържание:

- Видове територии с основно предназначение, видове устройствени зони, въведени с плана, и устройствените им режими – регламентация на устройствените зони (дейности, правила за устройство, нормативи за застрояване и т.н.). Специални изисквания при устройството и застрояването на устройствените зони, ако е необходимо въвеждането им.
- Видове самостоятелни терени с устройствен режим, въведени с плана, и устройствените им режими, ако е необходимо въвеждането им.
- Последващо устройствено планиране на територията на общината, вкл. изисквания към подробните устройствени планове на конкретните населени места и селищни образувания.
- Наблюдение, поддържане, отчитане на прилагането на плана.
- Съставяне на критерии за необходимостта от изменение на ОУПО, при съблюдаване на законоопределените условия.

4.2. ПОСЛЕДВАЩО УСТРОЙСТВЕНО ПЛАНИРАНЕ

Общият устройствен план на общината, съгласно разпоредбите на ЗУТ, има значението на основа на цялостното устройство на територията, като неговите предвиждания са задължителни при изготвянето на последващите подробни устройствени планове. В този смисъл в правилата за прилагането му следва да се включат конкретни изисквания към подробното устройствено планиране, съобразно спецификата на отделните територии и/или планираните операции, вкл. допустимите натоварвания на териториите и други налагащи се изисквания.

Планът следва да определи целесъобразна последователност на изработването на последващите подробни планове, както и приоритетите за

реализация, като отчете обществения интерес, мащабите на инвестиционната активност по територии и потенциалните заплахи за компрометиране на ресурси или на публични мероприятия при продължаване работата “на парче”.

За изработване на подробните планове е необходимо изпреварващо да бъдат осигурени актуални кадастрални карти и кадастрални регистри и специализирани кадастрални карти.

V. ИНФОРМАЦИОННО ОСИГУРЯВАНЕ

Изработването на проекта за ОУПО се основава на настоящото задание, опорния план, както и на информация по отношение междувременно настъпилите промени във:

- фактическото земеползване (по-крупни промени на предназначението на поземлени имоти и инвестиционни реализации);
- екологическата и физикогеоложката обстановка и състоянието на природните ресурси, в т.ч. данни от специализирани проучвания / замервания от страна на компетентните органи, съгласно препоръките, включени в раздел „Състояние и опазване на околната среда”; изпълнени мероприятия, свързани с опазването на околната среда;
- промени в статута и/или режимите, отнасящи се за територии и обекти под особена териториалноустройствена защита, в т.ч. посочените в раздел „Културно наследство”;
- планове, програми и др. документи, както и проекти за нови документи, имащи отношение към устройството на общинската територия;
- актуални данни за икономическата обстановка и стопанските дейности по сектори;
- актуални данни за транспортната обстановка, интензивност на транспортните потоци, степен на моторизация, пътнотранспортни произшествия и др**.,** посочени в раздел „Транспортна инфраструктура“;
- предходни проучвания, планове и проекти, чиито предвиждания имат значение за предвижданията на ОУПО;
- друга необходима информация, достъпна чрез общинската администрация;
- ВЪЗЛОЖИТЕЛЯТ ще предостави на определения ИЗПЪЛНИТЕЛ наличната информация по чл.115 от Закона за устройство на територията, в т.ч. цифрова картна основа.

VI. ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ПРОЕКТНАТА ДОКУМЕНТАЦИЯ

Планът се изработва в две фази – предварителен и окончателен проект.

Проектът за ОУП на община Стамболийски трябва да отговаря на действащата нормативна уредба и да съдържа следното:

Предварителен проект:

1. Обяснителна записка, изработена в съответствие с изискванията на чл. 18, ал. 2 и ал. 3 от Наредба № 8/2001 на МРРБ.

2. Проект за Общ устройствен план на община Стамболийски в М 1:15 000 със съдържание, съгласно чл. 18, ал. 6, т. 2, подт. от а) до з) вкл. и оформление съгласно приложенията към същата наредба.

3. Проект за Правила и нормативи за прилагане на Общия устройствен план на община Стамболийски.

4. Схеми в М 1:30 000 за:

- транспорт;
- канализация;
- водоснабдяване;
- електроснабдяване;
- газоснабдяване;
- схема „Устройство на територии с особена териториалноустройствена защита”;
- други схеми и илюстративни материали по преценка на ИЗПЪЛНИТЕЛЯ.

Сродните по характер и/или тематика графични материали могат да се обединяват в общи схеми или в сборна схема в подходящ мащаб, позволяващ ясен графичен израз.

При изработването на текстовите и графичните материали към проекта да се съблюдават конкретните изисквания, определени по компетентност от институциите, съгласували настоящото задание.

Окончателен проект

Документацията на окончателния проект е със съдържанието, описано по-горе. В него се включват допълнения и се нанасят корекции по предписание на общинската администрация, съставено на база проведеното обществено обсъждане,

бележките и препоръките на заинтересуваните централни и териториални администрации от разглеждането на предварителната фаза. Текстовите материали към предварителния проект се допълват с доклад за изпълнение на препоръките. Графичните материали към окончателния проект на ОУПО, към които има препоръки и бележки, се изработват наново.

Графичните материали на ОУПО се изработват в цифров вид във формат за GIS върху цифрова картна основа – кадастрална карта и карта на възстановената собственост, предоставена от ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ.

За обща информация се ползват сканирани и координирани топографски карти в М 1:25000.

Цифровият модел на плана да съдържа база данни „Правила за прилагане на ОУПО" за устройството и застрояването на различните видове територии, устройствени зони и терени (вид, правила и нормативи за устройство и застрояване и др.п.) и да дава възможност за извличане на автоматизирани паспорти по видове територии, устройствени зони, терени и обекти, както и справки по зададени критерии.

Планът се предава на ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ в цифров вид и разпечатка на хартия в подходящ мащаб.

***